TİTİBANK'TA SİZE YOL GÖSTEREN GÜÇLÜ BİR EKİP VAR

Titibank yeni, milli ve uzman bir banka... Ülkemizin Dünya'ya açılan merkezlerinde seçkin müşterilere kaliteli hizmet vermek için kuruldu, kurumlaştı. Hedefleri açık ve net. Dış işlemlerde uzman.

Biz, Titibank Yöneticileri, tasarruflarınıza, döviz ve menkul kıymetlerinize yüksek verim sağlamak için bir aradayız.. Titibank'ta size yol gösteren güçlü bir ekip var...
Rotanızı Titibank'a çevirin...

TitiBank
Rotanızı Değiştirin

Merkez Şube: Cumhuriyet Cad. No: 18/1-2 Elmadağ-İstanbul Tel: 133 05 66 - 131 15 55/5 hat Tlx: 31 101 11BA tr. 27 887 T11B tr. Fax: 133 05 66
Bahçekapı Şubesi: Şeyhülislam Hayri Efendi Cad. No: 31 (İskele Cad. 35), Bahçekapı, Eminönü/İstanbul Tel: 512 21 65/3 hat Tlx: 23 471 Fax: 512 60 26
Gaziantep Şubesi: Atatürk Bulvarı No: 89/1 Gaziantep Tel: (851) 33 424 - 33 934 - 17 799 Tlx: 69 289 TEIP tr. 69 290 ITBA tr. Fax: 32 263

İRA

5 TEMMUZ 1987 YIL:5 SAYI:26 700 TL. (KDV dahil)

nokta

İNCİ BABA'NIN YEDDİEMİNLİK ÖYKÜSÜ

KASTELLİ

yüzde 60 faizle geliyor...

CEVHER ÖZDEN'DEN TAVSİYELER

Paranızı nereye yatırabilirsiniz?

KİŞİLİK ÇİZGİSİ

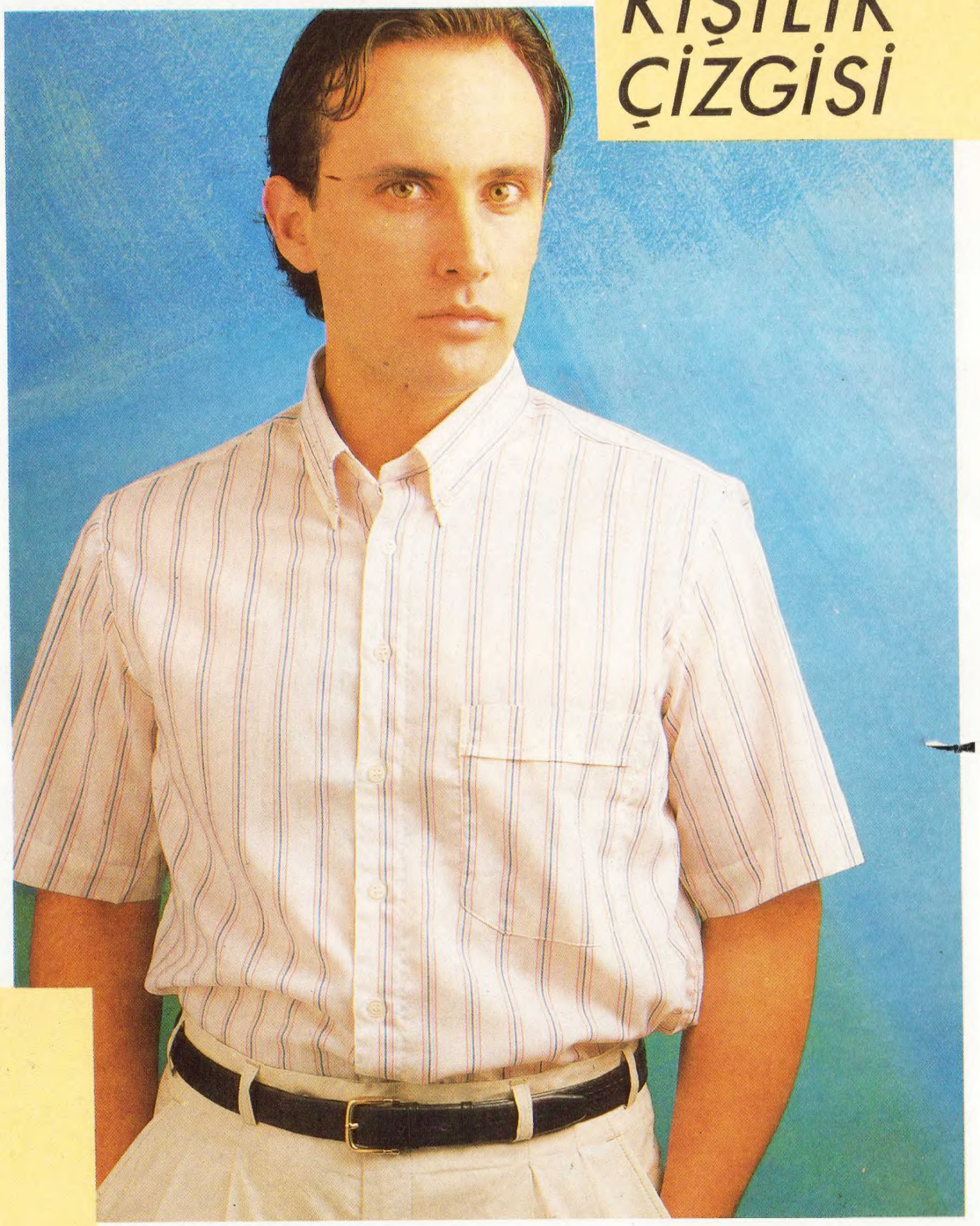

ANTALYA

BAKIRKÖY

DENİZLİ

ISPARTA

İZMİR

ÜSKÜDAR

mithat

ATT

İÇİNDEKİLER

KAPAK

Kastelli huzurlarınızda 12
Söyleşi: Adnan Başer Kafaoğlu 14
Paranızı nereye yatırmalısınız? 16

TÜRKİYE

Bir PKK öyküsü 18
Yeni bir MİT'e doğru 21
Söyleşi: İsmail Cem 24
İnci Baba yeddiemin 26
THK'da özel işlem 28
Bir "garip" mülteci 30
Söyleşi: Semra Özal 32

DÜNYA

Kontrgerilladan NATO komutanlığına 36
Yunanistan'da basın savaşı 38
Militanın ölümü 40
Kadınların fendi, politikacıları yendi 45

EKONOMİ

Milyarlık diskotek 52
Dalan devlete borç verdi 55

TOPLUM

Birleşmiş Milletler misyonerleri 58
Halkla ilişkiler atakta 62
Başarılı bir gazetecilik öyküsü 64

KÜLTÜR/SANAT

Kim Basinger 66
İkinci Kanal İkinci Gece 68
İstanbul Efendisi Ahmet Rasim 70

İZLENİMLER

Eski plajlar 72

SPOR

Wimbledon Tenis Turnuvası 76

DİĞER BÖLÜMLER

Nokta'dan 5
Ne Nerede 6
Türkiye Panorama 34
Dünya Panorama 48
Günlerin Getirdiği 50
Mektuplar 78
Bulmaca 80
Test 81
Kutu Kutu 82

Huzurlarınızda Banker Kastelli

Cevher Özden, yüzde 60 faizle bankerliğe geri dönüyor. Batıştan kaçışa, kaçıştan yükselişe bir dönemin perde arkası. Kastelli'den tasarruf sahibine tavsiyeler: Para nereye yatırılmalı?

(Sayfa 12)

Kapak fotoğrafı: Müjgan Çakır
Kostümler: İlhan Şerif

Yeni bir MİT'e doğru

Yapılan son düzenlemelerle Milli İstihbarat Teşkilatı yeni bir kimlik kazanıyor. Özellikle Başbakan'a geniş yetkiler tanınıyor. Süleyman Demirel, **Nokta**'ya MİT'i değerlendirdi.

(Sayfa 21)

Bir Doğu Anadolu öyküsü

Hüseyin Gönültaş, PKK'nın verdiği "bombalı cellatlık" görevini bir türlü eli varıp da yerine getirememişti. Öldürülmesi istenen kişiyle birlikte, güvenlik güçlerine gitmekte buldu çıkar yolu. Bu "affedilmez" davranışın PKK yasasında bir tek karşılığı vardı: Annesi ve eniştesi kurşuna dizildi...

(Sayfa 18)

Hem güzel hem de yetenekli

Fool for Love filmiyle Türk sinemaseverlerinin de dikkatini çeken Kim Basinger, Hollywood'da yeni bir geleceğe hazırlanıyor.

(Sayfa 66)

"Vazgeçtik desek, kim zararlı çıkar?"

Nokta, Semra Özal'la vakıf çalışmaları ve bu konudaki eleştiriler hakkında konuştu.

(Sayfa 32)

Saçlarınıza Akan Hayat

Boyanmış, krepe, mizampli perma, röfle ve dekolore görmüş saçlar çabuk yıpranırlar; özellikle değişen iklim koşulları rüzgar, kuvvetli güneş ışınları, tuzlu ve klorlu sular saçlarınızın doğal yapısını etkiler.

GRANDE AMORE®

SAÇ BAKIM KREMİ

HAIR CARE CONDITIONER

★ ★ ★ ★ ★ ★

Proteinli

Vitaminli

İşte, saçlarınıza yeniden hayat vermek, onları sürekli sağlıklı ve bakımlı tutmak için HUNCA yeni saç bakım kremi GRANDE AMORE'yi üretti. Protein ve vitamin içeren özel formüllü GRANDE AMORE ile saçlarınız daha sağlıklı, daha doğal, hayat dolu.

hunca

KOZMETİK SANAYİİ

TEL: 162 39 41/42 - 162 47 20/21

TELEX: 27 556 CER TR

Ne çabuk unutuyoruz...

Televizyon reklamlarındaki "güvenli bir yol" sloganıyla art arda açılan dev kapıları bugün unuttuk bile. Ama o günler için bir güven simgesiydi Kastelli... Cüneyt Arkın'lar, İzzet Günay'lar, Fikret Hakan'lar onun için televizyon ekranlarına çıkar, göğüslerine Kastelli madalyaları taktırır, Kastelli türküleri söylerlerdi... Bugün onları da yavaş yavaş unutuyoruz...

Aslında aradan öylesine uzun yıllar da geçmedi... Kısacası bir nostalji değil o yıllar. (Engin Ardıç kulakların çınlasın... Allah nostaljini versin!) Ama yine de unutuluyor işte... Bu haftaki kapak sayfalarımızda bu "unutulma olayı"nın en ilginç örneklerinden biriyle karşılaşacaksınız. Başından geçen her türlü badireyi atlatan süper işadamı Banker Kastelli, hapislerden, kaçışlardan, batışlardan sonra yine sermaye piyasasına dönüyor. Hem de yüzde 60 gibi göz kamaştırıcı bir faizle...

"İçeri girer girmez, Kastelli'nin televizyon reklamlarında durmadan açılan o dev kapıyı anımsadık... Ama, Kadıköy'deki Kastel İnşaat'ın kapısı, biraz daha sıradan ve mütevazı" diye anlatıyorlar, Cevher Özden ile söyleşiye giden arkadaşlarımız İpek Çalışlar ve Dürin Ababay... Ve onlardan, bu "yeni dönüş"e sahne olan büronun izlenimlerini aktarıyorum...

Evet... Biraz daha mütevazı bir kapı... Yerler tümüyle halı döşenmiş.. Ve bir yığın sekreter... Yerlerde son derece değerli antik vazolar, lambalar... Ama öyle uzun boylu ve kalıcı yerleştirilmemiş hiçbiri... Sanki geçici olarak, iğreti olarak iliştirilmiş... Ve sanki Kastelli'nin eski saltanatını hatırlatmak istercesine dizilmiş... Ve Cevher Özden her saniye meşgul... Arkadaşlarımız içeriye girerken 79 milyon lirayı "doğal bir biçimde" kendisine teslim eden biriyle karşılaşıyorlar... "İki kese kâğıdı para vardı" diyor Dürin de, gayet doğal Kastellivari bir umursamazlıkla... Bürosu sürekli giren çıkanla dolu... Gerçekten meşgul bu adam... Arkadaşlarımıza "Time, Newsweek ve Vouge dergileri röportaj yapmak için sırada bekliyor" diyor... Sürekli olarak "Allahaısmarladık" diyenlere "Gözlerinden öperim", "Nasılsın?" diyenlere "Bomba gibiyim" yanıtlarını veriyor... Boynunda altın bir zincir, zincirin ucunda daire biçiminde bir altın plaket var. Plaketin üzerinde de kocaman bir nazar boncuğu.

Allah nazardan saklasın...

Masasının arkasında üç büyük insanın "vecizeleri" asılı duruyor. Bu üç büyük insandan biri Konfüçyus, biri Mehmet Akif, biri de bizzat kendisi. Diğer ikisininki önemli değil ama Cevher Özden'inki dikkate değer: "İnsanın en büyük silahı doğruluktur..."

Şimdi Banker Kastelli, bağıra bağıra milyarlar piyasasına yeniden dönüyor... Aslında pek çok milyarderimiz gibi o da suçsuz, namuslu ve halkı için çalışıyor... Ve halkının yeniden kendisi için deli divane olacağından emin... Belki biz çarçabuk unutmaya çok alıştık... Ama o, insanların sevgisini unutmuyor. Bizce, odasına şu vecizeyi de astırabilir: "Hafızayı beşer nisyanla malüldür..." Gerçekten de insan, onun işyerine girerken reklamdaki o görkemli kapıyı, yani "önemsiz" bir ayrıntıyı hatırlıyor da, güç durumda bile olsa kendisine güvenmiş 220 bin insanı bırakıp Swissair uçağıyla "vınlayıp gittiğini" unutuveriyor...

Evet... Kastelli yüzde 60 faizle geliyor...

Arda Uskan

nokta

SAHİBİ
Gelişim Yayınları A.Ş. ve Süreli yayınlar A.Ş.
Yönetim Kurulu Başkanı
Ercan Arıklı

YAYIN KURULU BAŞKANI Dr. Adil Özkol
YAYIN KURULU Ayşim Alpman, Ayşenur Arslan, Duygu Asena, İpek Çalışlar, Aycan Giritlioğlu, Gülay Göktürk, Deniz İnsel, Güldal Kızıldemir, Dr. Salih Memecan, Mustafa Özyürek, Hıncal Uluç, Arda Uskan, Hilmi Yavuz
SORUMLU YAYIN YÖNETMENİ Arda Uskan
ANKARA TEMSİLCİSİ Aycan Giritlioğlu
YAYIN YÖNETMEN YARDIMCILARI İpek Çalışlar, Gülay Göktürk
GÖRSEL YÖNETMEN Salih Memecan
İSTİHBARAT ŞEFLERİ Korhan Atay (İstanbul), Nurcan Akad (Ankara)
HABER ARAŞTIRMA BÖLÜMÜ Güldal Kızıldemir, Nadire Mater
ÖZEL HABER BİRİMİ Dürin Ababay (Şef), Neyyire Özkan, Hakan Akçaoğlu.
DIŞ HABERLER Ayşim Alpman, Aydın Demirer, Viki İzrail
EKONOMİ Şaziye Karlıklı, Gülçin Tahiroğlu
KÜLTÜR SANAT Sungu Çapan

YAYIN DANIŞMANI Engin Ardıç
ARAŞTIRMA Ergun Hiçyılmaz
TEKNİK SEKRETER Tahsin Armağan
BÜROLAR İstanbul: Haşmet Babaoğlu, Ali Boratav, Ayşe Baştürk, Ruşen Çakır, Ceylan Göllücü, Alper Görmüş, Sinan Hıncal, Eren Külahlı, Leyla Olca, Mahmut Övür, Serhat Öztürk, Seral Özzeybek, Hümeyra Özalp,Can San, Itır Şahingiray, Emin Tanrıyar, Nihan Taştekin, Mehmet Yalçın
Ankara: Hıdır Göktaş, Erdal Kılıçoğlu, Cengiz Kuşçuoğlu, Haluk Müftüoğulları, Sevkuthan Nevsuhan, Hüseyin Şentürk, Nuray Şirin, Nezih Tavlaş
İzmir: Ahmet Kökçü
Yurtdışı: ALMANYA: Yağmur Atsız, İNGİLTERE: Merih Çolakoğlu, İSVEÇ: Abdullah Görgün, YUNANİSTAN: Mihail Vasiliadis, KIBRIS: Serdar Saydam
GÖRSEL BÖLÜM Nihan Bilkay (Görsel Yön. Yrd.), Emre Ulaş (Grafik/İllüstrasyon), Ali Aydın (Prodüksiyon)

FOTOĞRAF Adem Altan, Deniz Doğan, Erzade Ertem, Erik Molberg Hansen, Batuhan Kıran, Ümit Kırdil, Süleyman Tel, Mehmet Tel
TEKNİK ŞEFLER Nermi Erdur (Fotoğraf), Necati Güngör (Düzelti), Yurdakul Işıtman (Renk Ayrımı) Serpil Köse (Dizgi), Fazıl Mecit (Pikaj-Montaj), Yalçın Salur (Kamera)
KATKIDA BULUNANLAR Pertev Atasay, Hakkı Deveci, Hande Ergenç, Ayça Gülsoy, Ayşen Gür, Hızır Tüzel, Ali Rıza Kuranel, Levent Boyacıoğlu, Gül Büyükbeşe , Can Karakaş , Ayşe Sazak ,UBA
ADRES Gelişim Yayınları, Levent - İstanbul Tel: 169 66 80 (20 Hat) TELEX: 26510
REKLAM İÇİN TELEFON 169 66 80
ANKARA BÜROSU Atatürk Bulvarı, 85/12, Kızılay - Ankara Tel: 33 07 40 (3 Hat) TELEX: 42008
İZMİR BÜROSU İzmiroğlu İşhanı Kat: 4 No: 404 Konak - İzmir Tel: 25 85 79
BASILDIĞI YER GE-PA Basım Sanayii ve Ticaret A.Ş.
DAĞITIM Hürriyet Holding A.Ş.

GELİŞİM

BAŞKAN YARDIMCISI / Finansman Ümit Umar, **BAŞKAN YARDIMCISI / İdare-Reklam** Deniz İnsel, **HALKLA İLİŞKİLER VE ARAŞTIRMA MÜDÜRÜ** Fatoş Erbil, **SATIŞ MÜDÜRÜ** Yıldırım Ünverdi, **TEKNİK MÜDÜR** Güman Birincioğlu, **DIŞ İLİŞKİLER MÜDÜRÜ** Ayşe Karabece

KİTAP

İNGİLİZ EDEBİYATINA GİRİŞ, Jorge Luis Borges, Çeviren: Celal Üster, AFA Yayınları, 92 sayfa.

İngiliz edebiyatına duyduğu yakınlığı her fırsatta dile getiren Arjantinli ünlü yazar Borges kendi kitabı için yazdığı önsözünde, dünyanın en zengin edebiyatlarından olan İngiliz edebiyatı tarihini ince oylumlu bir kitabın boyutlarına sığdırmanın olanaksızlığından dem vuruyor ve bundan ötürü tek tek isimlere yer vermek yerine her dönemin simgesel yazarlarından ve yapıtlarından söz etmeyi uygun gördüğünü belirtiyor. Gerçekten de Celal Üster'in çevirdiği Borges'in bu küçük kitabı bir İngiliz edebiyatı yığması değil, başından sonuna ilgiyle okunabilen ve İngiliz kalem ustalarını tanıma fırsatı veren, özellikle konuyla yakından ilgilenenlerin yararlanacağı keyifli bir kitap niteliği taşıyor.

Romain Gary'nin Emile Ajar'a dönüşümü

YALAN-ROMAN, roman, Emile Ajar'dan çeviren Roza Hakmen, Can Yayınları İstanbul 1987, 176 sayfa.

Emile Ajar'ın kim olduğunu edebiyatla azbuçuk yakından ilgiliyseniz eğer biliyorsunuz demektir. Litvanya doğumlu, diplomat Fransız yazar Romain Gary'nin takma adı Emile Ajar. Son yıllarda edebiyat dünyasının en umulmadık aldatmacalarından birini gerçekleştiren "yolun sonuna gelmiş" R. Gary, "eleştirmenlerce göklere çıkarılan genç yazar Emile Ajar" kimliği arkasına gizlenerek yazıp yayınladığı dört romanıyla kazandığı başarı ve ünle tüm edebiyat dünyasını şaşırtıp afallatarak bir tür öç almıştı. Özellikle Simone Signoret'nin Madam Roza rolünde unutulmazlaştığı filmin romanı, dilimize de çevrilmiş olan "La Vie Devant Soi-Önce Yoksulluk Varken" kimsenin tanımadığı, görmediği Emile Ajar'ın başarısının Goncourt'la ödüllendirilmiş bir yapıtıydı. Amerikalı yıldız Jean Seberg'le fırtınalı evliliği ve 1980'deki intiharıyla da manşetlere geçen bu biraz "sansasyon meraklısı" ama akıcı üslubuyla çağdaş Fransız romanının ustaları arasında yer alan değişik yazarın Emile Ajar imzasıyla 1976'da yayınladığı "Pseudo" adlı romanı Roza Hakmen'in çevirisiyle **Yalan-Roman** adıyla Can Yayınları'nca yayınlandı. Büyük ölçüde özyaşamsal özellikler içeren **Yalan-Roman**, birinci tekil şahıs anlatımıyla yazılmış bir kimlik arayışı, eleştirmenlerin "değer yargılarının kofluğunun yüze vurulduğu" bir tür öç alma ve hesaplaşmanın romanı.

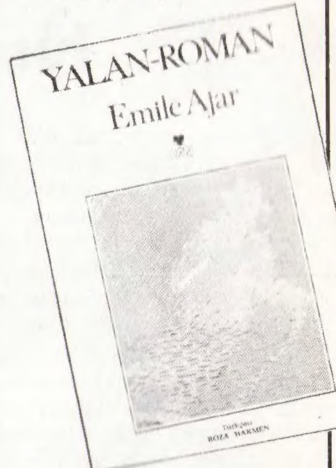

Yıllar yılı Romain Gary olarak yazdıkları beğenilmeyen yazarın, yeğeninin oğlu Paul Pavloviç'in varlığında yarattığı Emile Ajar kimliğiyle başarıya ulaşmasının ve kimi sonuçlarının toplamı niteliğindeki bu değişik roman, son günlerin ilginç kitaplarından.

HOŞÇA KAL UMUT, Ayla Kutlu, Bilgi Yayınevi, Mayıs 1987, 186 sayfa.

Uzun yıllar yayınlamadığı kitaplarını 1979'dan sonra sürekli Türk okurunun karşısına çıkaran yazarın, elimize ulaşan **Hoşça Kal Umut**'u son romanı. 12 Eylül romanları arasına katabileceğimiz **Hoşça Kal Umut**'ta sekiz yıllık cezadan sonra hapisten çıkan siyasi mahkûmun ailesiyle, çevresiyle, eski arkadaşları ve sevgilileriyle çelişmeleri anlatılıyor. Dile kolay, sekiz yıl uzun bir süredir ve hapishane koşulları ister istemez insanın kişiliğine siner. Romanda bireyle toplum yakından bildiğimiz "back-ground"da sürekli birleşip ayrılıyorlar. Ayla Kutlu romanındaki bireyleri anlatırken, onlarla bir dönem Türkiye'sinin görüntülerini ve diğer insanlarını da anlatıyor. Hüzünlü atmosferiyle farklı kurgusu, Kutlu'nun ustalığıyla birleşince bir solukta okunan bir roman oluyor **Hoşça Kal Umut**.

KALBİNİZE GÖRE YİYİN, Ulya Onat, kendi özel yayını, 121 sayfa.

Yaz mevsimiyle birlikte çeşitli rejimlerle zayıflama yöntemleri gündeme gelir. Ulya Onat'ın yazıp yayınladığı "Kalbinize Göre Yiyin", kolestrolü düşürücü sağlıklı bir diyeti uygulamak isteyenlerin sorunlarına yanıt bulacakları, alışılmıştan farklı bir rejim kitabı. Besinlerin kimyasına vakıf ve diyetin hazırlanması konusunda bilimsel ve pratik bilgilere sahip Ulya Onat'ın kitabında, kolestrolle yağlar üstüne genel bilgiler, ülkemizdeki besin maddelerinin yapılarını ve içerdikleri kolestrol ve yağ miktarını, sağlıklı bir yaşamı sağlayacak olan kolestrolü düşük, zararlı yağlardan yoksun diyet listelerini, Türk mutfağının yemek alışkanlıklarına uygun bir şekilde bulmak mümkün.

En çok satan kitaplar

1. **Önce İnsanım Sonra Gazeteci,** Emin Çölaşan, Tekin Yayınevi (1)
2. **Kadının Adı Yok,** deneme, Duygu Asena, Afa Yayınları (3)
3. **Koku,** roman, Patrick Süskind, Can Yayınları (4)
4. **Müebbet Türküsü,** şiir, Nevzat Çelik, Alan Yayıncılık (2)
5. **Biz Devrimi Çok Sevmiştik,** Dany Cohn-Bendit, Afa Yayınları (7)
6. **Rabıta,** araştırma, Uğur Mumcu, Tekin Yayınevi (6)
7. **Hepinizi Öpüyorum,** Daniel Cohn-Bendit, Metis Yayınları (8)
8. **Gülün Adı,** roman, Umberto Eco, Can Yayınları (5)
9. **İnsan Sıcağı,** anlatı, Dr. Erdal Atabek, Çağdaş Yayınları (9)
10. **THKPC Doğuşu ve Eylemleri,** derleme, Kaynak Yayınları (-)
11. **Yaza Yolculuk,** öykü, Tomris Uyar, Can Yayınları (-)
12. **Şafak Türküsü,** şiir, Nevzat Çelik, Alan Yayıncılık (-)
13. **'68 Fransa,** derleme, Delale- Ragache, Metis Yayınları (-)
14. **Geri Döneceğiz,** röportaj, Bendt- Downing, Kıyı Yayınları (10)
15. **İttihat ve Terakki Anıları,** İbrahim Temo, Arba Yayınları (14)

Bu listenin hazırlanmasında bilgilerine başvurduğumuz kitabevleri: İstanbul'da **Akademi, Acar, Deniz, Gençlik, Nezih,** Ankara'da **Bilgi, Dost, İlhan-İlhan, Dönüşüm** ve **İmge,** İzmir'de **Dost, İleri** ve **Yavuz,** Antalya'da **Akdeniz.** (Parantez içindeki sayılar, kitabın bir hafta öncesi sıralamadaki yerini belirtmektedir.)

sağlam alternatif sağlam sermayedir!

Töbank bugün,
tamamı ödenmiş 30.7 milyardan
75 milyara yükseltilmekte olan sermayesiyle
Türkiye'nin en büyük bankalarından biridir.

Töbank bugün,
▶ Gücünü Devletten alan sağlam ortak yapısı,
▶ Çeyrek yüzyılı aşan güvenilir tecrübesi,
▶ Çağdaş ve dinamik bankacılık anlayışına sahip yeni yönetimi,
▶ Yurt sathına yayılmış 121 şubesiyle
Türk bankacılığındaki asıl yerini almaktadır.

Töbank sağlam bankadır,
sağlam alternatiftir.

TÖBANK
TÜRKİYE ÖĞRETMENLER BANKASI

P.A.R.

FESTİVAL

Bol "yıldız"lı bir hafta

15. Uluslararası İstanbul Festivali'nin bu haftaki programında birbirinden ilginç konser ve gösteriler yer alıyor. Pazar, pazartesi ve salı gecesi Açıkhava Tiyatrosu'nda dans edecek olan **Büyük Kanada Balesi,** Ludmilla Chiriaeff tarafından 1952'de kurulan ve sürekli turnelere çıkan bir topluluk. Igor Stravinski'nin "Bahar Ayini" ve "Toplu Dersler", Johannes Brahms'ın "Brahms'la" ve "Anlaşmalar", Paul Hindemith'in "Dört Mizaç" ve Çaykovski'nin "Serenat"ı Büyük Kanada Balesi'nin repertuarında yer alıyor. Tüm pop-caz severleri Spor Sergi'ye toplayacak olan **Chick Corea** ve **Gary Burton** ikilisi de kuşkusuz bu haftanın en önemli "yıldız"larından. Yorumundaki özgünlüğü ve doğaçlama gücüyle günümüzün en önemli piyanistlerinden sayılan Chick Corea, vibrafon ustası Gary Burton ile birlikte festival gecelerine renk katacak ve klasik-modern cazdan örnekler sunacak. David Oistrach'ın öğrencisi olup çeşitli yarışmalardan hiç boş dönmeyen ve 1734 yapımı Stradivarius bir kemanla çalan **Gidon Kremer Orpheus Oda Orkestrası** eşliğinde 2 Perşembe günü Aya İrini'de Vivaldi ve Brahms'ın, cuma ise Spor Sergi'de Mozart, Schubert ve Stravinski'nin yapıtlarını seslendiriyor.

Günümüzde flütü bir orkestra çalgısı olmaktan kurtarıp solist bir saz haline getiren ve barok çağdan günümüz bestecilerine kadar uzanan zengin bir repertuara sahip olan flüt profesörü **Jean-Pierre Rampal**'in klavsende **Trevor Pinnock** eşliğinde pazartesi günü Aya İrini'deki resitalinin biletlerinin bitmesi üzerine pazar sabahı saat 11.00'de yine Aya İrini'de ek bir Rampal-Pinnock dinletisi düzenlendi. Barok müzik severler Bach, Haendel, Telemann ve Domenico Scarlatti'nin eserlerinden derlenen bu resitale kolaylıkla yer bulabilirler. Günümüzün en yetenekli ve parlak piyanistlerinden **Ivo Pogorelich** de çarşamba ve cumartesi günü AKM büyük salonda Beethoven, Scarlatti, Scriabin ve Chopin'in eserlerini kendine özgü tekniğiyle yorumluyor. Festivalde bu haftanın son "süper star"ıysa cumartesi gecesi Açıkhava Tiyatrosu'nda sahneye çıkacak olan **Ray Charles.**

Açıkhava Tiyatrosu'nda Büyük Kanada Balesi festivali şenlendiriyor

SİNEMA

KOMEDİ DÜNYASINDAN ON FİLM. Bu hafta Ortaköy Sanat Merkezi'nde her gün dönüşümlü seanslarla Süper Jandarma ve Melekleri (Louis des Funes, Michel Galabru, Yön. Jean Girault), Honky Tonky Freeway - Takma Kafanı (Yön. John Schlesinger), The Silent Movie- Deli Dolu (Liza Minnelli, Burt Reynolds, Yön. Mel Brooks), Funny People-Çılgın İnsanlar (Yön. Jamie Uys) ve Pembe Panter'in Dönüşü (Peter Sellers, Yön. Blake Edwards) gösteriliyor.

KASET

ALPAY. Müzik dünyamızda 60'lı yıllardan bu yana besteleri ve romantik sesiyle tanınan Alpay'ın **Hayalimdeki Resim** adlı yeni bir kaseti ADA Yayıncılık ve Müzik tarafından piyasaya verildi. Bu kasette Alpay'ın bir zamanlar özellikle üniversiteli sevgililerin dillerinden düşmeyen eski "klasik" parçalarıyla yeni çalışmaları toplu bir halde dinleyici karşısına çıkıyor.

MÜJDAT AKGÜN. Özellikle yaptığı film, televizyon dizi müzikleriyle ve düzenlemeleriyle tanınan müzisyen Müjdat Akgün'ün özgün bestelerinden oluşturduğu **Gece Yarısı** adlı çalışması da ADA Yayıncılık ve Müzik tarafından kaset haline getirildi.

15. ULUSLARARASI İSTANBUL FESTİVALİ PROGRAMI

	ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ B. Salon	ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ K.Salon	AYA İRİNİ	AÇIK HAVA TİYATROSU	ESKİ İSLAM ESERLERİ MÜZESİ	SPOR SERGİ	TAKSİM SAHNESİ	ST. ANTUAN	YILDIZ SARAYI	GÜLHANE PARKI
28 Haziran **Pazar**	W. Breuker Koll. 21.30		V. Mullova 18.30	Büyük Kanada Balesi 21.30			Kent Oyuncuları 21.30			
29 Haziran **Pazartesi**			JP. Rampal T. Pinnock 18.30	Büyük Kanada Balesi 21.30	Devl.Kl.T.Müz. N. Atliğ 21.30					
30 Haziran **Salı**			A. Erduran 18.30	Büyük Kanada Balesi 21.30				M.C. Alain 18.30	İ.Ü Devl. Kons. B. Bir 21.30	
1 Temmuz **Çarşamba**	I.Pogorelich 18.30					C. Corea - G. Burton 21.30				
2 Temmuz **Perşembe**			Orpheus Oda O. G.Kremer 18.30			C. Corea - G. Burton 21.30	T. Barlas Mim. Tiyatro 21.30			
3 Temmuz **Cuma**		R. Ayangil 18.30				Orpheus Ork. G.Kremer 21.30	T. Barlas Mim. Tiyatro 21.30			
4 Temmuz **Cumartesi**	I. Pogorelich 18.30			Ray Charles ve Ork. 21.30			T. Barlas Mim. Tiyatro 21.30			İTÜ Halk Türk. ve Dans 17.00

28 HAZİRAN Pazar

TV1
- 10.01 Voltron
- 10.25 Pazar Sineması "Şöhretin Tadı"
- 12.00 Pazar Konseri
- 13.00 Esrarlı Savaşçı - 3
- 13.45 Haberler
- 14.00 Stüdyo Pazar
- 17.00 Batının En İyisi
- 17.30 TV'de Sinema "Messalina Herkül'ün Oğluna Karşı"
- 18.40 Show
- 19.30 Belgesel
- 20.15 İyi Uykular
- 20.30 Haberler
- 21.15 Sultan Dağı - 2
- 22.10 Yeni Dönemi Tanıtma Programı
- 22.45 Spor
- 24.00 Haberler

TV2
- 19.46 Ticky - Tocky

- 20.15 Profesyoneller
- 21.00 Spor
- 21.30 Haberler
- 22.05 Gece Stüdyosu

29 Pazartesi

TV1
- 19.00 Haberler
- 19.15 He-Man
- 19.40 Yaz Okulu "Bugünün Coğrafyası"
- 20.00 Sanatımızdan Portreler "Hüseyin Gezer"
- 20.30 Haberler
- 21.15 Son Genel Vali - 1
- 22.10 Ekonomi Dünyası
- 23.05 Büyükbaba Efsanesi-Son
- 23.50 Haberler

TV2
- 19.51 Galtar "Çizgi Film"
- 20.15 Harikalar Koyu - 1
- 21.00 Karadeniz'den Çeşitlemeler - 1
- 21.30 Haberler
- 22.00 Pompei'nin Son Günleri-5
- 22.50 Türk Sanat Müziği "Ziya Taşkent"

30 Salı

TV1
- 19.00 Haberler
- 19.15 Ünlü ve Şanssız -1
- 19.40 Yaz Okulu "Yaşayan Bedenimiz" - 1
- 20.00 Yurttan Sesler
- 20.30 Haberler
- 21.15 TV Dergisi
- 22.15 Dikkat
- 22.25 TV'de Sinema "Atlantik Harekâtı"
- 00.15 Haberler

TV2
- 19.51 Gelişen Dünya - 1

- 20.15 Haftanın Dizisi "Nadia"-1
- 21.00 Hobiler - Meraklar
- 21.30 Haberler
- 22.00 Eğlence 2
- 22.45 Parmak Damgası - 1

1 TEMMUZ Çarşamba

TV1
- 19.00 Haberler
- 19.15 Ayıcıklar
- 19.40 Yaz Okulu "Fizik"
- 20.00 Kabotaj Bayramı "Özel"
- 20.30 Haberler
- 21.15 Son Genel Vali - 2
- 22.10 Klasik Sanatlarımız
- 22.40 Bir Yaz Gecesi
- 23.30 Dedektiflik Bürosu - 1
- 00.15 Haberler

TV2
- 19.51 Spor
- 20.15 Müzik Köşesi
- 20.45 Cosmos
- 21.30 Haberler
- 22.00 TV'de Sinema "Pazara Giderken Komik Bir Şey Oldu"

2 Perşembe

TV1
- 19.00 Haberler
- 19.15 Antilop'un Dönüşü
- 19.40 Yaz Okulu "Computer"
- 20.00 İnanç Dünyası
- 20.30 Haberler
- 21.15 Perihan Abla

- 22.10 TV'de Sinema "Komedi Ustaları" "Yumurcak"
- 23.10 Müzik Dünyasından
- 23.50 Haberler

TV2
- 15.56 Wimbledon Tenis Şampiyonası
- 19.50 Müzik Bahçesi
- 20.15 Haftanın Dizisi. "Nadia"-2
- 21.00 Hindistan'da Türk İzleri
- 21.30 Haberler
- 22.00 Sohbet
- 22 45 Aşk Gemisi - 1

3 cuma

TV1
- 19.00 Haberler
- 19.15 Polyanna
- 19.40 Kırkpınar Güreşleri
- 20.30 Haberler
- 21.15 Son Genel Vali - 3
- 22.10 Gösteri "Füsun Önal"
- 22.55 Dantel - 1
- 23.45 Haberler

TV2

- 15.56 Wimbledon Tenis Şampiyonası
- 19.50 Pepero
- 20.15 Richie ve Ralf
- 21.00 İslam ve Toplum
- 21.30 Haberler
- 22.00 TV'de Sinema "Kırmızı Güneş"

4 Cumartesi

TV1
- 14.00 Haberler
- 14.05 Küçük Nell
- 14.30 Tabiat Belgeseli "Vahşi Hayat" - 1
- 15.15 Connie
- 16.00 Bulmaca
- 16.25 TV'de Sinema "Tamiko Adında Bir Kız"
- 18.10 Kırkpınar Güreşleri
- 18.40 Süpervizyon
- 19.40 Kaçakçılık Operasyonu-1
- 20.30 Haberler
- 21.15 Altın Kızlar - 7
- 21.50 Damla Damla
- 22.35 TV'de Türk Sineması "Oteldeki Cinayet"
- 24.00 Haberler

TV2
- 15.45 Wimbledon Tenis Şampiyonası
- 19.56 Komedi Dünyası
- 20.00 Sevimli Yaramaz
- 20.15 Haftanın Dizisi "Nadia"-3
- 21.00 Merak Ettikleriniz
- 21.30 Haberler
- 22.00 TV'de Tiyatro "5. Henry"

TELEVİZYON

TV1 MESSELİNA-HERKÜL'ÜN OĞLUNA KARŞI (Messelina Against the Son of Hercules). 60'lı yıllarda Cinnecitta'nın seri halde imal ettiği ve mitolojiyi alabildiğine yağmalayan tarihsel "peplum" filmleri Masist'li, Ursus'lu, Herkül'lü kahramanlarıyla bir dönemde ülkemizde çok popülerleşmişti. Bu tarihsel filmler modasını yıllar sonra ekrana getiren **Messelina Herkül'ün Oğluna Karşı,** akımın en uyduruk ve önemsiz ürünlerinden. Umberto Lenzi'nin yönettiği bu filmde, sıradan serüven filmlerinin kahramanı olan ve ülkemizde de film çeviren Richard Harrison'a İtalyan sinemasının bugün artık geçkinleşmiş seks yıldızlarından Marilu Tolo ile Lisa Gastoni eşlik ediyor. **Seyretmeseniz de olur.** İtalyan yapımı, 100 dakika.

28 Haziran Pazar

TV1 ŞÖHRETİN TADI (Sweet Smell of Success). Bu haftanın en iyi iki filminden biri. Daha önce ülkemizde gösterilmemiş olan **Şöhretin Tadı,** zaman zaman İngiltere'de çalışmış ve Alec Guiness'li "Beyaz Elbiseli Adam", "Kadın Katilleri" gibi kara mizah

Tony Curtis ve Burt Lancaster'in başrollerini paylaştıkları "Şöhretin Tadı" basındaki çatışmaları konu ediyor.

başyapıtları imzalamış Amerikalı yönetmen Alexander MacKendrick'in, Clifford Odets'in bir oyunundan uyarladığı, basın üzerine parlak bir taşlama. Sidney Falce basın ajanıdır. Haber toplayıp bunları gazetelerdeki köşe yazarlarına vermektedir. Ünlü bir köşe yazarı olan Hunsecker, Sidney'den kız kardeşinin Dallas adında bir gitaristle süregelen ilişkisini bozmasını ister. Ama Sidney bu ilişkiyi bozmayı başaramayınca Hunsecker onun haberlerini kullanmamaya başlar. Ne var ki hırslı bir adam olan Sidney, bu durumu çözümlemek için başka bir köşe yazarıyla anlaşarak ona Dallas hakkında yalan haber yazdıracaktır... Görüntü yönetmeni James Wong Howe'un ustalığını döktürdüğü fotoğraflarından başka filmin bir diğer kozu da, başrollerdeki Burt Lancaster ile Tony Curtis'in uyumlu ve gözalıcı kompozisyonları. Alexander MacKendrick'in filmleri arasında ilginç ve nitelikli yapıtlarından sayılan **Şöhretin Tadı'nı kaçırmayın.** Elmer Bernestein'in müziklediği filmin diğer oyuncuları ise Barbara Nichols, Martin Milner, Sam Levane ve Susan Harrison. 1957 ABD yapımı, 95 dakika.

28 Haziran Pazar

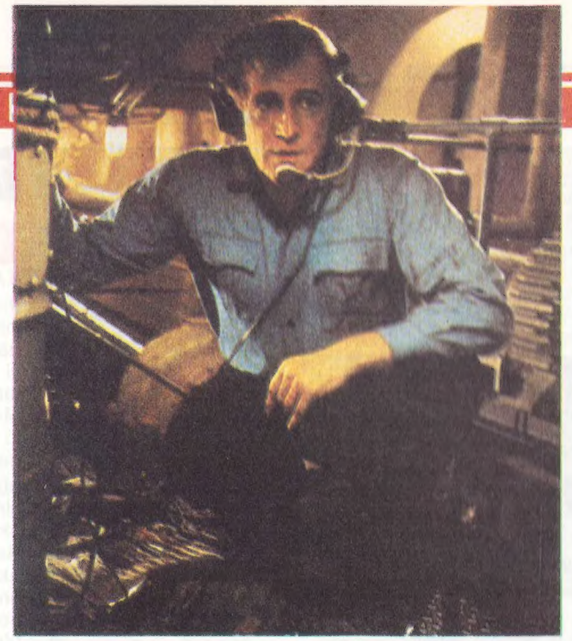

"Atlantik Harekâtı"nda Richard Harris de oynuyor

TV1 ATLANTİK HERAKÂTI (Juggernaut) Tüm yolcularıyla birlikte denize açılan "Brittannica" adlı transatlantik, Atlantik Okyanusu'nda seyrederken, gemi sahibi şirket bir ihbar alır. Eğer şirket 24 saatten kısa bir süre içinde istenilen fidyeyi vermezse, bilinmeyen bölmelerine yerleştirilen yedi bombayla havaya uçurulacaktır gemi. Şirket ne tür bir önlem alacağı konusunda kararsızdır... Dozunda bir gerilimle ayarlanmış, tıkır tıkır işleyen temposu ve zengin oyuncu kadrosuyla göz alıcı ve gösterişli bu İngiliz üstün yapımını Richard Lester yönetmiş. 7-8 yıl kadar önce ülkemizde "Dehşet Gemisi" adıyla gösterilen **Juggernaut,** İngiltere'de yaptığı iki Beatles filmi ve "çılgın güldürü"leriyle üne kavuştuktan sonra uluslararası üstün yapımlara yönelen Richard Lester'in dinamik sinemasıyla çekici kıldığı bir film. Gerry Fisher'in görüntüleri ve Richard Harris, David Hemmings, Anthony Hopkins, Omar Sharif, Shirley Knight, Ian Holm, Cyril Cusack ve Freddie Jones gibi oyuncularıyla değerlenen **Juggernaut,** özellikle bu tür **gerilim filmlerinin sürükleyiciliğine, fazla ince eleyip sık dokumadan hemen kapılanlar için bire bir.** 1974 İngiliz yapımı, 110 dakika.

30 Haziran Salı

TV2 PAZARA GİDERKEN KOMİK BİR ŞEY OLDU. (A Very Funny Thing Happened on the Way to the Forum). Bu hafta ekranda Richard Lester haftası. **Atlantik Harekâtı'**nın bir gün ardından Lester'in bir başka ilginç filmini izleyeceğiz. Plautus'dan esinlenilmiş ve Broadway'de başarı kazanmış bir müzikal komediden sinemaya uyarlanan **A Very Funny Thing Happened on the Way to the Forum**'da Lester seyircisini eski Roma'ya götürerek oldukça neşeli anlar geçirtiyor. Vaktiyle "Aptallar Şehri" adıyla sinemalarda gösterilen bu filmin görüntüleri Nicolas Roeg'e, tanıtma yazılarıysa bu işin ustası Richard Williams'a ait. Eski Roma'da kibar muhitteki üç evin birinde Seneks, birinde Erasmus, diğerindeyse kadın köle tüccarı Marcus Lycus yaşamaktadır. Kaynanasını ziyarete giden Seneks'le karısı, oğulları Hero'yu evde bırakırlar. Bu arada Marcus Lycus'un bir komutana satmak için getirdiği kızla Hero birbirlerine âşık olacaklardır... Richard Lester'in matrak, gülünç numaralarla bezeli delidolu anlatımı, her zamanki gibi izlemeye değer. Zero Mostel'den Michael Crawford'a, Jack Gilford'dan Michael Hordern'e ve Phil Silvers'e kadar uzatılabilecek güldürü yıldızlarıyla Patricia Jessel ile Beatrix Lehmann gibi yıldızcıkların yanı sıra filmin asıl sürprizi, bu filmle sinemaya veda eden, sinemanın asık suratlı, yüzü gülmez komiği ünlü Buster Keaton'un varlığı. **Haftanın izlenir düzeydeki, keyifli filmlerinden.** 1966 İngiliz yapımı, 99 dakika.

1 Temmuz Çarşamba

Seyre değer bir Şarlo klasiği

TV1 YUMURCAK-THE KID. Tüm sinema tarihinin efsanevi isimlerinden Charles Chaplin'in 1920'lerdeki orta uzunluktaki başyapıtlarından **The Kid-Yumurcak** ekrana geliyor. Temelde karşıtlığa ve çeşitli sürprizlere bol harekete, düşüp kalkmalara, kaçıp kovalamacalara dayanan etkili bir güldürü mekanizması kurduğu filmlerinde, ele alıp evrensel kıldığı küçük insanın öyküleri aracılığıyla sinemada "insanlık durumunu" en iyi yansıtan "usta," yıllar yılı bütün dünyada geniş seyirci yığınlarıyla iletişim kurabilen "dâhi" nitelemelerini hak eden Şarlo, her zaman yapıtlarına toplumsal bir boyut da kazandırmıştır. En olağanüstü, en acı ve en trajik olaylara neşeli bir çocuk gözüyle bakabilmek, taklit edilemeyen, özgün ve sadece Chaplin'e ait bir özelliktir. Bu özelliğin öne çıktığı **Yumurcak** da Şarlo'nun en karakteristik filmlerinden biri. Yaz rehavetine giren ekranda yeni başlatılan "Komedi Ustaları" programında böyle bir Şarlo klasiğine yer vermek, kuşkusuz TRT için olumlu bir adım. Sessiz sinema döneminin "harika çocuk"larından Jackie Coogan'ın da son derece sevimli bir biçimde oynadığı yumurcak rolüyle sinemanın unutulmazları arasına karıştığı bu film, nerdeyse sinema tarihiyle özdeşleşmiş büyük yaratıcının Keystone, Essenay ve Mutual şirketleri adına yaptığı kısa filmlerinden sonraki döneminin en özlü yapıtlarından biri. Yoksul bir kadının terk ettiği gayrimeşru çocuğunu yanına alıp büyüten Şarlo'yla babalık ettiği küçük Jackie'nin duygulu öyküsünü aktaran **Yumurcak,** video alıcısı sahiplerinin filmotekleri için mutlaka kaydetmeleri gereken bir sessiz sinema başyapıtı. Kahramanımızın küçük Jackie'yle birlikte bir düşkünler yuvasına sığındığı ya da Jackie'nin zorla elinden alınmasından sonra eski kulübesine dönüp uyuya kalan Şarlo'nun gördüğü düş gibi gerçekten unutulmaz bölümler içeren ve mutlu sona bağlanan bu duygusal Chaplin güldürüsü, tüm sinemaseverlerin ve yediden yetmişe **herkesin izlemesi gereken bir sinema klasiği** sonuçta. 1921 ABD yapımı, 52 dakika.

2 Temmuz Perşembe

Tüm sinema tarihinin en büyük yaratıcılarından Charles Chaplin "Yumurcak"da çocuk yıldız Jackie Coogan ile

"Pazara Giderken Komik Birşey Oldu"da Zero Mostel

TV2 KIRMIZI GÜNEŞ (Red Sun). Charles Bronson, Toshiro Mifune, Alain Delon, Ursula Andress ve Capucine'in oynadığı bir filmi görmek istemez misiniz? Ne var ki böylesine ilginç oyuncuları barındıran **Kırmızı Güneş** yönetmen Terence Young'ın etkisiz anlatımıyla, sabun köpüğü gibi uçucu bir film olmaktan öteye gidemiyor. **Kırmızı Güneş,** 1870'lerin Arizona'sında, arkadaşının çaldığı kutsal bir kılıcı geri almaya çalışan bir samuraya eşlik etmeye zorlanan bir kanun kaçağının öyküsü. Terence Young bu "egzotik" western denemesine bir türlü yeterince canlılık kazandıramıyor, Henri Alekan'ın görüntü, Maurice Jarre'ın müzik çalışması da güme gidiyor. Ama yine de böylesine ünlü oyuncuları değişik bir western öyküsünde karşımıza getiren bu filme ilgisiz kalmayabilirsiniz. **Alain Delon'la Charles Bronson'u ve Ursula Andress'i Japon sinemasının büyük aktörü Toshiro Mifune'yle beraber izlemek, Kırmızı Güneş'i seyretmenize neden olabilir.** 1971 İtalya, Fransa, İspanya ortak yapımı, 108 dakika.

3Temmuz Cuma

Charles Bronson "Kırmızı Güneş"de

TV1 OTELDEKİ CİNAYET. 1970'lerde senaryo yazarı ve yönetmen olarak sinemaya başlayan ama geçen yıllarla birlikte beklenen çıkışı yapamayarak iyice ticari sinemanın çarklarına gömülen Aykut Düz'ün, son yıllarda gittikçe çoğalan video filmleri modasına uyarak Zuhal Olcay ve Yılmaz Zafer'le çektiği oldukça yeni bir yerli film ekrana geliyor: **Oteldeki Cinayet.** Genellikle çeşitli yabancı filmlerin bize adapte edildiği video filmleri akımının ekrana yansıyacak bu örneğinden pek fazla bir şey beklemeyin. **Kötü bir Amerikan filmi taklidi izlemek isteyenler buyursun!** 85 dakika.

4 Temmuz Cumartesi

TV1 TAMİKO ADINDA BİR KIZ (A Girl Named Tamiko). Ronald Kirkbride'ın romanından Edward Anhalt'ın senaryosunu yazdığı **Tamiko Adında Bir Kız,** 60'lı yıllarda yakışıklılığı ve yeteneğiyle dikkati çeken, Litvanya asıllı İngiliz oyuncu Laurence Harvey'in, Uzakdoğulu dilber France Nuyen'le birlikte başrolünü üstlendiği romantik bir melodram. Japonya'da yaşamını fotoğrafçılıkla sağlayan ve bütün derdi gücü Amerikan vatandaşı olabilmek olan Ivan'ın öyküsünün anlatıldığı filmin yönetmeni, sonradan iddialı ve gösterişli serüven filmleriyle ilgi toplayan John Sturges. Amacına ulaşmak için her yolu deneyen Ivan elçilikte çalışan Fay'i kullanmak isterken bu arada tanıştığı Tamiko ile duygusal bir ilişkiye de girecektir... Klasik deyişle vakit geçirtmekten başka bir şeye yaramayan **bir tatil günü "eğlenceliği" Tamiko Adında Bir kız.** 1962 ABD yapımı, 120 dakika.

"Tamiko Adında Bir Kız" Laurence Harvey'in filmi

4 Temmuz Cumartesi

Dünün batık bankeri, her şey bir yana, bugün beyaz sarayından sermaye piyasasını yeniden yönlendirmeye hazırlanıyor

SERMAYE PİYASASI

Huzurlarınızda Banker Kastelli

Cevher Özden yüzde 60 faizle bankerliğe dönüyor. Cumhurbaşkanı Evren, Turgut Özal ve Ulusu döneminin bakanları, Kastelli'nin batış süresince olaya nasıl yaklaştılar, ne gibi tutumlar aldılar?..

Yıl 1983. Aylardan Temmuz. Cevher Özden'in yalısının telefonu sabahın erken saatlerinde çaldı. Telefondaki şahıs Cevher Özden'in ağabeyinin bir sanayici arkadaşı, Talat Alp'ti. Sürpriz bir randevunun haberini veriyordu. Birkaç saat içinde Devlet Bakanı İlhan Öztrak, hapisten yeni tahliye olmuş Banker Kastelli'yi görmek için Bayramoğlu'nda bekleyecekti. Cevher Özden, sabahın erken saatinde bir bakan tarafından apar topar randevuya çağrılmasına hiçbir anlam veremiyordu. Hatta gitmemek bile geçti aklından. "Ne konuşacağım ki?" dedi Talat Alp'e. O da, "Arkadaş, sana randevu aldım, bir bakanla konuşmanın ne zararı olacak, hemen kalkıp bize gel" diye yanıtladı. Cevher Bey de Caddebostan'daki yalısından çıkıp, Bayramoğlu'ndaki sanayici dostunun villasına doğru yola koyuldu.

Oraya varışından iki dakika sonra Devlet Bakanı İlhan Öztrak da gelmişti. Öztrak, Kastelli'ye Cumhurbaşkanı Kenan Evren'in kendisiyle ilgili düşüncelerini anlatacaktı. Evren, Kastelli'nin durumundan "müteessir" olduğunu birçok kez belirtmiş, hatta Cevher Özden daha İsviçre'deyken kendisini Türkiye'ye getirip tasfiyeye yardımcı olması amacıyla özel bir kanun çıkartmayı düşündüğünü açıklamıştı. Öztrak, "Efendim bu çok iyi olur. Kastelli'yi herkes seviyor, bu konuda özel bir kanun çıkartmak zor, ama Meclis'teki arkadaşlardan rica eder, meseleyi bitiririz" diye yanıt verdiğini, Bayramoğlu'ndaki villada, daha cezaevinin havasını üstünden atamamış olan batık bankere anlatıyordu. Ancak sözü edilen af hiçbir zaman çıkmayacaktı!

Affın çıkmama nedeni ise, Kastelli'nin yakın çevresi tarafından kısa bir süre sonra aydınlatılıyordu. Kastel İnşaat Genel Müdürü Şevki Tokmakoğlu'nun ifadesine göre, ertesi gün Öztrak köşke çağrılıyor ve kendisine bir gün önceki konuşmasının gazetelere nasıl sızdığı soruluyordu. Gerçekten de Günaydın gazetesi "Cumhurbaşkanı, Kastelli'yi affediyor" diye başlık atmıştı. Uzun bir süre sonra ise, o an köşkte başka bir iş için bulunan Yıldırım Aktürk'ün, bir garson aracılığıyla olaydan haberdar olduğu ve haberi basına sızdırdığı, Kastelli'nin çevresi tarafından öne sürülecekti.

Daha sonraları Kastelli, eşine, dostuna sonuçsuz kalan af girişiminden söz ederken şunları söylüyordu: "Sanki ben affı kabul eder miydim? Af ne demek? Ben suç işlemedim ki, suçlu gibi affedileyim. Af çıkmadı, ben ne yaptım? Susup oturdum mu? Suçsuz olduğumu mahkemelerde ispat ettim, temize çıktım."

Yıl 1987. Aylardan Haziran...Ve işte devr-i saadetten, debdebe günlerinden, batışlardan, kaçışlardan, iflaslardan, mahpuslardan arta kalan Abidin Cevher Özden...

Ve işte Swissair'e atlayıp ardında yüzbinlerce gözü yaşlı orta direk bırakmasının üzerinden yalnızca beş yıl geçtikten sonra yeniden doğan bir işadamı...

Bugünlerde Kadıköy'deki Beyaz Saray'ında, halen yasaklı olduğu için, gönlünce kükreyemediğinden dolanıp duran, kendi deyimiyle "bomba gibi" bir Karadenizli...

Ve işte meşhur ve maruf Banker Kastelli, yeniden sahnelerimizde ve huzurlarınızda...

Evet, sermaye piyasasına döndü dönüyor, banka kurdu kuruyor denirken, sonunda Kastelli'nin bombası patladı. Cevher Özden yeniden ait olduğu yere dönüyor. Hem de yine banker olarak! Banker Kastelli olarak ve ayda en az yüzde 60 faiz vererek!

Peki, halihazırdaki yasalar Banker Kastelli'nin dönüşü önünde engel teşkil etmeyecekler mi? Tasfiyeye tabi tutulmuş bir bankerlik şirketinin sahip ve yöneticisi

Yıl 1982... Daha bir yıl önce kimsenin aklına getiremeyeceği bir şey: Banker Kastelli tutuklu ve yargıç önünde

olarak Kastelli, 35 sayılı kanun hükmündeki kararnamenin koyduğu yasağı nasıl çiğneyip, yeniden levhasını kapıya asıp siftah yapabilecek? Ancak zor gibi görünen bu sorunun yanıtı, Kastelli'nin çevresine göre çoktan bulunmuştu bile. Kurmayları, Cevher Özden'in ceza ve hukuk mahkemelerinde iflas etmediğinin saptandığını ve borsaya girmesine yasal bir engel bulunmadığını savunuyorlardı.

Artık bütün sorun Kastelli'nin kararına kalmıştı ki, o karar da Cevher Özden'in gözlerinden, masaya inen yumruklarından, odayı çınlatan ses tonundan anlaşılıyordu. Akılları kurcalayan tüm soruların yanıtlarını ise, Cevher Özden'den ve baştan beri onu terk etmemiş olan sadık kurmaylarından alabilmek mümkündü.

Örneğin eskinin ünlü bankeri bunca badireden sonra yeniden halkın karşısına çıkıp "Yeni bir bankerlik piyasası yaratacağım" derken hiç zorlanmayacak mıydı? Ya da bankerlik faciası yüzünden yaşamlarının bir dönemini karabasanlar altında geçirmiş, açlığa, sefalete ve hatta intiharın eşiğine gelmiş yüz binlerce insanın anısı, halkın Kastelli'yi yeniden bağrına basmasını engellemeyecek miydi? "Elbette ki hayır. Dün Kastelli'nin müşterisi bir ise, bugün bin olacak. Eski kuyruklar on misline çıkacak. Halk yeniden parasını değerlendirmenin keyfini tadacak." İşte Cevher Özden ve yakınları bunları düşünüyorlardı. Halktan görülecek rağbet faktörünü Kastelli sınamayı ihmal etmemiş ve ortaya çıkan tablo fazlasıyla yüzünü güldürmüştü. Kastelli'ye göre, halk zaten hiçbir zaman kendisini suçlamamış, güvenini yitirmemiş, aksine ünlü bankerin uğradığı "zorbalığa" karşı geleneksel tavrını koymuş ve tartışmasız "mağdur"dan yana olmuştu. İnanılır gibi değildi, ama geçmiş unutulmuştu. Cevher Özden, Dragos'ta 108 daireyi 100 ay vadeli olmak üzere 4 günde satıyor. Ve 96 saat içinde, "Kastelliseverler" yeniden birbirini ezerek, 23 milyarı eski dotları Banker Kastelli'nin avucuna sayıveriyorlardı. Kastelli, Bakkalköyde'de 5 günde 250 daireyi satmayı başaracaktı. Ve dairelerini satın alanlar, yalnızca evlerine gidip gönül rahatlığıyla uyumakla yetinmiyor, hatta tapularını almaya bile gerek görmüyorlardı. Kastelli'nin ikazı ile neden sonra tapu dairesine gitmeye tenezzül edeceklerdi.

Cevher ve Mukadder Özden zor günlerde morallerini bozmamaya çalışarak "güzel günler"in gelmesini bekledi

İmparator adayı Kastelli. Kısacası, 21 Haziran 1982'deki kaçışın üzerinden geçen beş yılın sonunda Cevher Özden, yasalardan sıyrılıp sermaye piyasasına atılırken, diğer yandan da halkı yeni baştan safına çekmiş gibi görünüyordu. Dünün kaçak ve batık bankeri, yakın gelecekte yeniden sermaye piyasası imparatoru olacağını dostuna, düşmanına ilan ediyordu. Kastelli, geçmişi artık unuttuğundan, o sayfayı kapadığından dem vuruyor, batış ve kaçış öyküsünü dost meclislerinde dile getiriyordu. Ancak bu öykü, yalnızca Cevher Özden'in kişisel serüveni değil, bir devrin perde arkası, milyonları ilgilendirdiği halde kapalı kapılar ardında gerçekleştirilen dev bir operasyonun ürünüydü.

Kastelli niçin batmıştı? Nasıl olmuştu da her şey bir günde tersine dönüvermişti? Ya da kimler tarafından, hangi amaçla batırılmıştı? Suçlu ya da suçlular kimlerdi? Ya da bu büyük operasyonun suçluları değil, yalnızca kurbanları mı vardı ortalıkta? Yoksa batmamış, zenginliğini sürdürmüş müydü?

Kastelli olayının yanıtı kamuoyuna mal olmamış soruları uzayıp gidiyordu. Soruların cevap anahtarı ise kilometre taşı niteliği taşıyan birkaç tarihte, bazı kararname ve tebliğlerde gizliydi...

Sular tersine akınca. 17 Kasım 1981 sabahı, Resmi Gazete'de Maliye Bakanlığı'nın tebliğini okuyan Kastelli, burnundan solumaya başladı. Aylardan beri tahvil bulamadığı için mevduat sertifikası satışına giren ve sürekli olarak bu işin düzenlenmesini isteyen Cevher Özden, şimdi yeni bir çıkmazla karşı karşıyaydı. Artık bankaların bankerler aracılığıyla sertifika satışı da yasaklandığına göre, ne satacak, faiz borçlarını nasıl ödeyecekti? Kastelli başkanlığındaki şirket mensupları düşünüp taşınıp tasfiyeye gitme eğiliminde birleşiyorlar, mesajı da hükümete iletiyorlardı. Bugün Kastelli'nin ağır bir dille suçladığı Nuh Kuşçulu, hükümetle ilişkileri yürütüyor ve "Sen satmaya devam et. Bunu üçkâğıtçı bankerler için çıkarttılar. Seni idare edecekler" mesajlarını taşıyordu. O da, battı balık yan gider diyen bankaların sertifikalarını satmayı ve faizlerini tıkır tıkır ödemeyi sürdürüyordu. Ama artık işler yavaş yavaş "idare edilemez" duruma gelmekteydi. Kastelli, hep aynı soruyu soruyordu: "Temmuz 1980'den 17 Kasım 1981'e kadar mevduat sertifikasının bankerler tarafından satışı neden yasaklanmadı? Sen satışı serbest bırak, sonra birdenbire yasakla... Böyle bir şey nasıl yapılır?" Kastelli, çırpınadursun, piyasa bankerleri faciası dönemi açıl-

"Kastelli zenginliğini devlete borçlu"

Banker skandalı döneminde Devlet Başkanlığı Ekonomik İşler Danışmanı ve daha sonra da Maliye Bakanı olarak görev yapan Adnan Başer Kafaoğlu, **Nokta'**-*nın Kastelli olayına ilişkin sorularını yanıtladı.*

Nokta: Cevher Özden'in yakın çevresi birçok konuşmasında, Kastelli'yi batıran dört kişiden söz ediyor. Bu dört kişiden biri de sizsiniz. Sizin cephenizden bakıldığında Kastelli batış noktasına nasıl geldi ya da getirildi?

Kafaoğlu: Kastelli hadisesi patlak vermeden önce, o zaman Kastelli'nin başmüşaviri olarak çalışan Yılmaz Karakoyunlu bir gün Çankaya'da beni ziyaret etti ve hadiseyle ilgim bu şekilde başladı. Yılmaz Bey, "Bizim, Kastelli olarak, faaliyetlerimizi sürdürmek için mala ihtiyacımız var" dedi. Ben işi iyi bilmediğim için açıklama istedim. Dedi ki "Efendim eğer bize şirketler tahvil verirlerse, bankalar mevduat sertifikası çıkarırlarsa, hisse senedi gelirse, müşteriye satıyoruz. Satış hasılatı mevcut olursa, vadesi gelen borcu, faizleri ödüyoruz. Eğer satacak mal olmazsa, benim gelirim durmuş olacak ve vadesi gelenleri ödeyemeyeceğim" dedi. "Devlet tahvil çıkartsın, biz onu vatandaşa satalım" talebinde bulundu. Durumu dinleyince, endişelendim ve endişemi genel sekreter Haydar Saltık Paşa'ya ifade ettim. "Biz Ankara bankerlerini dolandırıcı adlandırıp tedbir aldık, oysa İstanbul bankerlerinde de böyle bir tehlike baş göstermiş" dedim. Yılmaz Bey'den ödemelerin sürebilmesi için 148 milyarlık yeni değer yaratılması gerektiğini de öğrenmiştim, bunu da Haydar Paşa'ya ilettim. O da hükümetle görüşeceğini söyledi ve sahiden görüştü. Ve gerçekten de Başbakan, hükümetten iki kişi, ben ve Haydar Paşa görüştük. Yılmaz Bey durumu onlara da anlatmış. Turgut Bey, "Durumu inceletiyoruz, gereken tedbirleri alacağız" dedi. Mayıs ayı içindeydik. Bu arada Meban da gelip benzer şeyler söyledi ve "Kastelli'nin sıkıntısı bizden de büyüktür" dedi. Hükümet tedbir almayı düşünedursun, Kastelli'nin yurt dışına gittiği öğrenildi. Niye gitti? Öğrendiğimize göre, Ömer Çavuşoğlu, Kastelli'nin ödeyemediği 3 milyarlık çeki savcılığa vereceğini söylemiş. Danışmanları da "Savcı sizi tutuklar" deyince, Kastelli kaçmış. Yani Kastelli'nin kaçmasından önce, hükümet tarafından kendisine yönelmiş bir hareket yok.

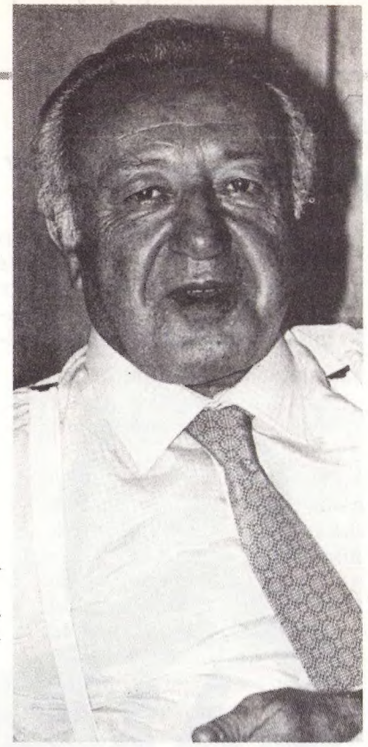

Nokta: Fakat Kastelli batmadığını, ama batırıldığını iddia ederken hükümetin bazı kararlarına dikkat çekiyor. Örneğin Bankalar Birliği karar almasaydı, temmuzda faizleri düşüreceğini ve eylülde kademe kademe sertifika satışından çıkacağını yetkililere bildirdiğini öne sürüyor.

Kafaoğlu: Bankalar Birliği mevduat olmadan sertifika ihraç edilmesini kontrol etmeye başladı. Gerçekten mevduat olması lazımdı. Oysa, artık banka kayıtlarına bile geçmeden sertifika basıyorlardı. Bankalar Birliği elbetteki tedbir alacaktı. Mesela bir İşçi Kredi Bankası vardı, Kastelli'den bile açıkgözler çıkmıştı. Sertifikaları bavul bavul dağıtılıyordu. Bu şekilde mevduat sertifikası olamazdı.

Nokta: Peki, sizce devletin, yüzbinlerce kişiyi zor duruma düşürmemek için, Banker Kastelli'yle görüşerek bir yumuşak iniş düzenlemesi gerekmez miydi?

Kafaoğlu: Gerekir elbet. Devlet, mesela Meban'a envai çeşit yardım yaptı. Fakat Kastelli dışarı gidince, muhatap kalmadı. Devlet elbet bir çare düşünecekti. "Ödeme zorluğu içine düştüm" deyince, ya tahvil verecekti ya bir şey yapacaktı. Mesela benim zamanımda, Meban batmadı, kredi açıldı. Kastelli ise ben bakan olmadan bir ay önce battı. Olayın benimle ilgisi hiç yok.

Nokta: O halde Kastelli'nin yakın çevresinin ısrarla sizi suçlamasını neye bağlıyorsunuz?

Kafaoğlu: Ne bileyim? Sonradan bakan olduğum için herhalde. Bana hiçbir zaman "Beni batıranlardansınız" falan demedi. Hep dostça davranır. Hem bence, kendisinin batışı bizzat kendi tertibidir. İşin yürümeyeceğini anlayınca, adamlarına "Ben gideyim, siz gidin hesapları teslim edin, tasfiye yapılsın" diye talimat verdi. Yani Kastelli batırılmış falan değildir, batmış adam zengin olur mu yeniden?

Nokta: Kastelli yeniden nasıl böylesine varlıklı olabiliyor?

Kafaoğlu: Enflasyon. Aldığı gayrımenkuller pahalılandı. Şirketleri borçlarını ödedi. Zaten, Kastelli çok akıllı adamdır, bunların hepsini önceden düşünmüştür. 60'lı yıllarda da aynı olayları yaşamıştı. Deneyi vardır. Şimdi Kastelli, "Borçlarımı ödedim" diyor. Oysa borçlarını tanzim işini devlet düzenledi. Mesela devlet, Kastelli alacaklısının faizini yüzde 60'dan vermedi, yüzde 28 diye sınır koydu. Bu sayededir ki, Kastelli'nin malı borcuna yetti. Vatandaş bunu bilmelidir. Kastelli'nin de devlete bahane bulmasına lüzum yok, devlet sayesinde kurtuldu. Bu duruma geldi. Mesela ben tanzimi farklı yapsaydım ve deseydim ki, "Kastelli'nin alacaklısıyla kendi arasındaki anlaşma geçerlidir", orda faiz oranı neyse, tasfiye kurulu, hesabı o faizden işletecek ve faiz Haziran 82'den itibaren işleyecektir. Bu durumda, Kastelli'nin elinde mal mülk kalmazdı. Şu anki zenginliğini, devletin kusurlarına borçlu!

BATUHAN KIRAN/NOKTA

PARAMIZI NEREYE YATIRALIM?

"Halka tavsiyem tahvildir"

Cevher Özden, **Nokta'***nın, tasarruflar nasıl değerlendirilmeli, sorusunu şöyle yanıtladı.*

Nokta: Son yıllarda tasarruf sahibi açısından Türkiye'de neler değişti?

Özden: Türkiye 1970-1980 yıllarındaki Türkiye değil. İnsan yapısında, kültüründe büyük değişiklikler oldu, eski jenerasyon gitti, yeni jenerasyon geldi. Halk tasarrufun ne olduğunun bilincine vardı. Demeyelim yüzde yüzü, ama 25'i bu bilince vardı. Bu büyük bir orandır. Eskiden 50 milyonda 500 bin kişi biliyordu. Demek ki iyi bir aşamaya gelmişiz.

Nokta: Bankaların verdiği faize bakışta vatandaş açısından ortaya çıkan durum sizce nedir?

Özden: Bankaların faiz hadleriyle oynaması veyahut da aşağıya çekmesi bankaları da menfi yönde etkilemesine rağmen bankalar tefeciliği bıraktı. Asıl işyerlerine yani dış bankacılığa, iktisat bankacılığına döndüler. Ki onların görevleri budur. Şayet halka menkul değer aracı bulamıyorsak ve tasarrufunu bankalarda değerlendirmesini istiyorsak, bankaların mutlak surette yüzde 55 civarında bir faiz ödemeleri şart. İstatistikler neyi gösterirse göstersin ben enflasyonun yüzde 50'nin altına düştüğü kanaatinde değilim. Bu eşyanın tabiatına aykırıdır. Çünkü enflasyonun düşmesi için ortam yaratılmamıştır, ne zaman da yaratılacağı belli değildir. Biz enflasyonu yüzde 50'de tutabilelim yine de büyük başarı sayılır.

Nokta: Özel sektör tahvillerinin verdiği faiz yeterli mi?

Özden: Özel sektör tahvilleri mutlaka yüzde 60 kademesine merdiven dayamalıdır. Çünkü özel sektörün bankadan kullanmış olduğu paranın maliyeti yüz-

BATUHAN KIRANI/ NOKTA

"Küçük tasarruf sahibi altına, dövize, tahvile yönelsin"

> **"Yüzde 90 maliyetle para kazanan özel sektör, halkıma niye yüzde 60 faiz vermesin?"**

de 90'dır. Yüzde 90 maliyetle para kazanan özel sektör halkıma niye yüzde 60 faiz vermesin. Soruyorum niye vermesin kardeşim, bu çok makul bir ölçüdür.

Halka tavsiyem özel sektör tahvili ya da kamu sektörü tahvilidir ki, ondan da yüzde 50-52 arasında cereyan etmektedir. Ama benim kanaatim odur ki onların da faizi asgari yüzde 55'e dayanmalıdır.

Nokta: Önerdiğiniz öteki tasarruf yolları neler?

Özden: Çok ihtisas sahibi olan bir kesim tasarrufunu dövize götürsün. Bir de altınla oynayabilen mantıklı bir tasarruf sahibi varsa altınla oynasın. Bütün bunların arasında neyi tercih edersin diye sorarsan, tercih gayrımenkul. Gayrımenkul bütün dünya piyasalarında prim yapmakta daima favoridir. Dünya nüfusu arttıkça en fazla talep olan sektördür bu gayrımenkul. İnşaat sektörü lokomotiftir. Tabii bu sektöre para yatırabilecekler için. Onun altındaki tasarruf sahipleri ya dövize gitsinler ya özel sektör veya devlet tahviline veyahut da altına gitsinler.

Bunların dışında ihtisas sahibi olunabilecek bir olay var, menkul kıymetler borsasında hisse senetleriyle oynamak. Ama bu da ihtisas sahibinin işidir ve karşındaki bankere son derece güvenmen lazımdır. Ya sen şirketin yapısını iyi bileceksin ya da senin bankerin iyi bilecek.

İki türlü tasarruf var benim için. Bir ekstra tasarruftur, ben sadece tasarrufumu üretebilmek açısından tasarrufumu tasarrufa götürürüm. İkincisi, bir başka tasarruf vardır ki bunun nemasından istifade edeceğim. Onlara, tavsiye edeceğim şey devlet tahvilidir, şirket tahvilidir. Ama ekstra tasarruf sahiplerine tavsiye edeceğim şey büyükse gayrımenkuldür, küçükse altındır, dövizdir, hisse senedidir.

mıştı bir kere. Batanlar, kaçanlar, tutuklananlar birbirini izlerken, Kastelli ne bulursa o sertifikayı satıyor, hiç kimse de bir şey demiyordu. Gerçi artık çanlar Kastelli için, bankerler için, Türk halkı için, hükümet için çalmaktaydı, ama ne var ki kulaklar duymak istemiyordu.

18 Haziran 1982, Kastelli imparatorluğunun dayandığı son temellerin de çöküp gittiği gündü kuşkusuz. Bankalar Birliği, aldığı kararla mevduat sertifikalarının, bankalar dışında ve bankerler aracılığıyla satılmayacağını ve pazarlanmayacağını ilan ediyordu. Bunun üzerine Kastelli, 20 Haziran 1982 Pazar günü İsviçre'ye uçuverdi. Pazarın gecesi Kastelli'nin kaçtığı haberi bomba gibi patlarken, banker skandalı dönemi yeni bir mecrada akmaya başlayacaktı. Kastelli ise kendi kaderini yaşayacak, Tunus'ta yakalandıktan sonra tutuklanacak, sekiz ay yirmi günlük tutukluluktan sonra 11 ceza davasından bir beraat edecekti.

Kastelli kendini savunuyor. Kastelli'nin yakınları, bugün geriye baktıklarında Kastelli olayının bütün sorularına net cevaplar getiriyorlardı. Kastel İnşaat Başkanı Şevki Tokmakoğlu "Kastelli nasıl battı?" sorusunun yanıtını kısacık bir cümlede özetleyiveriyordu: "Banker Kastelli'yi devlet batırmıştır."

Tokmakoğlu şöyle devam ediyordu: "Kastelli temmuzdan itibaren faizleri düşürecek, eylülden itibaren de kademe kademe sertifika satışından çıkacaktı. Bu konuda Merkez Bankası Başkanı Osman Şıklar'la görüşmüş, söz almıştı. Kastelli'nin 1 Temmuz'da 15 milyar tahsilatı başlıyordu. 1 Temmuz'a kadar beklense, Cevher Bey kefeni yırtacaktı. Ama beklemediler. Çünkü, o durumda bankalar ödeme yapacaktı. 10-12 banka batacağına Kastelli batsın, o batışı bahane eder ve bankaları kurtarırız felsefesiyle hareket edildi. Bankalar Birliği ve Kafaoğlu beraber oldular ve Turgut Bey'i yeme politikasını benimsediler."

Genel Koordinatör Oktay Evgin ise savunmalarını şöyle sürdürüyordu: "Ağustos 82 tarihinde Kastelli'nin kimseye tek kuruş borcu olmadığı ortaya çıkmıştır. 28 Haziran 1987 tarihinde başlayan tasfiye, iki ay sonra bitmiştir. Gelgelelim ikinci bir darbe daha vurulmuştur Cevher Özden'e. 35 sayılı kararnameye eklenen bir madde vardır. Bu maddeyle Kastelli, 7.2 milyarlık haksız bir vergiye mahkûm edilmiştir."

Kendilerince haksız olarak tanımlanan 7.2 milyarlık vergiye, Kastelli'yi mahkûm eden dörtlüyü ise, Danışman Ertan Özdemir sayıyordu. "Haksız vergiyi getirenler, Ali Bozer, Adnan Başer Kafaoğlu, İlhan Öztrak ve İlhan Evliyaoğludur. Kafaoğlu, sayın devlet başkanının danışmanıydı ve Turgut Bey'i yemek için planlara girdiği söyleniyordu. Bu da fevkalade bir fırsat oldu kendisi için." Peki ya ekonomiye damgasını vuran Bülend Ulusu hükümetinin Başbakan Yardımcısı Turgut Özal, onun, Kastelli'nin batışında hiç mi payı yoktu? Kastelli'nin çevresine göre Turgut Özal'ın, "hiç mi, ama hiç, payı" yoktu. "Kastelli, baştan beri Turgut Özal'ın ekonomik politikasını desteklemişti. Bu politikanın ilk takipçisiydi. Üstelik onun politikasını güçlendiriyordu. Ayrıca, Kastelli hiçbir zaman kendisi Özal'a gitmedi. Eğer gitseydi, mutlaka bir çaresini bulurdu. Zaten olay olduğu sırada da yurt dışındaydı. Kastelli'nin bir hatası da Özal'la diyaloğu İstanbul Ticaret Odası Başkanı Nuh Kuşçulu aracılığıyla yürütmesiydi."

Artık Kastelli bütün dost toplantılarında Nuh Kuşçulu'yu ağır biçimde suçluyordu. Ticaret Odası Başkanı'ndan çok sert sıfatlar kullanarak bahsediyordu. Hatta Bulvar gazetesinin düzenlediği güzellik yarışmasında Nuh Kuşçulu'yla aynı masaya düşen Kastelli, ne yapacağını bilemiyor, eski dostunu dövme girişimi ise, eşi Mukadder Özden tarafından son anda durduruluyordu.

100 milyarlık mucize servet. "Artık geçmişi deşelemek istemiyorum" diyordu Cevher Özden. "Kimseye kinim yok. Üçüncü kez yeniden doğarken daha hırslı, daha umutluyum. Trilyonluk taahütler, projeler peşindeyim. Zaten şu anki mal varlığım 100 milyarı aşıyor."

Gerçekten de, batış, kaçış ve tasfiye sonrasında Cevher Özden, halen Türkiye'nin en zengin adamlarından biri olma özelliğini korumaktaydı. Kastelli, bu inanılmaz olguyu tek bir sözcükle açıklıyordu: Dürüstlük. Kastelli'ye bakılacak olursa, kendisi ilk anından, son saniyesine kadar dürüstlüğünü koruduğu için bugünlere ulaşabilmişti. Ekonomistler ise, 100 milyarlık mucize serveti "enflasyonla" açıklıyorlardı. Herkesin gayrımenkulünü satıp, parasını Banker Kastelli'ye yatırdığı dönemde, Türkiye'nin dört bir yanında, birbirinden değerli gayrımenkullere yatırım yapan Cevher Özden, daha o günlerden 1987'nin "enflasyon zengini" olmayı garanti altına almıştı.

Cevher Özden'in iddiasına göre Özal'ın gelişmelerde hiçbir payı yoktu

Adnan Başer Kafaoğlu ise, olaya bambaşka bir açıdan yaklaşıyor. Kastelli alacaklılarınınfaizlerini dondurdukları için, bugün Cevher Özden'in hâlâ muazzam servetini koruyabildiğini söylüyordu. Kafaoğlu'na göre, eğer devlet başka türlü bir düzenlemeyi tercih etseydi, bugün Cevher Özden, hayata belki de yeniden muhasebeci olarak başlamak zorunda kalacaktı.

Dürüstlük, enflasyon, ya da devlet sayesinde!

Her ne sayede olursa olsun, dünün batık ve kaçak bankeri, bugün Kadıköy'deki beyaz sarayından sermaye piyasasını yeniden yönetmeye hazırlanıyor. Türkiye'nin yakın geleceğine damgasını basmak üzere kolları sıvıyordu.

Hem de beşer şaşsa, Kastelli'nin şaşmayacağına bu kez daha fazla inanarak...

İpek ÇALIŞLAR **Dürin ABABAY**

ESBANK

MENKUL KIYMETLER MERKEZİ

- Banka garantili özel sektör tahvili,
- Hazine bonosu ve devlet tahvili alım-satımında yüksek verimi,
- Portföy danışmanlığı hizmetini,
- Borsa işlemlerinde en uygun şartları
- Her hafta devlet ihalelerine katılma imkanını, tüm şubeleri düzeyinde sunuyor.

Adres: Meşrutiyet Cad. No: 143 Tepebaşı - İST.
Telefon: Direkt: 149 11 76
Santral: 149 89 58 - 149 65 63 - 149 74 30
149 67 37 - 149 84 77
Telex: 24535 ESES-TR

PKK / BİR KATLİAMIN ÖYKÜSÜ

Ya ölüm, ya ölüm...

PKK tarafından, emekli bir öğretmenin evini bombalamakla "görevlendirilen" Hüseyin Gönültaş, bu eylemi yerine getirmeyince, örgüt üyeleri annesini ve enişte sini kurşuna dizdi. Gönültaş, saklandığı köyde, tüm seçeneklerin de ölümle sonuçlandığı öyküsünü Nokta'ya anlattı

Kapı biraz sert kapatılsa, rüzgâr bir pencereyi çarpsa, Didem bağırarak ağlamaya başlıyor. Yatakların altına kaçmaya çalışıyor. Didem dört yaşında. Bir ay önce, babası ve büyükannesi Didem'in gözlerinin önünde öldürüldü.

Tunceli'nin Pülümür ilçesine bağlı Kabayel Köyü'nde mukim Didem Bektaş, bir ay önce PKK ile tanıştı!

PKK, köye önce Didem'in dayısı Hüseyin Gönültaş için gelmişti. Bugün Erzincan'ın bir köyünde saklanan 19 yaşındaki Hüseyin Gönültaş, bu "ziyaret"in nedenini **Nokta**'ya şöyle anlatıyordu: "25 Şubat günü akşam saatlerinde köye gelen beş PKK üyesi beni dışarı çağırdı. Babam Binali ile birlikte çıktım. Zaman zaman köye geldikleri için tanıyordum. Bana, 'Bir görev vereceğiz' dediler. Erzincan'da oturan Çarekan aşireti mensubu emekli öğretmen Ahmet Koşan'ın evine bomba atmamı istiyorlardı. Böyle bir görevi kabul edemem dedim. Babam da müdahale etti, benim Erzincan'da tanındığımı, bu işi yapamadan yakalanabileceğimi söyledi. Ama kızlı erkekli beş terörist 'Hayır yapacaksın, bu örgüt kararıdır' dedi. 'Sizin için ajan diyorlar, devlet güçlerine bilgi verdiğiniz söyleniyor. Bu görevi yapmakla üstündeki şüpheleri sileceksin' diyerek beni tehdit ettiler."

Hüseyin Gönültaş PKK'nın kendisine verdiği "cellatlık" görevini yerine getirmedi

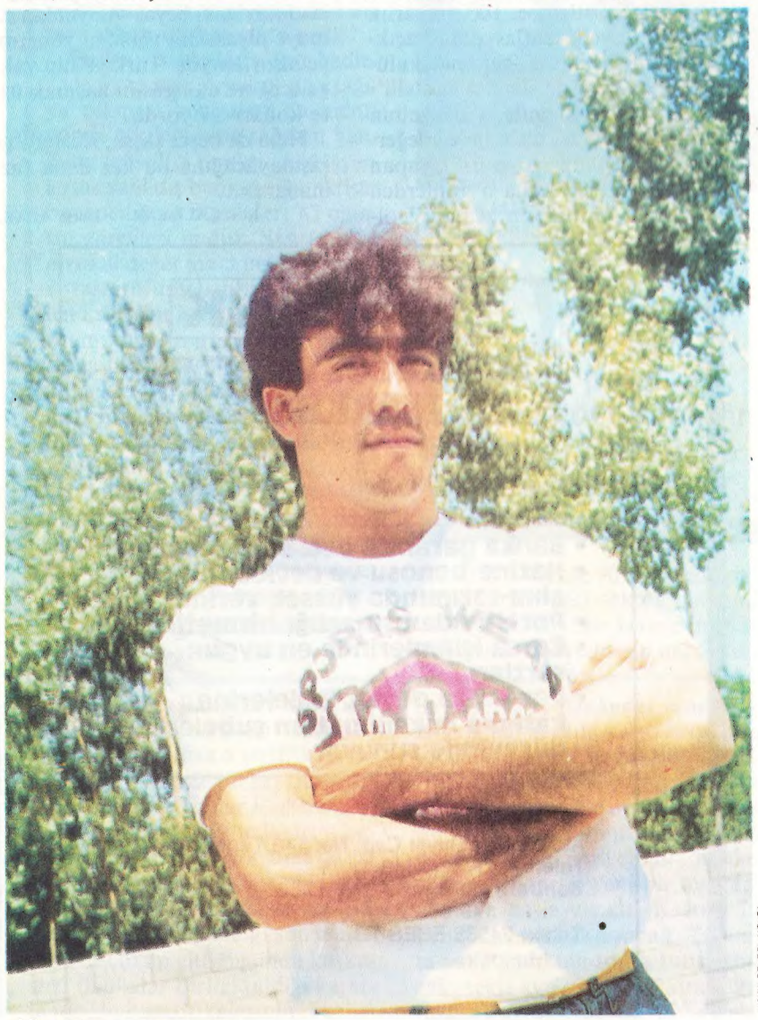

HAKKI DEVECİ/ NOKTA

Ölüm açmazı. Hüseyin Gönültaş ve babası Binali, karşılarında bomba, saatlerce tartışmışlardı PKK üyeleri gittikten sonra. Ne yapalabilirdi? Binali Gönültaş, oğluna "bombayı ve olay yerine bırakılması istenen bildiriyi Fırat Nehri'ne atıp kaçmasını" önermişti. Ya da "Ahmet Koşan'ın evi önünde sivil polisler kimliğimi sorunca kaçmak zorunda kaldım" diye yalan söyleyip bombayı iade etmesini...

Ama iki seçenek de "sağlam" görünmemişti gözlerine. İnandırıcı bulunmayabilirdi. Hüseyin Gönültaş, kararsızlıklar içinde Erzincan'a gitmişti. **Nokta**'ya anlatıyordu: "Bir akrabamın evine yerleştim. On gün sonra Ahmet Koşan'ın evine boş olarak gittim. Birlikte çeşitli konulardan konuştuk. Sohbet ettik. Sohbet sırasında, benden şüphelenmeyen Ahmet Koşan ortak bir tanıdığımız olan Dursun Yıldız'dan söz etti. 'Dursun'la geçenlerde konuştuk. Apocular ona bomba vererek benim eve atmasını istemişler, ama o durumu bana açıkladı ve kaçtı gitti. Apocular şimdi onu da arıyorlar' dedi. Bu sözlerinden çok etkilendim. Daha sonra evinden ayrıldım. Ne yapacağıma bir türlü karar veremiyordum. Nihayet birkaç gün sonra bir akşam yine Ahmet Koşan'ın evine giderek her şeyi anlattım. Bombayla bildiriyi gösterdim. Birlikte, bu çıkmazdan nasıl kurtulacağımızı düşündük."

HAKKI DEVECİ/ NOKTA

Gönül Bektaş ve babası Binali Gönültaş, PKK kurşunlarının seslerini hâlâ unutamayan Çiğdem, Baykal ve Didem'le

İçinde bulundukları çıkmaz, onları sonunda Emniyet Müdürlüğü'ne götürmüştü. Hüseyin Gönültaş, bombayla bildiriyi Erzincan Emniyet Müdürlüğü'ne teslim etmişti. Emniyet Müdürü Bahadır Onat'ın makamında, Vali Metin İlyas Aksoy ve Jandarma Alay Komutanı'nın da katıldığı bir toplantı yapılmıştı. "Ne yapmalı?" sorusu bu toplantının da gündemini oluşturuyordu. İlginç bir öneri dile getirilmişti toplantıda: Bombayı, kimseye zarar vermeyecek biçimde Ahmet Koşan'ın evinde ya da yakınında patlatmak ve böylece Hüseyin Gönültaş'ın "görevini yaptığı" izlenimi yaratarak PKK ile bağlantısını sürdürmek... Ancak bu öneri, çeşitli değerlendirmelerle reddedilmiş ve kestirme yol benimsenmişti. Hüseyin Gönültaş bombayla teslim olacaktı.

Öyküsünü anlatmayı sürdürüyordu: "Daha sonra üç gün kaldığım Emniyet'te yapılan sorgu sonrası çıkarıldığım DGM Savcılığı'nca serbest bırakıldım. Ancak olayla ilgili olarak birçok söylentiler üretildi. Aşiretlerin önde gelenlerinin parmağı olduğunu sandığım söylentilere göre, sözde bana bombayı PKK değil Çarekliler vermiş."

Bu söylentiler nedeniyle Hüseyin Gönültaş bir kez daha sorguya çekiliyor, olayın bir senaryo olup olmadığı araştırılıyordu. Hüseyin Gönültaş, üç günün sonunda yine serbest bırakılıyor ve köyüne dönüyordu. Ancak artık köyde kalamazdı. Babasıyla birlikte Kabayel'i terk ediyor, kendine sığınabileceği bir başka köy buluyordu.

Geride annesi Emine, kardeşi Gönül ile kocası Dursun Bektaş ve çocukları kalmıştı. Köydeki eve, toprağa, hayvanlara bakacak birileri gerekliydi çünkü. Sonrası ise zamana bırakılıyordu. Ya geride kalanları yanlarına alacaklardı ya da tehlikenin kalmadığına ikna olurlarsa geri döneceklerdi. Ne var ki zaman, onlara beklemedikleri başka bir şey getirmişti.

PKK geliyor... Hüseyin Gönültaş'ın kız kardeşi Gönül Bektaş **Nokta**'ya anlatıyordu: "Mayıs ayının ikinci günü akşam üzeri, köye sık sık geldikleri için tanıdığımız Ekrem ve Fatma adlı iki Apocu ile, henüz yeni olduğunu sandığım ve ismini bilmediğim bir Apocu kız evimize geldiler. Hiç korkmamış ve şüphelenmemiştik. Evde komşu bir kadın da vardı. Ekrem babamı ve bizi suçlayıcı konuşma yaptı. İspiyoncuları bölgede barındırmayacaklarını söyledi. O sırada Fatma adlı Apocu, annemin benim ve kocamın yan yana oturmamızı istedi. Öteki kız, damın (evin) kapısında nöbet bekliyordu. Elinde 14'lü silah vardı. Fatma ile Ekrem'de ise Kalaşnikof tüfek vardı. Biz de üç

kişi sedirin üstünde yan yana oturduk. Ama bizi öldüreceklerini düşünmemiştik. 65 yaşındaki annem Emine, geçen kış yün eldiven örmüş ve önceden tanıdığı Apocu Fatma'ya vermişti. Bütün kışı bu eldivenle geçirmişti Fatma. Ondan hiç korkmazdık. Biz üçümüz yan yana oturduğumuzda, en küçük çocuğum dört yaşındaki Didem, benim kucağıma oturmak istedi. Fatma, odadaki komşu kadına dönerek, 'Çocuğa sahip çık' diye emir verdi. Komşumuz da Didem'i ve öteki iki çocuğum Baykal ile Çiğdem'i kollarından tutarak karşımıza, yani teröristlerin yanına oturdu.''

Köy evinin küçücük odasında karşılıklı iki sedire oturulmuş, bekleniyordu... Belki de konuşulacak, tartışılacak, suçlamalar sessizce göğüslenecekti... Ama ölüm beklenmiyordu.

''Birden Fatma makinalı tüfeği doğrulttu. Birden takırtı koptu ve bitti. Ne olduğunu anlayamamıştım. Duvardaki gaz lambası söndü. Ben korkuyla kapıya doğru koştum. Ama nöbet bekleyen Apocu kadın tuttu. Ben de can havliyle onu iterek elinden kurtuldum. Hemen yandaki bize ait dama girdim. Ve yüklükte saklandım. Arkadan gelen iki terörist el fenerleriyle beni aramaya başladılar. Tam benim saklandığım yüklüğe geliyorlardı ki, birden dışarda bir patlama oldu...''

Gönül Bektaş kocası Dursun PKK tarafından katledilmeden önceki mutlu günlerinde

Gönül Bektaş'ın canını kurtaran patlamanın nedeni sonradan anlaşılacaktı. Nöbetçi Apocu'nun elindeki tüfek patlamış, patlamanın etkisiyle kızın birkaç parmağı evin dış duvarına yapışmıştı. Üç Apocu bunun üzerine apar topar köyden kaçmışlardı. Gönül Bektaş iki saat kadar yüklükte beklemişti. Ne gelen vardı ne giden... Sonunda saklandığı yerden çıkıp birkaç yüz metre ilerdeki köy bekçisinin evine koşmuştu: ''Durumu anlattım. Ama bekçi eve gitmeye korktu. Annemin, kocamın, çocuklarımın yaralı olabileceğini söyleyerek çok yalvardım. Ama bekçi korkuyordu. Sonunda bir başka komşuya gittim. Onlar evimize giderek baktılar. Annemle 28 yaşındaki kocam Dursun öldürülmüşlerdi. Hem de annemin yün eldiven ördüğü Fatma tarafından...''

Gönül Bektaş, ''İçlerine kapandılar, konuşmuyorlar'' dediği üç çocuğunu alıp babasının yanına kaçmıştı. Mal mülk adına neleri varsa geride bırakıp... Ne var ki, öyküleri bitmemişti... Korku ve yoksulluk dolu bir öyküydü bu. ''Teröristlerle birlik olmadığımız için başımıza bu iş geldi. Ortada kaldık. Bize yardım edin'' diye valiliğe, hükümete dilekçeler yazmışlardı. Dilekçelerinin karşılığını, Fakir Fukara Fonu'ndan Gönül Bektaş'a 150 bin, Binali Gönültaş'a 150 bin lira yardım olarak almışlardı.

Gönültaş ve Bektaş ailesinin geride kalanları, Hüseyin Gönültaş'ın karşı karşıya bırakıldığı seçeneklerden birini böyle yaşıyorlardı bugün.

Hakkı DEVECİ

'Bunlar katildir deyince'

PKK'nın iki kez evine bomba konulması için girişimde bulunduğu, emekli öğretmen Ahmet Koşan,* Nokta'*ya öyküsünü anlattı.

''Öz dayım İbrahim Sertel, Bingöl'de PKK tarafından kurşuna dizilmişti. Basında 'Çarekan aşiretinin reisi' olarak yer alan dayımın cenazesi kaldırıldığı sırada, oradaki topluluğa bir konuşma yaptım. Biraz da dayımın öldürülmesinin verdiği acıyla yaptığım konuşma sert oldu. Şöyle demiştim: Bu Ermeni piçlerine güvenmeyin, boyun eğmeyin, bunlar katildir, biz beraberlik içinde bulunalım gibi sözler sarf ettim. İşte bu sözler PKK'nın kulağına gitti. Bunun yanı sıra o günlerde bir şayia çıkartılmıştı. Sözde ben, Çareklileri toparlayıp bölgede PKK'ya karşı eyleme geçirecekmişim. Halbuki kesinlikle ilgisi yok. Bu tür şayiaların içinde beni en çok üzen, sözde, oğlum Ümit'in devletin istihbarat güçlerince kullanıldığını ve onlar tarafından Almanya'ya kaçırıldığını söyleyen şayiaydı. Ama oğlum Ümit 1983'te 17 ay hapis yattı. Onu Almanya'ya biz gönderdik ve kendisi Almanya'dayken 6 sene 8 ay hüküm giydi. İşte bütün bunlar, evime PKK tarafından bomba atılmak istenmesinin sebeplerini gösterir. Dört yıldır kendi köyüm olan Şampaşa'ya can güvenliğim olmadığı için gidemiyorum. Mallarım yağma ediliyor. 1982'de emekli ikramiyemle aldığım fidanları köye diktim. Ama 1983'te fidanlarımın tümünü kestiler. Arılarım zehirlendi. Oturduğum eve gece girerek tüm eşyalarımla birlikte benzin dökerek yaktılar.''

Milli İstihbarat'a CIA tipi gömlek...

Başbakan'a MİT üzerinde geniş denetim ve müdahale yetkisi veren 281 sayılı kararname, örgütü, kurum olmaktan çıkarıp CIA tipi bir şirkete dönüştürüyor.

Başbakan İsmet İnönü, bir Bakanlar Kurulu toplantısında Dışişleri'ni eleştirirken arkadaşlarına şöyle sesleniyordu: ''Daha bağımsız ve şahsiyetli bir dış politika izlememi istiyorsunuz. Nasıl yapacağım ben bunu? Karar vereceğim ve işi teknisyenlerime havale edeceğim. Onlar, etraflı çalışmalar yapacaklar, teklifler hazırlayacaklar. Yapabilirler mi bunu? Hepsinin etrafında uzman denen yabancılar dolu. Bir görev veriyorum, neticesi bana gelmeden Washington'un haberi oluyor. Böyle mi teslim ettik biz devleti?''

Bu konuşmanın üstünden yirmi beş yıl geçmiş, bu arada MİT'in daha etkin çalışması amacıyla yasal düzenlemeler yapılmıştı. 17 Haziran 1987 tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanan kanun hükmünde kararname, bunun yeni bir adımıydı. 281 sayılı bu kararnameyle başbakanın yetkileri, Cumhuriyet tarihinde görülmemiş derecede artırılıyor, öyleki başbakan tarafından belirlenecek, uzmanlığı gerektiren alanlarda sözleşmeli personel alınması da kendisine bırakılıyordu. Sözleşmeli personelin alındığı yer ise sıradan bir kamu kurumu değil, Milli İstihbarat Teşkilatı'ydı.

MİT'i düzenleyen yasada, sözleşmeli personel alımı hükme bağlandığı halde, böyle yeni bir düzenlemeye neden gerek duyulmuştu? Neden bugünlerde gerek duyulmuştu? Başbakan'ın amacı, MİT içinde, kendisine bağlı olan yeni bir kadro oluşturmak mıydı? Güneydoğu'daki olayların Türkiye'nin Ortadoğu'daki konumunun ya da NATO'nun güneydoğu kanadında yer alan iki ülke olan Türkiye ile Yunanistan ilişkilerinin, bu kararname ile ilişkisi ne orandaydı? Yoksa Başbakan, ABD'deki sisteme denk düşen bir danışmanlar grubu kurmak niyetinde miydi?

''CIA benzeri bir statü.'' Kararnamenin uyandırdığı bu tür soruların yanıtlarını aramak üzere başvurulan kişiler, uygulamayı görmeden, bu hükmün taşıdığı anlam hakkında karar vermenin zorluğuna değinmeden geçemiyorlardı. 7. madde hükmü öylesine esnekti ki, her yere çekilebilir, her anlama yorulabilirdi. MİT, Başbakanlığa değil, Başbakan'a bağlı bir kuruluştu. İnönü hükümeti döneminde yeni MİT Kanunu'nun hazırlanmasında hukuk müşaviri olarak çalışan Avukat Doğan Tanyer'e göre ''Böylece MİT, kuramsal bağlantıdan çıkarılmış ve Amerika'daki CIA benzeri bir statüye kavuşturulmuş''tu.

İsmet İnönü ''Böyle mi teslim ettik biz devleti''

Tanyer'in kuşkuları var

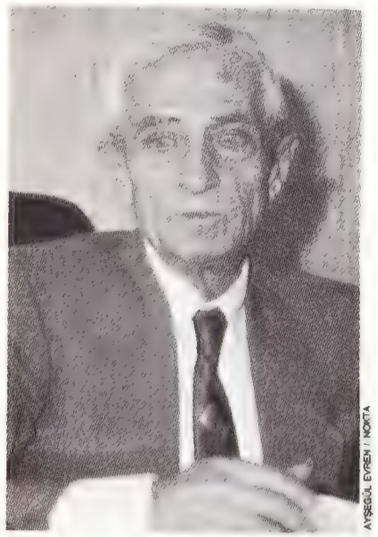

AYŞEGÜL EVREN / NOKTA

Gökdeniz: ''MİT'in Başbakan'a bağlı olması uygundur

AYŞEGÜL EVREN / NOKTA

Eren: ''Asker başarılı olamadı

ADEM ALTAN/NOKTA

Eski İstihbarat Daire Başkanlarından **Ergun Gökdeniz,** MİT'in Başbakan'ın kendisine bağlı bir kuruluş olmasının yerinde olduğunu savunuyor ve hatta orada Başbakan'ın danışman ya da müsteşarının bulunmasının bile gereksiz olduğunu vurguluyordu. Gökdeniz **Nokta**'ya şöyle diyordu: "Bir politika yapıcısı ve hükümetin başı olarak Başbakan'ın bazı kararlar alması gerekir. Bu durumda kendisine gelen istihbaratları değerlendirmek üzere bir uzmanlar grubu kurabilir." Bu uzmanlar grubu, Amerika'daki örneğinde olduğu gibi, çeşitli istihbarat örgütlerinden gelen bilgileri değerlendirip başkana sunarlardı. Bu kişilerin mesleği önemli değildi. Önemli olan yaptıklarından ve yapacaklarından dolayı yalnızca Başbakan'a karşı sorumlu olmalarıydı. Genel yorum, Amerika'daki bu uygulamanın, Türkiye'ye aktarıldığı biçiminde oluyordu.

Bu arada, sözleşmeli personelin alacağı ücret de merak konusuydu. Doğan Tanyer, "Halen 800 bin lira olan tavan ücretinin 3 milyon liraya çıkarılacağını ve söz konusu personele de bu tavana kadar ücret ödeneceğini" sözlerine ekliyordu.

Özal'a içeriden haber sızdırılıyor mu?

Bu kadar esnek bir hüküm karşısında, değişik ülke vatandaşlarının da sözleşmeli personel statüsünde çalıştırılması mümkün değil miydi? Mümkündü elbette, ama bu zaten bugüne kadar uygulanan bir yöntemdi. Gökdeniz; üniversitedeki profesörlerin, gazetecilerin, doktorların MİT elemanı olarak çalıştırılmasının, dünyanın her tarafında rastlanan bir uygulama olduğunu MİT'te ajan olarak çalışmakla, herhangi bir personel olarak çalışmanın karıştırılmaması gerektiğini söylüyordu. Son AP hükümetinin İçişleri Bakanı Orhan Eren, "Ajanlık için kanun yoktur. Malumat kimden ve nasıl alınırsa alınır ve ne verilmek icabederse o verilir. Bunun için özel bir kararnameye gerek yok" diyerek Gökdeniz ile aynı fikirde olduğunu beyan ediyordu.

"Opera dinleyen alaturka kişi."

Dünyadaki hemen tüm ülkelerde istihbarat örgütleri ile hükümetler arasındaki anlaşmazlıklar ve karşılıklı suçlamalar düşünüldüğünde, Türkiye'de de benzer sorunların geçmişte yaşandığı gözönüne alındığında, Başbakan Turgut Özal'ın, MİT içinde en azından kendisine bağlı bir kadro oluşturma çabası içinde olduğu izlenimi uyanıyordu. Ama bu uzak bir ihtimaldi, çünkü MİT gibi yerleşmiş bir kurumun, bünyesinde Başbakan'a özel haberler sızdıran birtakım insanları barındırması mümkün değildi. Geçmiş dönemlerde Başbakanlar, kendilerine yeterli bilgi verilmediğinden yakınmışlardı. Ama her bilgi de Başbakan'a verilmezdi elbette. Gökdeniz, "Öyle yöneticiler vardır ki opera dinleyen alaturka insan gibidir. Anlattıklarınızı değerlendiremezler" diyordu. Orhan Eren, "Bizim hükümetimiz döneminde anarşi ile ilgili istihbaratlar, tarafımıza iletiliyordu, ama istihbarat bununla sınırlı değildi elbette, bize iletilen buydu" demekteydi. Tanyer, "Özel uzmanların yer alacağı bir hizmetin MİT Yasası ile ilişkisi olmaması gerekir. Ve eğer gerçekten kararnamenin sağladığı olanaklar ile kurulacak bir uzmanlar grubu ortaya çıkacaksa, Başbakan'ın MIT ile uyum içinde olmadığı yorumu yapılabilir" diyerek kuşkularını dile getiriyordu.

Bugünlerde Başbakan'ın belirleyeceği yeni uzmanlık alanları neler olabilirdi? Herkesin birleştiği nokta şuydu: Güneydoğu'da yoğunlaşan olaylar, istihbarat faaliyetinin gerektiği gibi yapılamadığını ortaya koyuyordu. Ve bu nedenle kararname o bölgedeki istihbaratları değerlendirecek özel bir kadro kurulması çabası somutlaşıyordu. Ve elbette Ortadoğu uzmanları ya da Türk-Yunan ilişkileri hakkında özel istihbarat derleyecek uzmanlar da bu kadro içinde yer alabilecekti. Eren **Nokta**'ya "Güneydoğu'daki hadiselere bakarsak askerin başarılı olmadığını görüyoruz" derken, Gökdeniz, "Bu gereksinim şimdi somutlaşmıştır. Bunun yeni düşünüldüğünü sanmıyorum, ama olayların aciliyeti bunu gündeme getirmiş olabilir" diyordu.

Başbakan'a bağlı bir uzman danışmanlar grubu kurulması, ülke şartlarına bakıldığında ne derece yerindeydi acaba? Eren, devleti yönetmenin ciddi bir iş olduğunu vurguladıktan sonra, "Gayri ciddi işlerle uğraşılmaması gerekir, çünkü bu işin neticesi gidip Silahlı Kuvvetler'e dayanmaktadır" diyordu.

Kararname ile Başbakan'a verilen süper yetkilerin ne biçimde kullanılacağı, Özal'ın ve daha sonraki başbakanların amacı ile direkt bağlantılıydı. Ve kısa dönemde Başbakan Özal'ın sözleşmeli uzman kadrolardan isteyeceği ve onlara yaptıracağı görev ve hizmetleri zaman gösterecekti.

"MİT sivilleşmelidir"

Eski Başbakanlardan Süleyman Demirel* Nokta*'nın sorularını yanıtlarken MİT'in çoğu elemanının askeriye kökenli olduğunu, bu yüzden sivil hükümetlerin askeri darbelerden haberdar edilmediğini söyledi.

Nokta: Kararname ile Başbakan'a belirleyeceği uzmanlık alanlarına sözleşmeli personel alma yetkisi veriliyor. Sizce bunun nedeni ne olabilir?

Demirel: Hükümetlerin birtakım görevlerle, yetkilerle teçhiz edilmelerinde hiçbir sakınca yoktur. Hükümet, yapmak, yapabilmek demektir. "Davul hükümetlerin omzunda , tokmak başkalarının elinde" tabiri yetkisizlik için kullanılır. Önemli olan bu yetkinin nasıl kullanılacağıdır. Veya nasıl kullanıldığıdır.

Nokta: MİT, doğrudan Başbakan'a bağlıdır. Şimdiye kadar konuştuğumuz kişiler, Özal'ın Güneydoğu'da gelişen bazı olayları da göze alarak yeni bir uzman kadro oluşturma çabası içinde olabileceğini söylediler, sizce mümkün mü bu?

Demirel: Sanmam. Bir teşkilat kurduğunuzda başına koyduğunuz kişi sizinle muhatap olur. Teşkilatın içinde başka birtakım insanları kendinize muhatap alırsanız o teşkilat çalışmaz. Maksadın bu olduğunu sanmıyorum. Hiçbir MİT müsteşarı böyle bir şeye tahammül etmez.

Nokta: Uzunca bir süre Başbakanlık yaptınız. Bu deneyimlerinize dayanarak MİT ile hükümet arasındaki ilişkiler konusunda söyleyecekleriniz var mı?

Demirel: Bizim istihbarat teşkilatımız bilhassa askeri müdahalelerle ilgili olarak ne 27 Mayıs'ta, ne 12 Mart'ta, ne 12 Eylül'de hükümetleri bu olaylar hakkında bilgi ile teçhiz etmemişlerdir. Çünkü o olaylar Silahlı Kuvvetler'le ilgilidir ve MİT teşkilatının önemli bir kısmı üniformalı görevlilerden oluşmaktadır, hatta uzunca bir süredir MİT teşkilatının başında da üniformalı bir kişi bulunmaktadır. Bu kişilerin terfileri, sicilleri, her şeyleri Silahlı Kuvvetler'e bağlıdır. Üniformalı şahısların sivil idareye ait bir teşkilatta çalışmaları doğru değildir. MİT'te sivil kadroların çalışması şarttır. Bizim MİT teşkilatımız Angola'daki bir olayı hükümete haber verir, Ankara'dakini vermez... Hükümet istihbaratı MİT'ten almayacak da nereden alacak? MİT müsteşarını M.G. Kurulu tayin ediyor. Bence bu da yanlış. Bu gibi meselelerde hükümetler yetkili olmalılar.

Nokta: Bu çaba, bu amaca yönelik olamaz mı?

Demirel: Hayır. İktidarla MİT arasındaki ilişki Türkiye Cumhuriyeti devletinde, devlet bünyesine oturamamış hizmetlerden biridir. Siz neden bunu yapmadınız derseniz, biz düz cephede harp ettik. Bazı şeyler biraz daha bekleyebilir diye düşündük.

KÜÇÜK İLANLAR

Türkiye'de her gün binlerce kadın dayak yiyor.

Bu Konuda "Dayağa karşı dayanışma kampanyası"na katılmak, sözlü yazılı tanıklık vermek isterseniz bize yazın.

Adres: Dayağa Karşı Dayanışma. Elmadağ Cad. 36/12 TAKSİM

Proktologie (Hemoroid, Fistül) VARİSLERİN

İNFRAROT, İĞNE İLE TEDAVİSİ

OPR. DR. HAYATİ F. KOCAL

Rumeli Cad. Ogan Apt. No: 16 Kat: 2 NİŞANTAŞI **TEL: 141 35 89**

KÜÇÜK İLAN... BÜYÜK ETKİ...

Karar vermek yetkisinde olanlar, meslek sahipleri ve "küçük ilan"ın önemini bilenler için NOKTA Dergisi yepyeni bir olanak hazırladı. Artık bundan böyle NOKTA'nın küçük ilanlar sayfası her türlü ihtiyacınızı karşılayacak.

- Nitelikli eleman arayanlar
- Doktorlar, klinikler
- Lokanta, bar ve Cafe'ler
- Seminerler, sempozyumlar
- Özel haftalar, fuarlar, sergiler
- Yayınlar ve her türlü duyurularınız

Nokta'da değerini bulacak.

SÖYLEŞİ / İSMAİL CEM

"Kaynak örgüt, dayanak ideolojidir"

SHP MKYK Üyesi İsmail Cem ile 'SHP politikası ve geleceğe yönelik olarak neler yapılmalıdır' konusunda **Nokta***'nın sorularını yanıtladı.*

Nokta: SHP birleşmeden sonra iki kurultay yaptı,bu üçüncüsü... Her kurultaydan sonra MKYK'daki isimler değişiyor fakat partiye yönelik eleştiriler değişmiyor ve eksilmiyor. Buradaki ana problem nedir, SHP niçin bu problemleri aşamıyor?

Cem: İsimler değişiyor, fakat yeterli çözümleri veremiyorsa eksiği öncelikle "anlayışlarda" bulmak lazım. Demek ki bizim uygulayageldiğimiz particilik anlayışları bu çözümleri yeterince yansıtmıyor. Sosyal demokrat kadroların görevini yapamadığından söz ediliyor. Bu,bence eksik bir yaklaşım. Çünkü özellikle sosyal demokrat yapılanmada olay sadece siyaset kadrosuyla başlayıp bitmez. Eğer o memlekette bilimadamları konuyla ilgili kütüphaneler dolusu kitap yazmamışsa, araştırmacı-yazarlar sosyal demokrasi üzerine, parti sorunları üzerine belgeler inceleyip yayınlar yapmamışsa ya da böyle bir harekete emeğini katmış insanlar aktif politikadan uzak durdukları sürece kendi deneyimlerini genç kuşaklara aktarmamışsa, siyasi anı niteliğinde bile bazı eserler verilmemişse,o zaman siyaset kadrolarının başarısı da bir ölçüde sınırlanmış olur. Bütünüyle bir dünyadır bence söz konusu olan ve dünyanın bir bütün olarak ulaşmış olduğu düzeydir önemli olan. Eğer sosyal demokrat düşünceler, ancak belli bir düzeye çıkabilmiş ise, siyaset kadrolarının da bunun çok üzerinde olması beklenemez.

Nokta: SHP içinde farklı bir görüntü çiziyorsunuz, İlkeli Yaklaşım Grubu olarak. Sizce SHP'nin eksiklikleri neler ve geliştirdiğiniz ilkeli yaklaşım doğrultusundaki çözüm önerileriniz...

Cem: Siyasete ilkeli yaklaşım, partimizin bazı eksikliklerini giderecek, bazı noktalardaki gücünü de artıracaktır. Bir siyasi hareketin değişik sorunları varsa, bu sorunları çözmek öncelikle o hareketin ideolojik kaynağına bakmasıyla mümkündür. Bundan güç ve istikamet alıp, yeniden mücadelesine koyulması gerekir. Bizim İlkeli Yaklaşım olarak partimize getirdiğimiz ilk öneri bu. Şimdi hemen işin pratiğine geçeyim. SHP geçmiş dönemlerin aşırı merkeziyetçi, aşırı devletçi anlayışlarını yeterince aşamıyor. Bunun aşılması için ideolojik kaynak,yol ve yöntem gösterir. Eksikleri gidermede bir ivme kazandırır. İkincisi, bizim önerdiğimiz şu; ideoloji bir yerde yahut son tahlilde pratiği yaratmak için vardır. Yani ideolojiden hareket etmenin amacı birtakım büyük teorileri aramak, yaymak değildir. İdeolojiden hareket edince bazı pratik sorunları çözersiniz, güncel politik mücadeleye daha farklı, daha tutarlı bakarsınız. Bizim hareketimizin bir amacı bu. Bir noktaya daha değinebiliriz. Siyasette Türk insanının siyasal davranış özellikleri çağ değiştiriyor. Türkiye'de müthiş bir değişme var. Yani siyasetin teknikleri değişiyor ve halk değişiyor. Burada özellikle sol partiler halka ulaşmak için daha tutarlı yöntemler ortaya koymak zorunda. Yani siyaseti çağımızın gerektirdiği şekilde, Türk halkının istediği şekilde yapmak zorunda. Bizim hareketimiz bu konuda bazı öneriler getiriyor ve girişimlerde bulunuyor.

> **"Türkiye'de müthiş bir değişme var. Yani siyasetin teknikleri değişiyor, halk değişiyor."**

Nokta: İlkelerinizi açıkladığınız broşürünüzde, sosyal demokrasinin iktidara gelmesinin önkoşulu olarak "ciddi bir particiliğin yapılabilmesi" ve "sosyal planlama" üzerinde duruyorsunuz. Ciddi particilikten neyi kastediyorsunuz, SHP'de şu anda ciddi particilik yapılmıyor mu?

Cem: Hayır, söylemek istediğimiz bu değil. Ciddi particilik, yani çok etkin bir particilik, sonuç alacak bir particilik artık günümüzün Türkiye'sinde belli yöntemlerle yapılabilir. Aksi halde Türkiye'de halka ulaşamıyorsunuz. Bunun da bir önemli unsuru siyasi planlamadır. Yani herhangi bir tarihte, Türkiye'nin neresinde hangi mesajı verebileceğini bilmiyorsan, bunun siyasal planlamasını yapmamışsan, o mesajı kimin vereceğini, kimlerle hazırlanacağını, onun alt çalışmalarına bu mesajı hangi sloganlarla kamuoyuna götürüleceğini peşinen öngörmemişsen, toplumda bir sloganı denememişsen, Türkiye'de bir sonuç alamazsın. Ciddi particilikten kasttettiğimiz bu. Yoksa şu anda yapılan ciddi değil, anlamında değil. Bu olgu bütün partiler için söz konusu, ama sol bir parti olduğumuz için, bizim açımızdan daha da önemli. Başta da söylediğim gibi Türkiye'de halkın siyasal davranış biçimleri çok hızlı gelişiyor. Bunun bir etkeni de televizyon tabii. Çok daha fazla haber alan, bilgili bir toplum olmaya başladık biz. Bu toplumu yakalamak için, daha etkili, daha bilimsel olmak gerekiyor. Tabii şu noktayı da unutmamak lazım. Bu yöntemler, ancak biz genelde Türkiye'de topluma ve partiye hedef gösterdiğimiz ölçüde faydalı olur. Kitlelerde heyecan yarattığımız, gerçekçi bir umudu verebildiğimiz oranda bu tekliflerin etkisi olur. İkisini birlikte düşünüyoruz.

Nokta: SHP'nin kitlelere gerçek bir hedef gösteremediği ileri sürülüyor. Sizce SHP bu sorunu nasıl aşacak?

Cem: Şimdi isterseniz bir somuttan gidelim. Mesela örnek olarak Türkiye'deki orman köylerini ele alalım. Gerçekten Türk halkının en varlıksız kesimleri, en zor koşullarda yaşayanları bunlardır. Bunların sorunları nasıl çözümlenir ya da sorunlarına nasıl yaklaşılır? Şimdi dünyanın birçok ülkesinde ormanların mülkiyeti orman köylerindedir. Yani orman köylülerinin köylerinin hükmi şahsiyeti ormanın sahibidir. Yani bu,mesela İskandinav ülkelerinde olsun, Batı Avrupa ülkelerinde olsun buna benzer uygulama içerisindedir. Şimdi Türkiye'de olaya biz şöyle yaklaşabiliriz. Tabii ki bunu denedikten sonra, üzerinde bilimsel olarak çalıştıktan sonra orman köylülerinin sorununu çözmek için ormanların mülkiyetini köy hükmi şahsiyetine vermeyi Türkiye'nin gündemine getirebiliriz. Bu nasıl gerçekleşir? Mesela Zonguldak'ın en ücra orman köyüne giderek oradan bu mesajı verebiliriz ve bundan böyle ormanların köylünün ve köyün mülkiyetinde olacağını, onun hükmi şahsiyetinin tasarrufunda bulunacağını açıklayabiliriz. Yani genel başkan orman köylüleri arasında düzenler basın toplantısını. Bu açıklama sadece bilimsel birtakım gerçeklerle olmaz. İnsanların orman için değil, ormanların insan için olduğu gibi bir sloganla konu Türkiye'nin gündemine getirilebilir. Ve o konu Türkiye'nin gündemine getirmekle kalmaz ve zaten SHP'nin o konuyla bağlantılı olan çözüm önerileri önceden hazırlanmış olur. Ve basın toplantısının arkasından Meclis'te gündeme getirilir. Ve ondan sonra basında tartışılır. Siyasal rüzgâr bu şekilde estirilir.

Nokta: İlkeli Birlik Grubu'nun gücü nedir?

Cem: Şimdi hemen şunu belirteyim, çok uzun bir süre olmamasına rağmen hemen her ilde insanlar bu konuyu tartışmış, eleştiri getirmiş, yahut benimsemiş, geliştirmiş ve son iki-üç ayda örgütlerimizin gündeminde bu ilkeler önemli bir yer almıştır. Yani bu hareketin gerçekten bir etkinlik kazandığını görüyorum. Hem insanlar açısından hem de tartışmalar açısından. Şimdi diyeceksiniz ki madem böyle bir etkinlik var, bu etkinlik kaç oya dönüşür? Hareketin temeli sağlam olduğu için oya dönüştüğü ve zaman içinde daha da büyüyeceği görülecektir.

Nokta: SHP bir önceki seçimlerden yenilgiyle çıktı. Yenilgilerden sonra komutanlar değişir. SHP de yenilgiden sonra yine aynı komutan kadrosunu kurmak istiyor. Komutan yine aynı kalsın fakat alt kadroları tabanı oluşturan kişiler olsun. SHP'de böyle bir durum oluşturulamaz mı?

Cem: Ben seçim mekanizmalarında doğru kanalların öncelikle seçmenlerden kaynaklandığı görüşündeyim. Partilerde bu kaynak parti örgütüdür. Bizler üst kademede görev yapmış kişiler olarak hangi yönde, hangi doğrultuda olursa olsun bazı yanlışlar da yapabiliriz, bazı dengesiz öneriler de getirebiliriz. Bütün bunları partinin asıl menfaati doğrultusunda derleyip toparlayacak olan, eksiği giderecek olan parti örgütünün kendisidir. Bu nedenle bence doğru olan seçim olayında önceliği örgüte bırakmaktır ●

İnci Baba'dan yeddiemin olursa...

Herhangi bir banka alacağını tahsil edemeyince borçlusuna haciz koydurabilir. Bu normaldir. Hacizden sonra malları yeddiemine devretmesi de normaldir. Ama bu yeddiemin İnci Baba olursa,hele hele İnci Baba da alacaklılardan biri olursa,işte o zaman ortada anormal bir durum var demektir.

Emlak Kredi Bankası Genel Müdürü Erol Kıcıman "Bu belalı işten ancak son çıkan bankalar kanunu ile kurtulduk" diyordu. Kıcıman'ın belalı dediği işin bir ucunda bankasının Ankara şube müdürü Cahit Barutçu, öteki ucunda da bir müteahhit, Ali Türkan vardı. Tabii bir de ortada ödenmeyen kredi ve ilan edilen bir iflas. Şüphesiz bu tür "iflas" ve geri dönmeyen krediler için arada mutlaka başkalarının olması, deyim yerindeyse paranın kaybolması için bir şeytan üçgeninin kurulması gerekiyordu. Alışılmış üçüncü ayak, genellikle bir politikacı, milletvekili ya da bürokrat olurdu, hani "falanca benim ahbabımdır, ona şu kadar milyon kredi açarsanız beni mutlu edersiniz" gibisinden kibar rica ve tehditlerle araya giren devlet erkânından birileri. Ama bu kez kazın ayağı,pardon üçgenin üçüncü ayağı ne liberoryantal bir politikacı ne de emekliliğinde bir şirket yönetim kurulu düşleri kuran nüfuzlu bir bürokrattı. İnci Baba'nın ta kendisiydi. Hani şu Baba'lar içinde birinci, babaların incisi olan, çeşitli hükümet ve rejimle ilgili yorumlarıyla da gazetelerin haftanın incileri köşelerine sık sık malzeme sağlayan İnci Baba.

HÜSEYİN AKSİT/ NOKTA

Emlak Kredi çareyi babalarda buldu. İnci Baba yeddiemin...

"Yürü ya garson kulum." Kahramanlarımızdan Ali Türkan 1979'a kadar Ankara'nın ünlü Taraça lokalinde şef garsonluk yapan bir vatandaştı. Ama kendi halinde bir vatandaş olmadığı için kısa sürede kendini etkili ve yetkili dostlar edinmişti.

Bu arada çok usturuplu şekilde kimlerin önünde nasıl eğilip kalkılacağını ve teşebbüsün nerede ve nasıl paraya dönüştürüleceğini de öğrendiğini zannediyordu. Eeee hak vermemek elde değildi hani. Çünkü banka müdürleri, inşaatçılar gibi dostlarının arasına İnci Baba gibi müstesna bir şahsiyet de katılmıştı artık. Bundan böyle şef garson Ali için yapılacak tek şey, garson kıyafetini çıkartıp müteahhit kıyafetini giymekti. Önce ufak tefek müteahhitlik işleriyle başlamış sonra SOTOKAN diye bir şirket kurmuştu. Artık devlet ihalelerine başvuruyordu Ali Türkan. Ama bunun için büyük bir makine parkına ihtiyaç vardı. İşte kara gün dostları böyle günde belli olurdu. Emlak Kredi Bankası Ankara Şube Müdürü Cahit Barutçu tam 1 milyar 250 milyon Türk Lirası kredi açıyordu, Ali Bey'e. İnci Baba da kendi çapında bir kredi açıyor ve Ali Türkan'a 115 milyon borç para veriyordu. Arada başkaları da vardı tabii. Fakat Çan, Karaman ve Kayseri'deki gölet ve baraj kaplama işlerinin ihalesini üzerine alan Ali Türkan birdenbire boyundan büyük bir işe giriştiğini anlamıştı. Kredi ve borç paralarla aldığı 40 adet kamyon ve işmakineleri, bir gün birdenbire hafriyat yerlerinde öylece kalakalıyordu. Çünkü çok morali bozulan Ali Türkan belki modaya uymak istediğinden, belki biraz moral kazanmak için şöyle bir yurtdışına kadar uzanıvermişti. Ali Türkan'ın uzanıp sereserpe yatıverdiğini duyan banka da "Olmaz ki böyle de batılmaz ki" diyerek hemen kamyon ve makinelere haciz koyduruyordu.

İflas masası mı "Babalar sofrası" mı? Haciz koyduran sadece banka değildi. İşçiler dahil tüm alacaklılar aynı yolu izleyince Ankara Yenimahalle İcra Tetkik Hakimliği İflas Masası kurulmasına karar veriyordu. İflas Masası da alacak miktarına bakılmaksızın her alacaklının bir oy sahibi olduğu yönteme göre kurulunca banka en büyük alacaklı olmasına karşın masada temsil edilemiyordu. Masa Avukat Vefa Gözüm, Avukat İbrahim Kayır ve Avukat Enver Buruloğlu'ndan oluşuyordu.

Banka işmakineleri ve kamyonların derhal satılmasını istiyordu. Alıcıların başında da İnci Baba geliyordu. Eh, artık harekât zamanı gelmişti. Bankanın Ankara şube müdürü İnci baba'yı yeddiemin olarak atadığını Ankara 6. İcra Memurluğu'na bildiriyordu. Tarih 31. 8. 1983.

İflas Masası da eylemlerine başlamıştı. İlk önce bankanın "sat" demesine rağmen kamyonlar çeşitli işadamlarına düşük fiyatla kiraya verildi. Yeddiemini baba olan bir olayda, kiralayanın da baba olması kadar normal bir şey olamazdı. Olanlar ancak emanet durumdaki ciğerlere,pardon 40 kamyona olurdu. Çünkü 18 kamyonun kiraya verildiği Ömer Engin, Erzurum İcra Mahkemesi kanalıyla iflas etmiş bir müteahhit unvanı taşıyordu. İflas Masası yöneticilerinden Enver Buruloğlu da Engin'in avukatıydı. Bu arada Ali Ekşi isimli müteahhit de 12 kamyonu kiralamayı başarıyor 7 tane de Artaş'ın payına düşüyordu. Eh üç kamyonun da hırsızlar tarafından parçalanıp yağma edilmesinden doğal ne olabilirdi şu Türkiye'de. Ali Ekşi kamyonları satın almak için bankaya başvuruyordu. Ama masa, "Paraları toplayamıyoruz" diyordu. Bu arada İnci Baba gene devreye giriyor ve emanetindeki kamyonlara el koyuyordu. "Ali Türkan bana 115 milyon borçlu, onu ödemezse ben el koyarım" diyerek kamyonları Kaman'daki mahkemenin yeddine bırakıyordu.

Bankanın Genel Müdürü Erol Kıcıman "Belalı işten kurtulmanın yollarını arıyordu." Sonunda geç de olsa İnci Baba'yı azlediyordu

İnci Baba ile Ali Türkan arasında da bazı sözler alınıp veriliyordu. İşte 15. 12. 1985 tarihli iki taahhüt. İnci Baba Ali Türkan'a şöyle söz veriyor: Tarafıma olan borçlarına karşılık Pamukbank K.dere Şb. 20121 hesaptan verilen 25. 4. 1986 gün ve 114003 No'lu 115.000.000 TL'lık (yüz on beş milyon) çek ödendiği takdirde İflas Masası ve konkordato masası seçimlerinde kendisini destekleyeceğim." Ali Türkan da İnci Baba'ya şöyle söz veriyordu: "İnci Baba'ya şeref sözü ve taahhüttür. 10 adet kamyon Ali Türkan'ın bakım ve gözetiminde bir yıl müşterek bir işte beraber çalıştırılacaktır. Şeref sözüdür."

Artık genel müdürlüğün işe el koyma zamanı gelmişti. Önce İnci Baba yeddieminlikten azlediliyordu. Ardından İnci Baba ve İflas Masası hakkında savcılığa suç duyurusunda bulunuluyordu. Bankanın şube müdürü Cahit Barutçu da görevinden alınarak Otomasyon Müdürlüğü'ne kaydırılıyordu. İşte tam bu sırada yeni bir kanun çıkıyor ve İflas Masasını seçen oylamada her alacaklı,alacağı oranında söz sahibi oluyordu. Ve Erol Kıcıman "Bu belalı işten bu sayede kurtuluyordu." Şimdi banka 1 milyar küsurluk alacağına el koyduğu malların satışıyla karşılamaya, İnci Baba ve İflas Masası da açılan davalarda hesap vermeye hazırlanıyorlar. Darısı öteki babaların başına

THK uçaklarının bir saatte yaktıkları benzin tutarı 18 bin TL. Burak Havacılık Kulübü'ne üye olanlar ise saatte sadece 10 bin ödüyorlar

HAVACILIK / THK'NIN KAMBURU

Uçan seçkinler

Türk Hava Kurumu'nun yönetmeliği değiştirilerek "yardım" sağlanan dernekleriyle; Pakdemirli'den Narin'e bir dolu "seçkin" en ucuz tarafından pilotçuluk oynuyor.

Uçma heyecanıyla yanıp tutuşuyorlardı. Bu işin okullarının olduğu ülkelere gitseler dünya kadar ders parası ödeyecekler, üstelik de bir süre sonra uçaksız geri döneceklerdi. Ellerinin altında hemen hemen istedikleri her zaman uçak bulunmadıktan sonra uçmayı öğrenmenin, hatta pilot brövesi almış olmanın ne anlamı olurdu. O zaman bir şeyler yapılmalı, bir yol bulunmalıydı...

Doğrusu, çareyi bulmakta çok gecikmediler. Türkiye'de Türk Hava Kurumu vardı; neden bu kurumun olanakları seferber edilmesindi ki?.. Derhal çalışmalara başladılar. Ancak daha ilk aşamada karşılarına mevzuat hazretleri çıkmış olmalıydı. Kurumun olanaklarından "düşündükleri şekilde" yararlanmaları mümkün olamıyordu. Nasıl yapmalı sorusunun yanıtı 10 Ocak 1987 tarihli, Yenigün gazetesinin 3. ve 5. sayfalarındaki ilanda veriliyordu. Söz konusu ilan, "Burak Sportif Havacılık Kulübü Derneği Tüzüğü"ydü.

O işi bana bırak! Kulübün kurucuları arasında Ekrem Pakdemirli, Yüksel Erimtan, Erol Özmen, İdris Yamantürk, Ahmet Talu, İnanç Ayas, Ferhat Selamoğlu, Turgut Tokuş, Adem Üzer, Erdoğan Menekşe ve Taha Parla gibi isimler bulunuyordu. Ancak bir ilginç nokta vardı. 10 Ocak 1987 tarihinde, Ekrem Pakdemirli Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarı değildi, o tarihte 26 Eylül ara seçimlerini yitirmiş olarak herhangi bir vatandaştı. Halbuki, tüzükte Pakdemirli'nin işi hanesi karşısında "Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarı" yazıyordu. O halde bu tüzük metni Pakdemirli'nin müsteşarlığı döneminde hazırlanmıştı.

Bir tüzük en az 5 ay önceden mi hazırlanırdı? Hazırlanmış bir tüzük, yayınlanmak için 5 ay bekletilir miydi? Bekletilmek zorunluluğu varsa, elbette bekletilecekti. Çünkü henüz Türk Hava Kurumu Yönetim Kurulu'na, kurumun uygulaması "gereken", Havacılık Kulüpleri Destekleme - Tescil ve Denetim Yönetmeliği kabul ettirilememişti. Yönetim Kurulu, yeni yılın ilk günlerine kadar, yeni yönetmeliği sallamış ve 8 Ocak 1987 tarihinde kabul edip yürürlüğe koymuştu. İşin "püf noktası" tarihlerde düğümleniyordu. 8 Ocak 87'de THK yeni yönetmeliği, 10 Ocak 1987'de de Burak Havacılık Kulübü tüzüğü yayınlanıyordu.

Havacılık Kulübü'nün seçkinlerinden Narin

'THK kâr amacı gütmez'

Burak Havacılık Kulübü Derneği ve THK'ya uçak satan Menekşe Havacılık şirketi yöneticisi Erdoğan Menekşe, seçkinlere THK yardımı konusundaki soruları yanıtladı:

Nokta: Kulübün tüzüğü ne zaman hazırlandı.

Menekşe: Tüzük 10 Ocak'ta gazetede yayınlandı. Ama ne zaman hazırlandığını şu anda hatırlamıyorum. Dosyaları karıştırmam lazım.

Nokta: Tüzükte Ekrem Pakdemirli'nin görevi olarak Hazine Dış Ticaret Müsteşarı gözüküyor ama, o tarihte 10 Ocak'ta Ekrem Bey müsteşar değildi.

Menekşe: Tabii, daha erken bir tarihte hazırlanmış olabilir ama şu anda tam tarihini hatırlamıyorum.

Nokta: Türk Hava Kurumu'nun hava kulüplerini desteklemek için çıkarttığı yönetmelik 8 Ocak'ta hazırlanmış hemen arkasından da Burak Havacılık Kulübü'nün tüzüğü 10 Ocak'ta Burdan Burak Havacılık Kulübü'nün tüzüğü hazırlanırken Türk Hava Kurumu'nun çıkaracağı yönetmelikten haberli olduğu ya da bu yönetmeliğin çıkarılması için Türk Hava Kurumu'nu etkilemiş olabileceği çıkıyor.

Menekşe: Bu yeni çıkan yönetmelikten önce başka bir yönetmelik vardı ama eski yönetmelik yenilendi. Bizim böyle bir etkilemeniz olduğunu zannetmiyorum, çünkü o da dernek, biz de derneğiz. Dernekler birbirlerine etki edemezler herhalde. Tarihlerin böyle arka arkaya gelmesi ihtiyaçtandır.

Nokta: Hava Kurumu'nun kendi açtığı pilotluk kurslarının

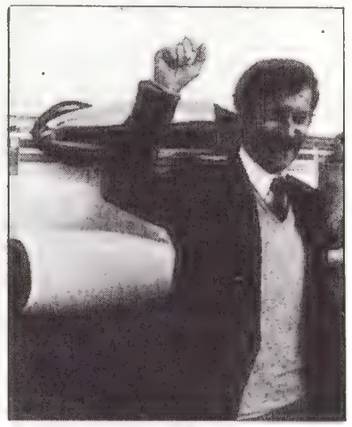

saat ücreti 38 bin lira. Burak Havacılık Kulübü'nün kurslarının saat ücreti ise 10 bin lira. Arada büyük bir fark var. Bu farkı THK neden karşılıyor?

Menekşe: Havacılık kulüpleri'ni desteklemek için.

Nokta: Üyeler listesine bakıldığı zaman 38 bin lira saat ücretini bütün üyelerinizin hiç zorlanmadan ödeyebileceği çıkıyor. Dolayısıyla bu havacılığın ve pilotluğun teşvikinden çok seçkinlerin bu konuda teşvik edilmesi olarak gözüküyor.

Menekşe: Kulübümüzün üyelerini özellikle titizlikle seçiyoruz. Seçkin insanların üye olarak kabul edilmesini tercih ediyoruz. Ama, tabii ki Dernekler Kanunu var, herkes kulübe üye olabilir. Kulübümüze başvuran hiç kimseyi geri çevirmedik. Her uçmak isteyeni de uçuruyoruz. Eylül ayında yeni bir program başlatıyoruz, eğer siz de talipseniz sizi de uçurabiliriz.

Nokta: Teşekkür ederim efendim. Ben yüksekten korkarım. Türk Hava Kurumu 38 bin lira olan uçuş ücretini sizden almıyor. Siz de uçuş ücreti olarak saat başına aldığınız 10 bin lirayı Türk Hava Kurumu'na vermiyorsunuz...

Menekşe: Evet, bu 10 bin liralarla kulübümüze uçak alacağız.

Nokta: Türk Hava Kurumu bu açığı nasıl kapatıyor acaba?...

Menekşe: THK kurulduğundan bu yana, tam bir rakam veremeyeceğim ama, 6-7 bin paraşütçü yetiştiriyor. Bu paraşütçülerin yol harçlıkları ve günlük masrafları bile THK tarafından karşılanıyor. THK bir dernektir, halktan aldığını halka verir. Türk gençliğini kahvelerden, anarşik olaylardan, yanlış yönlendirmelerden kurtarmak için Atatürk tarafından yıllar önce kurulmuş bir müessese, kâr amacı gütmüyor. THK bu faaliyetlerden para kazanmak amacında değil... Bu Türk Hava Kurumu'nun açtığı ilk ücretsiz kurs da değildir.

Yönetmeliğin IV. maddesinin, Destekleme Aşaması, Türk Hava Kurumu'nun yapacağı işler bölümünde, özellikle (d) maddesinde her şey sarahaten ifade ediliyordu: "THK, Havacılık Derneği'nin eğitim programına göre ve derneğin imkân ve kabiliyetlerini de dikkate alarak aşağıdaki hususları destekler. Eğitim alanı temini, mümkün olan ölçüde yerleşme imkânları, mümkün olan hava vasıtaları, bakım yardımı ve teçhizat desteği, akaryakıt temini, her türlü eğitim desteği, her türlü bilgi, döküman ve kitap desteği..."

Tüzük Pakdemirli zamanında hazırlandı

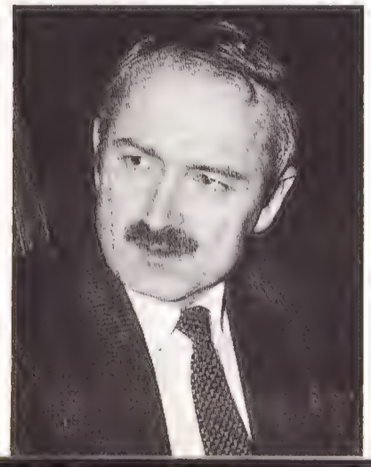

Biz de kazanalım. Pilotluk zevkinin tatminini arayanlar, bütün kurumdan bu desteği aldıktan sonra, organize ettikleri Burak Havacılık'ın da birtakım yararları olması gerektiğini düşünmüşlerdi. Burak Havacılık Kulübü'ne üye olmanın bedeli, girişte verilen 10 bin lira ve yılda 12 taksitte ödenecek olan 12 bin liralık aidattı. Bunları sağlayanlar kulübe üye olduktan sonra sayısız avantaj elde ediyorlardı.

Türk Hava Kurumu'nun açtığı kurslardan yararlanmak isteyenler, uçtukları her saat için 38 bin lira ödemek zorundaydılar. Ama Burak Havacılık Kulübü aracılığıyla uçarlarsa saat başına 10 bin lira yetiyordu. Ayrıca, özellikle saptanan bir nokta vardı: THK uçakları, pilotluk dersleri için havada kaldıkları 1 saat boyunca 18 bin liralık yakıt tüketiyordu. O zaman avantaj iyice açığa çıkmaktaydı: Kulüp üyesi, sadece yakıt parasının yarısına 1 saat uçabiliyordu. Kulübün, saat başına aldığı 10 bin lira da kendi

kasasına kalıyordu.

Herkes gelmez. Kulübün kendi uçağı yoktu, kendi hocası yoktu, kendi yakıtı yoktu ama müthiş bir ağırlığı vardı: Kurum, Burak Havacılık'ın her şeyini sağlıyordu. Bu "gönüllülüğün" bir nedeni olması gerekiyordu. O da, herhalde kulüp üyelerinin "seçkinliklerinden" kaynaklanıyordu. 210 kişilik üyeler listesinde, şimdilik bir tane "sokaktaki vatandaş" bulmak mümkün değildi: Vehbi Koç'un torunu Mustafa Koç, Altındağ Belediye Başkası Muzaffer Atılgan, DPT Müsteşar Yardımcısı İmdat Akmermer, müstafi MÇP Genel Başkanı Ali Koç, Kiska'nın sahibi ve vergi rekortmenlerinden Oğuz Gürsel, Milli Piyango eski Genel Müdürü Cevat Kâni Üner, Mehmet Yazar'ın eşi Kübra Yazar, TİSK Başkanı Halit Narin, Merkez Bankası Başkan Yardımcısı Rüştü Saraçoğlu, ODVİ Video'nun sahibi Demir Baran Sarol çok tanındıkları için ilk anda seçilen bazı isimlerdi.

Bu insanlar gerçekten pilotluk heyecanını yaşamak için kendiliğinden bir araya gelmiş kişiler miydi, yoksa birileri bu isimlerin meraklarını gıcıklayarak organize mi etmişti? İlerledikçe, bu soru daha çok anlam kazanıyordu. Çünkü bir süre sonra ilginç bir tesadüfle karşılaşılıyordu: Burak Havacılık Kulübü ile Erdoğan Menekşe'ye ait Menekşe Havacılık aynı adresteydi. Menekşe Havacılık, Türk Hava Kurumu'nun açtığı uçak ihalelerine katılıyor ve uçak pazarlıyordu. En son açılan uçak ihalesini de Menekşe Havacılık kazanmış ve kuruma iki tane "Piper Cheyenn IIIA" satmıştı. GAP arızalanınca Başbakan Özal, bu uçaklardan biriyle yolculuk yapmak zorunda kalmıştı.

Burak Havacılık Kulübü ile "İstikbali göklerde arayan" bir kısım bürokratın fethedildiği akla geliyordu. Bunun ne kadar gerçek olduğu da herhalde, Menekşe Havacılık daha iyi kazanmaya başladığında anlaşılacaktı.

Mahmut KURTOĞLU

"Öğrencilerimiz Burak Havacılık'tan"

THK Genel Başkanı Dr. İnanç Ayas seçkin pilotlar konusunda **Nokta'***nın sorularını yanıtladı:*

Nokta: Türk Hava Kurumu pilotluk derslerini saati 38 bin liradan veriyor. Ancak Burak Havacılık Kulübü aynı dersleri saati 10 bin liradan veriyor ve bu eğitim programını da Türk Hava Kurumu'nun öğretmenleri ve uçaklarıyla gerçekleştiriyor. Aradaki fiyat farkı nereden kaynaklanıyor?

Dr. İnanç Ayas: Evet dışarıdan telefon edenlere 38 bin lira diyoruz ama şu anda böyle ücretli verdiğimiz ders yok. Kulüblere sağlanan destek de yeni çıkan yönetmelik gereği. Kulübün aldığı 10 bin lira da kendisine kalıyor zaten, bize intikal etmiyor. Bunu da herhalde kulübün desteklenmesi için alıyorlar. Şu anda sadece Ankara'da 1000 kişiye yakın bir gruba model uçak kursları, 600-700 kişilik bir gruba planör eğitimi, 100 kişi civarında bir gruba da paraşütçü eğitimi sağlıyoruz. Bu kursa katılanların yol paralarını bile THK karşılıyor. Bunların hepsi de karşılıksız.

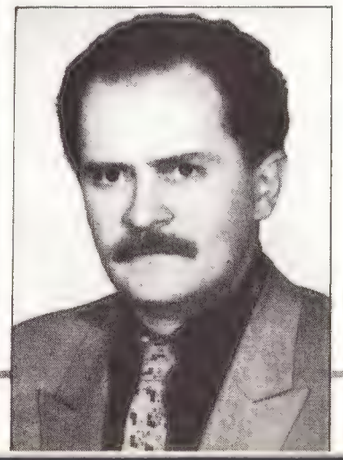

Nokta: Motorlu uçak uçuculuğu konusunda kaç kişiye eğitim programı uyguluyorsunuz?

Dr. İnanç Ayas: Şu anda tam rakkamı veremeyeceğim ama sonradan bırakanlarla beraber yaklaşık 10 kişi.

Nokta: Burak Havacılık Kulübü 10'dan fazla üyesinin bu konuda eğitim gördüğünü söylüyor.

Dr. İnanç Ayas: Evet bu 10 kişinin hepsi Burak Havacılık Kulübü'nün üyeleri.

YAŞAM / İLTİCA

Komşunun tavuğu...

Annelerinin fahişe olduğu gerekçesiyle Türkiye'den iltica isteyen Fransız baba ile çocukların durumu tartışılıyor

Çankaya Köşkü'nün arkasında, tamamıyla Türk eşyalarıyla döşeli Poitrimol'lerin küçük evinde, gergin bir bekleyiş havası hakimdi. Poitrimol ailesinin anavatanlarından binlerce kilometre uzaktaki bu ortamı 'cenaze evi' gibi sessiz ve hüzünlü kılan, 3 kişilik Fransız ailenin geleceğinin Türk makamlarının vereceği yanıta bağlı olmasıydı. İçişleri Bakanlığı' nın vereceği kararla Poitrimol'ler ya 52 milyon Türk vatandaşından biri olacaklar ya da bu aile dağılarak baba hapise çocuklar da ıslahevine gönderileceklerdi.

Paris-İstanbul. Eşi Catherine ile aralarındaki uzlaşmazlıklar dayanılmaz bir hal aldığında Bernard Poitrimol, Paris Sulh Hukuk Mahkemesi'ne başvurarak boşanma talebinde bulunmuştu. Mahkeme çiftin boşanmasına karar verirken Fransız Medeni Kanunu'nun 374. maddesinin "Her şart altında çocuklar anneye verilir" hükmüyle Ingrid ve Oliver'i annelerine yolluyordu. Baba eğer isterse "çocuklarını hafta sonu görebilir"di.

Aradan bir süre geçtikten sonra baba Poitrimol, çocuklarının bazı şikâyetleri üzerine tekrar mahkemeye başvuruyordu. Aile avukatının hazırladığı şikâyet dilekçesinde, çocuklar "annelerinin âşığının kendileriyle yatmak istediğini" anlatıyorlardı. Bu şikâyet dilekçesi üzerine başlatılan soruşturma çok ilginç bilgiler içeriyordu. Paris Çocuk Mahkemesi Kısım Şefi Benello'nun Paris'teki "sosyal kurumlar", polis kayıtları ve çocukların okullarında yaptığı araştırmalara göre Anne Catherine "tanınmış bir fahişeydi". Raporda ayrıca Catherine Baisserier'in "belge hırsızlığı ve para çalma suçlarını işlediği de" yer alıyordu. Hazırlanan raporun sonuç bölümünde "Bu şartlar altında küçük Poitrimol'lerin annelerinin yanında huzur içinde yaşamalarına imkân veren bir aile ortamını bulamadıkları açıktır" deniliyordu. Ancak Fransız Medeni Kanunu'nun 374. maddesi oldukça açıktı, bunlara rağmen çocuklar annenin yanında kalacaklardı.

FOTOĞRAF:BURHAN İZBELİCİ (DAILY NEWS)

Fransız baba Bernard Poitrimol ve çocukları Ingrid ile Oliver'in gelecekleri Türk makamlarının vereceği karara bağlı

Çocuklarından vazgeçemeyen baba Bernard formül aramaya başladı. Çocuklarını annelerinin yanına göndermeye gönlü elvermiyordu ama onları yanında alıkoyarsa, Fransız Ceza Yasası'na göre "çocuk kaçırma" suçunu işleyecekti ve bunun cezası da 15 yıldan ömür boyu hapse kadar varıyordu.

Önlerinde tek yol vardı; Fransa'dan kaçmak! Sistem analisti Bernard, en uygun ve de ucuz ülkenin Türkiye olduğuna karar verdi. Eğer uçağa binerlerse yakalanabilirlerdi, treni seçtiler. Üç kişilik Poitrimol ailesi hiçbir engelle karşılaşmadan İstanbul'a indi.

Kelin ilacı. Fransa'dan gelen belgeler tamamlandıktan sonra Bernard Poitrimol Nüfus Memurluğu'na başvurarak Türk vatandaşlığına geçmek istediklerini bildirdi. Aynı zamanda Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği'ne başvuran Poitrimol'ler için bekleyiş başladı. Oturumlarda ve görüşmelerde Türkiye'yi insan haklarından yoksun olarak gören Fransa'nın bir yurttaşı olan Bernard Poitrimol, Cumhurbaşkanı Kenan Evren'e geçtiğimiz ay yolladığı mektupta Fransa'da insan haklarına uyulmadığını belirtiyor ve "Bu mektubumla Türkiye Cumhuriyeti'nin korunması altına alınmayı ve sığınma hakkı istediğimi onurla bildiriyorum. Bu durumum Fransa'da insan haklarına uyulmamasının ve babaya aile bireyi olmasından doğan babalık haklarının ve rolünün tanınmamasının ve Fransız Medeni Kanunu'ndaki boşluk ve uygulamaların sonucudur" diyordu.

Adi mülteci. Birleşmiş Milletler'e yaptığı başvuru "demendeur' (iltica talebi incelenen kişi) aşamasında olan Poitrimol'lerin Türk vatandaşlığına geçmek için yaptıkları girişim de inceleme aşamasında bulunuyordu. **Nokta** muhabirinin konuyla ilgili olarak bilgisine başvurduğu Emniyet Müdürlüğü Yabancılar Şubesi üst düzey yetkilileri, Poitrimol'lerin "adi mülteci" olduğunu belirterek, "Bu durumda Fransa Interpol aracılığıyla babanın iadesini isterse, Türkiye buna uymak zorundadır" diyorlardı. Türkiye'nin de imzasının bulunduğu Cenevre Sözleşmesi'nin 14. maddesine göre iltica için "politik" bir içerik gerekiyordu. Bir emniyet yetkilisi de işi daha ileriye götürerek "Demokratik bir ülkeden bir diğer demokratik ülkeye iltica olmaz. Ama bir demirperde ülkesinden bize başvuru kabul edilebilir" diyordu.

Bernard Poitrimol ve iki çocuğunun Türk vatandaşlığına geçmek için yaptıkları başvuru incelene dursun, çıkacak karara göre yaşam akışları değişecek olan bu aile büyük bir umutla kararın olumlu çıkmasını bekliyordu. Aksi takdirde yavaş yavaş koşullarına alıştıkları ve sevdikleri bu ülkeden ayrılıp sonu karanlık bir maceraya sürükleneceklerdi.

Nezih TAVLAŞ

SÖYLEŞİ / SEMRA ÖZAL

"Biz yemeden çalışıyoruz"

Türk Kadınını Güçlendirme ve Kalkındırma Vakfı Başkanı Semra Özal'ın bu konudaki çalışmaları kimilerince olumlu, kimilerince ise olumsuz karşılanarak dikkatleri üzerine çekiyor. Ankara Numune Hastanesi Acil Servisi pratisyen hekimlerinden Dr. Mustafa Taş'ın, her gün 09.00-14.30 arası görevi başında bulunması gerekirken, vakfın Emek Sağlık Merkezi'nde çalışması da tartışmaya yol açtı.* Nokta, *Semra Özal ile Dr. Taş ve vakfın çalışmaları üzerine konuştu.

Nokta: Vakıf fikri nasıl oluşmuştu?

Özal: Yılların biriktirdiği tecrübeler, planlar kafamda hazırdı. Daha önce birçok derneklerde çalışmama rağmen, istediğimi yapamamıştım. Yetkinin insanın elinde olması lazım. Önce İstanbul'da çalışmaya başladık. Karavanda pırıl pırıl bir klinik. Ebe-hemşire, mütehassıs hekim ve iki gönüllü. Hizmet mahalleye gidiyor. Geliyor, numarasını alıyor, gidiyor evine işini görüyor, numarasına göre muayene oluyor.

Nokta: Numune Hastanesi'nden Dr. Mustafa Taş'ın, görevde olması gereken saatlerde, sizin Emek Sağlık Merkezi'nde çalıştığı konusunda bilginiz var mı?

Özal: Aslında Mustafa Bey bizim orada devamlı değil. Orada ücretsiz hizmet veriliyor. Bu tamamen kanuna uygun.

Nokta: Hastane başhekiminin açıklamaları net değil.

Özal: Sağlık Bakanı ile görüşürseniz, size net bilgi verir. Ücretsiz bir yerde çalıştığı için, kanuna uygun. Sağlık ocaklarında da çalışıyorlar.

Nokta: Yalnız onlar bakanlığa bağlı. Ankara Tabip Odası Başkanı Uğur Celasun, bütün vakıfların bakanlıktan böyle bir yardım istemesi durumunda güç duruma düşeceklerini belirtiyor.

Özal: O, onun şahsi görüşü olabilir. Vakıflar devlete yardımcı olmak üzere kurulan gönüllü kuruluşlar. Vakıf hiçbir ücret almadan hizmet ediyorsa, tabii ki icabeden yerde yardım istenecektir. Kanun sarih.

Nokta: Türkiye çapında örgütlenmeniz nasıl oldu?

Özal: 50 civarında şubemiz var. Her şube kurduğumuz vilayette orada yaşayanlar geliyor, tamamen gönüllü. Memur da var, yerlisi de. Her yerde tek çalışma sistemi tatbik ediyoruz. Şubelerle aramızda sürekli koordinasyon var. Böylece, üç kişilik bir profesyonel kadro kurma mecburiyeti doğdu.

Nokta: Aile planlaması çalışmaları nasıl yürüyor?

Özal: Hanımlarımız ev ev dolaşıyor. Hocalardan, öğretmenlerden ve muhtarlardan yardım istiyoruz. Tabii en çok da arkadaşların iknasıyla. Önce muayene, sonra bünyeye göre ilaç, ya da muhtelif şeyler. Takip de yapılıyor. Kadınlarımızın büyük kısmı rahatsız, tedaviden sonra spiral tatbik ediliyor. En çok spiral tabii.

"İyi bir iş yapıyoruz ve karşılığını beklemiyoruz. Hepimiz evimizde keyfimize bakabiliriz. Ama, sıcakta, soğukta... Lanet olsun, vazgeçtik desek, kim zararlı çıkar."

Nokta: Sağlık Bakanlığı ile yarışıyor gibisiniz.

Özal: Hayır, hiç kimseyle yarışmıyoruz.

Nokta: Aile planlaması dışındaki çalışmalarınız?

Özal: Bazı bölgelerde sakat çocuklar, akraba evlilikleri, bazılarında kan davası, başlık parası gibi şeyler var. Yörenin problemi neyse, ona ağırlık veriyoruz. Uzmanlarımız var, aile ilişkileriyle komple ilgileniyoruz. Muayeneleri eğitici toplantılarla beraber götürüyoruz.

Nokta: Ya nikâhlar?

Özal: Nikâh çok önemli. Kadının hem hayatı, hem istikbali. Nüfus kâğıtsız çocuklar var. Sekiz on çocuklu ailelerin nikâhı kıyılıyor. Hanımın kulağına eğilip daha kaç tane doğuracaksın diye sorduğumda, iki yeter, doğurmam dedi. Demek ki adam kendini bırakmasın diye doğuruyor. Belki başka sebepler de var ama, biri de bu. 67 yaşında bir kadın da, Allah'ın huzuruna başım eğik çıkmayayım diye, nikâh dedi. Yani kadın sesini çıkarmıyor ama, eksiklik duyuyor.

Nokta: Dışarıdan örnek aldığınız bir uygulama var mı?

Özal: Hayır, ilk defa. Herkesle çalışıyoruz. Geliyorlar, belki önce meraktan, sonra çalışmamız öyle hoşlarına gidiyor ki, hangi partiden olursa olsun beraber çalışıyoruz.

Nokta: Size Evita denmesini nasıl karşılıyorsunuz?

Özal: Ben artık gazeteleri okumuyorum.

Nokta: Pek olumsuz anlamda olmasa gerek, ne dersiniz?

Özal: Bilemiyorum, hiç düşünmedim. İyi bir iş yapıyoruz ve karşılığını beklemiyoruz. Hepimiz evimizde keyfimize bakabiliriz. Ama, sıcakta, soğukta... Lanet olsun, vazgeçtik desek, kim zararlı çıkar. Milletimiz. Ama, yılmıyorum, korkmuyorum, inandığımız yoldayız.

Nokta: Vakıfla ilgili gensoruları nasıl karşıladınız?

Özal: Maalesef, benim üzüldüğüm kadın milletvekilleri. En büyük desteği onların vermesini bekliyorduk. Başbakan eşi olarak benim protokolde yerim var, ne sebeple gidersem gideyim, tabii ki karşılama olacak. Usul bu, kanun bu. Hiçbir devlet misafirhanesinde, özel bir kuruluşa ait bir yerde kalmıyoruz. Otellerde kalıyoruz. Yemeğimizi de, ya şubede, ya da bir üyenin evinde yiyoruz.

Nokta: Bir de okullardan yardım alınması üzerine...

DENİZ DOĞAN/ NOKTA

Özal: Hiçbir okuldan yardım almadık. Herkese açık Olgunlaşma'larda bir defa papatya yaptırdık, parasını ödedik.

Nokta: Parlamenter Resuloğlu'nun, MKE'ye ait bir fabrikayı üyelerinizden birine satılması...

Özal: Yüce Meclis'i nasıl işgal ediyorlar. Değmez, sadece bir kahkaha attım ona, o kadar.

Nokta: Başka ne tür projeleriniz var?

Özal: Ankara'da çocuk hastanesi, İstanbul'da doğum evi. İstanbul'da temelini atacağımız binada da üç jenerasyonu bir araya getireceğiz: Yalnız kalmış kadınlar, yetiştirme yurtlarında 18 yaşını bitirmiş genç kızlar ve yurtlardan kabiliyetli çocuklar.

Nokta: Dış kuruluşlardan yardım alıyor musunuz?

Özal: Daha bir şey almadık ama, önümüzdeki dönemde projeler çerçevesinde alacağız.

Nokta: Vakfınızın çalışmalarında sizin kişiliğinizin ve Başbakan eşi olmanızın etkisi oldu mu?

Özal: Esas başladığım arkadaşlar beni eskiden beri tanırlardı. Görüşlerimi bilirlerdi. Başbakan eşi olarak ise, hiçbir şeyimi kullanmıyorum. Her türlü masrafı cebimizden ödüyoruz. Vakıftan para çıkmaz, girer diyoruz. Ne devletten, ne de devletle alakalı kuruluşlardan bir tek kuruşluk destek almadık.

Nokta: Sağlık Bakanlığı ile yarışı kabul etmiyorsunuz ama, siyasetçiler bizden korksun diye bir açıklamanız oldu.

Özal: Liderler bizden korksun diye. Onu arkadaşlar söylediler, işin şaka tarafı. Bizim liderlerle işimiz yok.

Nokta: Olanaksızlıktan, yapamadığınız projeleriniz var mı?

Özal: İmkân meselesi önemli değil, zaman önemli. Para sorunumuz yok, vatandaşların bağışları... Yapmak istediklerimizin çok önüne geçtik.

Nokta: Bunu neye bağlıyorsunuz?

Özal: Rahatından fedakârlık edip, çok çalışmak. Yemekle, çayla çalışmak değil, biz yemeden çalışıyoruz.

Nokta: Gezi izlenimlerinizi bir kitaba dönüştürmeyi düşünüyor musunuz?

Özal: Raporlar için not tutuyoruz. Özel olarak hepsi kafamda. İnşallah ilerde. Aslında yazmaya kalksam birkaç kitap olur ●

SABAH

Pınarçık katliamı Cumhurbaşkanı'nın NATO'ya karşı tavır almasına yol açtı

BİR SALDIRI, BİR SERT ÇIKIŞ

"Yeni bir dünya kurulur" mu?

Bölücü PKK militanları, Mardin'in Ömerli ilçesine bağlı Pınarcık Köyü'nü basarak, 16'sı çocuk olmak üzere tam 30 kişiyi kadın erkek demeden vahşice öldürdüler. Olay, tam da Avrupa Parlamentosu'nun aleyhimize karar almasının üzerine gelmişti... Ermeni ve Kürt sorunu Türkiye'nin iyice başına sarılarak AET'ye giriş başvurumuz engellenmek, Türkiye'yi uluslararası platformda güç durumlara sokarak tecrit etmek ve toprak bütünlüğümüzü tehdit etmek isteniyordu.

Cumhurbaşkanı Evren, Sivas'ta yaptığı konuşmada sert bir tepki göstererek Türkiye'nin "dostları" ile girmiş olduğu ittifakları tartışma konusu yaptı ve tarihi cümlesini söyledi: "NATO'nun gözden geçirilmesinde yarar var!"

Bu çıkış, ister istemez İsmet İnönü'nün 1964 yılında ünlü Johnson Mektubu'na tepkisini ve "Yeni bir dünya kurulur, Türkiye orada yerini alır" sözünü hatırlatıyordu...

PKK baskınını "...val-i adiyeden" sayıp geçiştiren Batı basını ve kamuoyu, Evren'in bu sert çıkışı üzerine durumun ciddiyetini daha iyi kavramış göründü. Yurttaşlarımızın kitle halinde katledilmelerinin acısı dinmeden, ülkemizin onurlu bir tavırla haklarını savunmaya kararlı görünmesi yüreklere su serpiyordu.

ADEM ALTAN/NOKTA

Sol'a karşı sert tutum yumuşuyor mu?

BİR ATAK

Nazım ile Süleyman

Demirel, ilk kez DYP'nin resmi bir toplantısında konuşarak siyasi yasakların halkoyuyla kaldırılmasına yönelik "referanduma evet" kampanyasını başlattı. İktidarı "demokrasi düşmanı", "darbeci dostu" gibi deyimlerle niteleyen ve Özal ve arkadaşlarının Anayasa'yı ihlal ettiklerini belirten Demirel'li DYP Temsilciler Kongresi'nde, Nazım Hikmet'in "Kadınlarımız" şiirinin de okunduğu gözlendi.

Evren NATO'ya karşı çıkıyor. Demirel Nazım şiiri okutturuyordu: Türkiye'de birçok şey gerçekten de büyük bir hızla değişmekteydi galiba...

KISA... KISA...

● **12 Eylül döneminde kapatılan** Halkevleri, yedi yıllık bir aradan sonra yeniden açıldı. Kayyımda bulunan belgeler Ahmet Yıldız'a geri verildi.

● **SSK'nın iflastan kurtarılması** amacıyla çıkarılan Süper Emeklilik Yasası'nın hiç kimseyi memnun etmediği gözlendi. Taşçıoğlu'nun bu dahiyane buluşuna göre işçi ücretlerinden ayda 40 bin lira dolayında daha fazla kesinti yapılacak!

HAFTANIN İNCİSİ

"İlk önce Konya'yı başkent yapacağız."

Cemalettin Kaplan

BİR FOTOĞRAF

LÜMİT KIRDUNCKTA

Önceki hafta dört saat bastırıp İstanbul'u allak bullak eden sağanak, geçtiğimiz hafta, bu kez daha hafif de olsa, gene azizliğini gösterdi ve koca şehirde yaşam bir kere daha felce uğradı... Parçalanmış yollar, patlayan kanalizasyon sistemleri, tonlarca toprak ve moloz ve sellere kapılıp ölen insanlar gibi sıkıntı ve acıların yanı sıra, özellikle Şişli ilçesine bağlı gecekondu mahallelerinde yağmur sefaleti sürüyor. İnsanların çoğu evsiz barksız, sokak ortasında derme çatma eşyalarıyla yaşama savaşı veriyor... Belediye, soruna büyük bir "hassasiyetle" eğilerek aile başına 5 bin lira yardım yaptı! Kızılay'dan henüz çıt yok. Ölen öldü ama, kalan sağlar kimin?

BİR PORTRE

Niyazi Ağırnaslı

Kaçınılmaz son, yetmiş yedi yaşında geldi ve onu da buldu... Eski Türkiye İşçi Partisi senatörü, avukat, İnsan Hakları Derneği'nin kurucularından ve bu derneğin ilk onur plaketi sahibi Ağırnaslı, hukuk, demokrasi, sosyal adalet ve özgürlük konularında vermiş olduğu mücadele ile tanınmıştı.

Ağırnaslı, Devrimci Avukatlar ve Çağdaş Hukukçular Derneği ve Halkevleri gibi kuruluşların genel başkanlığında da bulunmuş, Türkiye Barolar Birliği'nde de üst düzeyde yönetici görevler üstlenmişti.

Ağırnaslı'nın ölümü, bir dönemin iyiden iyiye gerilerde kaldığını, tarihte yerini aldığını da vurguluyor, simgeliyordu galiba....

BASINDAN YORUMLAR

Bu da kontra...

Cumhurbaşkanı Kenan Evren'in, PKK saldırısı üzerine NATO'ya çatmasını, bir cümle ile de Varşova Paktı'nı Batı ittifakından daha masum göstermesini onaylamak mümkün değil. Gerçi büyük devletlere kafa tutmak, Türklük gururunu ilk anda okşayabilir ama Mardin bölgesindeki sıkıyönetim yetkililerinin, başarılı bir operasyonla canileri yakalamaları, bizler için hem güven, hem de daha ciddi bir gurur kaynağı olacaktır.

Birkaç ülkenin komünist ve sosyalist temsilcisi ile Yunanistan'ın, Avrupa Parlamentosu'ndan aleyhimizde bir karar çıkarması elbette öfkelenilecek bir hadisedir. Ama öfkenin **"keskin sirke küpüne zarardır"** dedirtecek gelişmelere yol açmaması gerekir.

Evren'in televizyondan konuşmasını dinlerken iki ihtimal üzerinde durduk. Ya Dışişleri, Evren'den Batılı müttefiklerimize baskı yapabilmek amacıyla böyle konuşmasını istedi. Veyahut Evren heyecanlandı, öfkelendi, infiale kapıldı ve ağzına geleni bir an düşünmeden söyledi.

Nazlı Ilıcak, 24 Haziran, Tercüman

Ayak takımı iktidarı

"Devlet halkın hizmetindedir" sloganı, "hükümet halkın hizmetçisidir" sözü ile anlam değiştirdi. Oysa devletin özünü otorite oluşturur. Onun için dünyanın hiçbir yerinde halk devleti yönetmez. Ancak halkın ve halkı temsil eden sosyal sınıfların aydınları, devleti yönetir. Bu gerçek bizde tersine anlaşıldı. Bir başka slogan: "Halkla bütünleşmek", Sayın Ecevit'in ortaya attığı bu fikir de bizi sağlıklı bir devlet anlayışına götürmez. Bütün bunlar devletin otoriter gücünü hiçe sayan bin oy demokrasisine bizi götürür. Halkın iradesi ile halkın oyunu birbirine karıştıran böyle bir demokrasi, esnaf ve ayak takımının devlet kadrosunda söz sahibi olmasına olanak hazırlar. Her şeyi oy mekanizmasına göre düzenlemek halkı yığın psikolojisine iter ve toplumu ancak sürü haline getirir. Sürü haline getirilmiş olan bir toplum, demokrasi yerine, ayak takımı iktidarını kurar. Bunlar hükümet etmeyi, saltanat sürmek sanırlar. Devletin otoriter niteliği, bu ayak takımının elinde keyfi bir efendi-uşak derekesine düşürülür.

Cahit Tanyol, 21 Haziran, Güneş

EMRE ULAŞ/NOKTA

Haydi yiğitler gün bugündür (!)

Sahi bir zamanlar adından çok söz edilen bir **"Kontrgerilla"** örgütü vardı. Dün bir meslektaşımız hatırlattı: O örgütün asıl işi, böyle yurdumuzu içinden bölmeye çalışan hainlerin planlarını ortaya çıkarmak ve onların hakkından gelmek değil miydi?

Neredeler, ne yapıyorlar? Bir bilen var mı?

Oktay Ekşi, 24 Haziran, Hürriyet

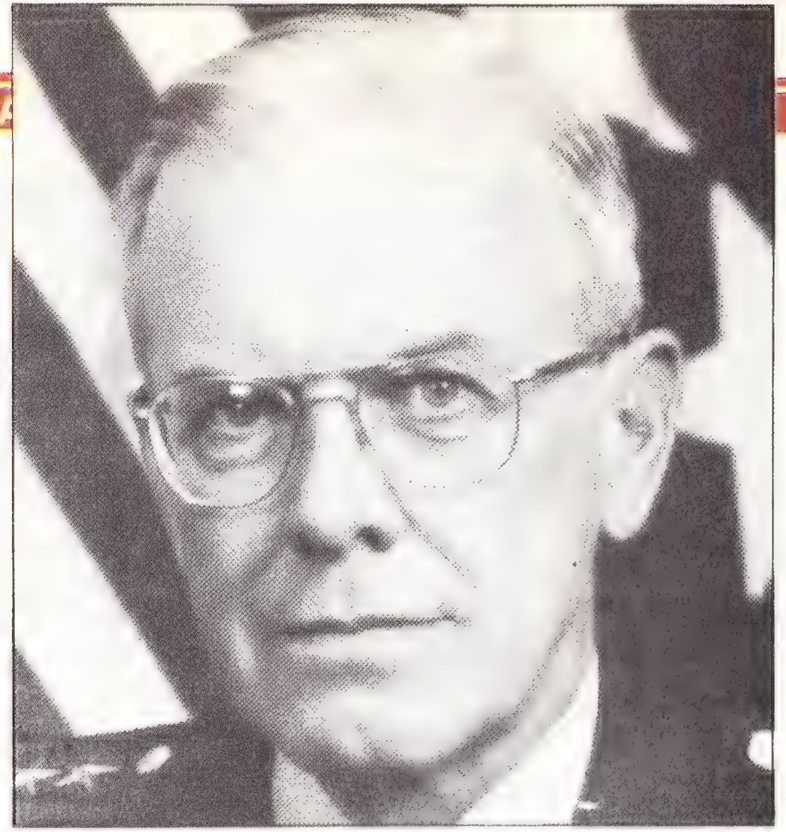

Ekim ayında, NATO Müttefik Kuvvetleri Komutanı görevini üstlenecek olan General Galvin, Reagan'a yakınlığıyla tanınıyor

ABD / YENİ NATO KOMUTANI

Kontrgerilladan NATO komutanlığına

Ekim ayında emekliye ayrılacak olan Rogers'ın yerine General John R. Galvin NATO Müttefik Kuvvetleri Komutanı olacak. İlk görevine, Kolombiya ordusunda kontrgerilla operasyonları konusunda ABD askeri danışmanı olarak başlayan Galvin, halen ABD Latin Amerika Orduları Komutanı.

Komutan bir hayli sinirliydi. Yaklaşık yarım saattir endişelerini dile getiriyor, Amerikalılar olarak, içinde bulunulan durumda ne tür bir politika izleneceği konusunda sabırsız ve anlayışsız olmaktan dem vuruyordu. "Bu yüzden şu tür sorular soruyoruz" diye devam etti: "Eğer 100 milyon dolar verirsek, Nikaragua'da bir çözüme ulaşabilir miyiz? Hayır! Belki de iki, üç, dört ya da beş yıl bir sonuca ulaşamayız! "

Birleşik Devletler Latin Amerika Ordusu'nun Panama'daki karargâhında komutan J. R. Galvin ülkesinin Latin Amerika'ya dönük politikasını sert bir dille eleştiriyordu. Karşısında New York Times gazetesinin muhabiri vardı. Galvin'e göre, Nikaragua'daki 20 bine yakın kontranın, sürdürülen ekonomik politika yüzünden savaşı kazanması mümkün değildi. Eğer kontraların savaşı kazanmaları isteniyorsa, bazı önemli sorunların üstesinden gelinmeliydi. Kontraların zaferi, ancak uluslararası arenada boy gösterebilmeleri, siyasi bir liderlik mekanizması oluşturabilmeleri, güçlü bir iletişim ağı, askeri eğitimde yetkinleşme ve hepsinden önemlisi Nikaragua halkına amaçlarını anlatabilmeleriyle mümkündü. Bütün bunlar ise, ABD'nin daha aktif katkısına bağlıydı başka bir şeye değil...

"Orada savaş veren 20 bin kontrayı bir araya getirmek beş yılımızı aldı, bu gözardı edilemez. Hafif teçhizatlı 20 bin kişi böyle bir savaşı nasıl kazanır? Tek koşulu yardımdır" diyordu Galvin. Gelgelelim, bazı kongre üyeleri ABD'nin Latin Amerika'da derin askeri bağlar bulundurmasının yaratacağı tehlikelerden rahatsız oluyor, bazıları ise var olan Amerikan yardımıyla kontraların savaşı kazanabileceklerini dile getiriyorlardı. Anlayış bu oldukça, kimse Nikaragua'da zafer beklememeliydi.

Kontrgerilla uzmanı. Sert bir asker olarak tanınan Galvin'in ülkesini bu denli rahatça eleştirebilmesi nedensiz değildi. ABD'nin Güney orduları komutanlığına ulaşan mesleki kariyeri, dünyaya meydan okumasına yetecek denli parlaktı. 1950 yılında askeri öğrenci olarak girdiği Birleşik Devletler Askeri Akademisi'ni 1954'te 25 yaşında bir piyade subayı olarak tamamlamış, 1956 -58 yılları arasında da Kolombia ordusunda "kontrgerilla operasyonları" konusunda Birleşik Devletler askeri danışmanlığı yapmıştı. Sonraki iki yıl içinde Silahlı Kuvvetler 101. Hava Ulaştırma Bölümü komutanıydı. Evliliğe zaman ayırabildiğinde 32 yaşına gelmiş, dördüncü çocuğu dünyaya gelinceye kadar da West Point Askeri Akademisi'nde öğretmenliğin yanı sıra, Askeri Personel Koleji'nden bir de diploma edinmişti. Kara Kuvvetleri Komutanlığı'nda "ikinci subay" olarak başladığı görevi, 8 yıl sonra generalliğe ulaşıyor, 1974 yılında ise Avrupa Müttefik Kuvvetler Komutanlığı'na komutan yardımcısı olarak atanıyordu. 2 yıl bu görevi yürüten Galvin, daha sonra Almanya'daki 3. Tümen personel müdürü olarak DISCOM komutanlığına getiriliyordu. General, 1978'e gelindiğinde 8. Ordu Komutanı, 1980-81 yılları arasında da Monroe Karargâhı'ndaki Birleşik Devletler Ordu Eğitim ve Doktrin Komutanlığı'nda eğitmen personel bölümünün müdür yardımcısıydı.

Gerek askeri, gerekse idari yönden göz kamaştıran bir kariyer, ona bir süre sonra Latin Amerika'daki ABD orduları komutanlığını getirecekti. Bunca yoğun çalışması arasında çeşitli askeri dergilere çok sayıda makale yazmış, "Dakik Adam", "Hava Saldırısı" ve "Bostonlu Üç Adam" isimli üç de kitabı yayınlanmıştı.

Hükümete eleştiriler. Artık sorumluluğu altında 17 Latin Amerika ülkesi bulunuyordu. Komutan, bölgedeki askeri varlığın, son yıllarda birçok ülkede olduğu gibi, yılda iki kez askeri manevra düzenlenerek artırılabileceğini söylüyor, "Önümüzdeki yıl 17 ülkenin hepsinde birer tatbikat planlamaya çalışıyoruz, nitekim yapacağız da" diyordu.

Galvin'in Latin Amerika'ya dönük hedefi, "Latin Amerikalı müttefiklerle ordu orduya ilişkiler kurmaktı." Savaş oyunlarının Latin Amerikalı yetkililerde ABD'ye karşı artan bir ilgiye neden olduğunu belirtiyordu. General, Orta Amerika'ya yardımın azaltılmasını da şiddetle eleştiriyordu.

Ülkesini yalnızca gazete demeçlerinde eleştirmiyordu Galvin. Senato'nun Dış İlişkiler Yan Komitesi'ne mart ayında "bürokratik aşırılıklar" konusunda eleştirel bir "ders" vermişti. Komiteye yaptığı konuşmada Ekvador'a satılan geri tepmesiz tüfekler için yapılan cephane satışını söz konusu ediyor, "Ancak bunların bazıları patladı ve üç asker öldü" diyordu. Bu olay üzerine Ekvador'a bir uzman ekip gönderen ABD, yaklaşık 400 kutunun yüksek derecede patlayıcı olduğunu saptamış, ancak hatadan dolayı özür dilemek yerine test masrafları olarak Ekvador'dan 180 bin dolar istemişti. Yetmiyormuş gibi hükümet, değiştirilecek cephanenin nakliye ücretini de talep etmişti. Galvin, bu ödemelerin yapılıp yapılmadığını bilmiyordu, ama bu kadarı da fazlaydı.

Reagan, General Galvin'e güveniyor

İşte bu sert komutan, ekim ayında NATO Müttefik Kuvvetler Komutanlığı'ndan emekli olacak olan Rogers'ın boşaltacağı koltuğa oturacaktı.

Avrupa rahatsız. Kendilerini Sovyetler Birliği'nin kısa menzilli füzeleri ve konvansiyonel silahlarıyla başbaşa bırakan Reagan'a karşı silahsızlanma görüşmelerinde soğukkanlı davranmayı öneren, General Rogers'ı destekleyen NATO müttefiki Avrupa ülkeleri başbakanları ise, bu görev değişikliğinden en az Rogers kadar rahatsız olacaklardı. Avrupalı başbakanların gözünde General Rogers ABD Başkanı'na ters düşmesinin bedelini emekliye sevkedilmekle ödeyecekti. "Eski tüfek" Rogers'ın süresi üç yıl önce olduğu gibi tekrar uzatılabilirdi. Nitekim NATO'nun askeri bir teşkilat olmasına rağmen Avrupa'daki orta menzilli füzeleri ortadan kaldıracak olan Sovyet-ABD diyaloğuna hazırlanan Beyaz Saray içinde "politik manevralar" düzenlenmesi şiddetle düşünülmeliydi. Acaba Reagan'a yakınlığı ile bilinen yeni NATO Komutanı General Galvin ayağa kalkıp, kendisini bu göreve atayan ABD Başkanı'nın karşısında Avrupa'nın güvenliğini savunabilir miydi? Yoksa yeni komutan, Avrupa kamuoyuna karşı kıtanın güvenliğini savunan keskin bir tavır alır gözüküp, Beyaz Saray ile yakınlığını korumayı mı tercih edecekti? Bunu gelecek günler gösterecekti ●

Rogers, Reagan'a ters düşmesinin bedelini bir daha göreve getirilmemekle ödüyor

Ethnos ekibi, yazışleri müdürü Levendoyannis, genel müdür Filippopulos ve başyazar Nikolaidis karara rağmen oldukça neşeliydi

Koskotas kardeşler davayı kazandılar ama servetleri üzerindeki kuşkuları silemediler

YUNANİSTAN / BASIN DAVASI

Devler savaşı

Yunan kamuoyunu uzun süre meşgul eden iki büyük gazete patronu arasındaki savaş, geçtiğimiz hafta sonuçlandı. Rakibini Mafya ile ilişkili olmakla suçlayan Ethnos gazetesi mahkeme tarafından suçlu bulundu. Ancak bu iddianın gerçek olup olmadığı konusundaki esrar perdesi aralanamadı.

"Banka satışının ardında Mafya."

Kalın puntolarla yazılmış bu başlığın altında, 4 Şubat 1986 günü, Yunanistan'ın en yüksek tirajlı gazetesi Ethnos, Orta Yunanistan Bankası'nın işadamı Yorgo Koskotas tarafından satın alınma girişiminin haberini veriyordu.

Gazeteye göre, 35 yaşındaki çiçeği burnunda işadamının ve bitmek tükenmek bilmeyen milyarlarının ardında İngiliz Merrill Lynch bankasının bankerler grubu vardı. Ethnos gazetesi bunu kanıtlamak için, genç işadamının kardeşi Stavros Koskotas'ın ve yakın iş arkadaşı Mihalis Pappas'ın Merrill Lynch'te uzun yıllar çalışmış olduklarını yazıyordu. Haberde, söz konusu İngiliz bankasının, Mafya ile ilişkili olduğu ileri sürülüyor ve bu iddia için BBC'nin yayınladığı belgesel bir film kanıt olarak gösteriliyordu.

Karşı saldırı. Koskotas kardeşler, bu saldırı karşısında suskun kalamazlardı. Hemen Ethnos aleyhine iftira ve haksız yere suçlama davası açacaklardı. Bir dava da Mihalis Pappas tarafından açılıyordu. Mahkemenin birleştirip ele aldığı bu dava ile, Yunanistan'ın iki basın devi arasındaki gizli savaş da artık su yüzüne çıkıyordu.

Koskotas, Ethnos'un yöneticileri için hapis cezasından başka, 100 milyon drahmilik (yaklaşık 600 milyon TL) manevi tazminat da istiyordu. Bu rakam, gazetenin sahibi Yorgo Bobolas'ı sarsacak kadar büyüktü.

Ethnos'un patronu Yorgo Bobolas da, rakibi Koskotas gibi çekirdekten yetişme bir gazeteci değildi. Yayın hayatına Büyük Sovyet Ansiklopedisi'nin Yunancasını yayınlayarak girmişti. İşleri iyi gidecek ve kısa bir süre sonra, tanınmış gazeteci Alexandros Filippopulos'u yanına alarak Ethnos gazetesini çıkaracaktı. Gazete çok geçmeden ülkede en yüksek tirajı elde ederek birinci sıraya oturacaktı. Bobolas grubu, ayrıca haftalık İkones dergisini de yayın hayatına sokarak tahtını pekiştiriyordu.

Koskotas ortaya çıkıyor. Yunan basın dünyasını bir anda karıştıran ve kısa zamanda ülkenin önde gelen gazetelerine meydan okuyacak duruma gelen Yorgo Koskotas kimdi? Yunanistan'da doğan ve Yunan uyruğunu taşıyan bu yeni patron, küçük yaşta ABD'ye gitmişti. Üstün zekalı bir genç olan Koskotas, üniversiteyi bitirirken, yaşıtları henüz lisede okuyorlardı. Daha 20'sine varmadan ilk milyonunu (tabii dolar olarak) kazanmış olmakla övünüyordu.

Bundan birkaç yıl önce Yunanistan'a gelip yerleştiğinde, ilk işi, armatör Karas ailesinden Tripi Bankası'nı satın almak olmuştu. Ardından yayın dünyasına balıklama girecekti. Kısa zamanda altı ayrı dergiyle Yunan halkının her kesimine hitap edecek ve büyük bir okuyucu kitlesi kazanacaktı.

Koskotas bir süre sonra, eski Cumhurbaşkanı Konstantin Karamanlis'in gazetesi olarak bilinen ve onun yakın arkadaşı Eleni Vlahu'ya ait olan Katimerini gazetesini satın alarak basın dünyasına iyice yerleşiyordu. Böylece Ethnos grubu güçlü bir rakiple karşı karşıya kalarak büyük bir sarsıntı geçirecekti.

İki basın devi arasında dava konusu olan yazının Ethnos'ta yayınlanmasından birkaç gün önce, Koskotas'ın bir öğle gazetesi çıkarma hazırlığı içinde olduğu haberi ağızdan ağıza yayılmıştı. Yunanistan'da yüksek tirajlı gazeteler öğlen 12'de çıkan gazetelerdi. Bütün ciddiyetine ve ağırlığına rağmen nispeten düşük tirajlı bir sabah gazetesi olan Katimerini henüz Ethnos için büyük bir tehlike değildi ama aynı grubun çıkaracağı bir öğle gazetesi Ethnos'a son büyük darbeyi vurabilirdi. Özellikle reklam gelirleri bir anda elinden uçup gidebilirdi. Kaldı ki, Ethnos hükümet yanlısı bir gazeteydi. Oysa yeni çıkacak gazete istediği gibi muhalefet edebilecek ve halkın nabzını elinde tutabilecekti. Bu şartlar altında Ethnos'un rakibine karşı saldırıya geçmekten başka çaresi yoktu ve böyle yaptı.

Yunan kamuoyunu uzun zaman meşgul eden devler savaşının karar gününde duruşma salonu tıklım tıklımdı

Milyarlar nereden geliyor. Bu arada Orta Yunanistan Bankası'nın satışa çıkarıldığı haberi duyuldu. Başlarda pek kimse ilgilenmemişti. Ancak teklif verme süresi dolarken Koskotas ortaya çıkıyor ve 6.5 milyar TL yatırarak bankaya talip oluyordu.İşte o an yaygara kopacak ve herkes bankayı almak isteyecekti. Bizzat Başbakan Papandreu işe karışacak ve Koskotas'a verilen banka geri alınacaktı.

Ancak Ethnos işin ucunu bırakmıyordu. "Ülkenin, bankacılık ve yayın hayatını ele geçirmek isteyen bu zat kimdir?" diye yayın yapmaya ve paranın kaynağını sormaya başlıyordu. Hiç şüphesiz Mafya işin içindeydi. Ne var ki, Ethnos grubu duruşma esnasında bu iddialarını pek kanıtlayamayacaktı. Koskotas'ı destekleyen İngiliz Merrill Lynch bankası ile ilgili BBC filminin varlığı bile ispat edilememişti. Mahkemede ifade veren banka sorumlusu, yönetimde, Beyaz Saray eski sözcüsü Larry Speaks, ABD eski Deniz Piyadeleri Komutanı General Wilson, ABD eski Dışişleri Bakanı Rogers gibi isimlerin yer aldığını açıklıyordu. Böyle bir bankada Mafya'nın sözü olur muydu?...

Geçtiğimiz hafta içinde mahkeme nihayet kararı açıklıyordu. Ethnos suçlu bulunmuştu. Sahibi Bobolas, müdürü Filippopulos ve üç muhabir II aylık hapis cezasına çarptırılıyordu. Ethnos ayrıca kâğıda uygulanan gümrük muafiyetinden 45 gün için mahrum kalacaktı, bu da büyük bir meblağ tutuyordu. 30 milyon liralık manevi tazminat da işin cabasıydı.

Davalılar kararı temyiz edecek ve serbest bırakılacaklardı. Ancak duruşma sırasında Koskotas'ın milyarlarının nereden geldiği konusundaki esrar perdesi biraz olsun aralanmamıştı. Şimdi herkes temyiz mahkemesinde oynanacak 2. perdeyi merakla bekliyordu ●

Mihail VASİLİADİS

Mario Scrocco, 1977-78 yıllarında İtalya'yı altüst eden şiddet yanlısı öğrenci eylemlerinde yer almıştı

İTALYA / KIZIL TUGAYLAR

Militanın ölümü

İtalya'da 9 yıl önce işlenen iki cinayet nedeniyle geçenlerde gözaltına alınan eski bir Kızıl Tugaylar üyesi hücresinde ölü bulundu. Olay için yetkililer intihar derken, karısı bunun bir polis cinayeti olduğunda ısrar ediyor.

"Sevgilim, aklımdan senin sarılışlarının sıcaklığı, Tiziano'nun kollarımda uyumasının bana verdiği mutluluğu unutmadan bu belalı hikâyenin bitmesini diliyorum. Sizi bırakarak, sizlere yaptığım kötülük için beni affet sevgilim, ama bunu isteyerek yapmadım. Ben sensiz bir yaşamı asla kabul edemem."

Bu sözlerin, daha doğrusu bu sözlerin yazıldığı mektubun sahibi Mario Scrocco isimli 28 yaşında bir gençti. Cesedi daha iki gün öncesine kadar eczanesinde çalıştığı Santo Spirito hastanesinin morguna teslim edildiğinde bu mektup da karısına "Kocanız hapishanede intihar etti size de bu mektubu bıraktı" şeklindeki soğuk bir cümle eşliğinde iletiliyordu.

Ama eski bir Kızıl Tugaylar üyesinden sadık ve sevgili bir eş ve iyi bir baba yaratmayı başarmış Rosella için bu bir "intihar" olamazdı. "Kocamı öldürdüler" diyordu Rosella. Ve İtalya'yı bir kez daha karıştıran tartışma böylece başlamış oluyordu: Eski Kızıl Tugaylar üyesi Mario Scrocco gerçekten intihar mı etmişti, yoksa Rosella haklı mıydı? Scrocco'nun ölümü Almanya'daki Bader-Mehinhoff olayında olduğu gibi bir cinayet olabilir miydi?

14 yaşında bir itirafçı. Aslında Scrocco'nun gözaltına alınmasına yol açan cinayet iddiası da öyle çok belirgin ve kanıtlanmış bir iddia değildi. 30 Nisan gecesi sabaha karşı İgina Giordani Sokağı 110 numaradaki evinden askerler tarafından alınan eczacı Scrocco, Regina Coeli hapishanesinde derhal yargılanmıştı. Yargıçlar, Mario Scrocco'yu dört yıl önce pişmanlık yasasından yararlanmak isteyen Kızıl Tugaylar üyesi bir genç kızın itiraflarına dayanarak tutuklamışlardı. Ama tutuklamak için neden üç yıl bekledikleri merak konusuydu.

İki kişinin katili olarak 1983'te yakalanan Livia Todino isimli genç kız tam bir yıl boyunca itiraflarda bulunmuştu ve o zaman henüz 14 yaşındaydı. Livia, kendi kullandığı Akrep marka (Scorpion) silahı Mario diye birinin daha kullandığından söz etmişti. 1978'de Acca Larentia Caddesi'nde işlenen iki cinayette bu silah kullanılmıştı. Mario da bu silahı kulananlardan biriydi. Polis araştırmaları, Profesör Enzio Tarantelli ve eski Firenze Belediye Başkanı Lando Conti'nin de bu silahtan çıkan kurşunlarla öldürüldüklerini ortaya koyuyordu. Ama kesinlikle ortaya konulmayan bir şey vardı. İtirafçı Livia'nın sözünü ettiği Mario, yakalanan Mario muydu acaba?

Peki kimdi bu Mario? Bir duvarcının oğluydu Mario. Castel Mardamo'dan göçtükleri Roma'da teknik liselerden birine girmişti. Roma ve Bologna'da büyük öğrenci gösterileri olmaktaydı ve yıllardan 1977'ydi. İşte Mario'nun politikayla buluşma tarihi de buydu. İtham edildiği cinayetlerin işlendiği 1978 yılında ise Mario mezun olmuştu. Sonra aşçılık yapmış, jeans dükkânı açarak askere gitmiş, dönüp Kızılhaç'ta çalışmıştı. Belki Kızıl Tugaylar'ın eylemlerine de katılmıştı ama sürekli profesyonel bir militan olmadığı ortadaydı. Hele karısı Rosella ile tanıştıktan sonra gündüz çalışıp gece eczacılık fakültesine devam eden Scrocco için hayatın amacı yuvasının mutluluğu olmuştu. 1981'de ise oğlu Tiziano doğuyordu. Mario için yaşam bir tarafıyla sıcak ve mutlu bir yuvaydı, bir tarafıyla da sendika çalışmaları, nükleer savaş karşıtı hareketleri desteklemek gibi son derece yasal ve "masum" muhalefetlerin içinde yer almaktı.

Mario'nun ölümü intihar mı, cinayet mi?

Mario 1978 yılında işlenen Acca Larentia Caddesi cinayetinin faili olmakla suçlanıyordu

Scrocco ölmeden önce yazdığı üç mektupta da herhangi bir suç kabul etmediği gibi kafasından intihar düşüncesinin geçtiğini de gizlemiyordu. Örneğin ilk mektubunda şöyle cümleler vardı: "Onların bana sundukları hayat beni ilgilendirmiyor. Ben kendim şimdi yaşadığım hayatı istiyorum. Biliyorum geçmiş ve bugüne değin yaptıklarım benim seçimlerimdi ama sizleri de arkamdan sürükleyemem. Benim ölümüm onların vicdanları üzerinde bir yük olarak kalmalı. Bu benim için adaletsizliğe karşı verilecek en güç savaş olacak. Onlara her şeyin dışında olduğumu burada ölerek ispatlayacağım. Bu güzel yaşamı paylaştığım herkese benim için sarıl ve selamla."

Polisler bu mektubun intiharı gösterdiğini söylüyordu. Ama bu mektubun tarihi 30 Nisan yani gözaltına alınışının ilk günüydü. Cesedinin bulunduğu 1 Mayıs günü ise Scrocco başka şeylerden örneğin sonucu beklemekten söz ediyordu. "Saat 12.30 cuma . Hâlâ buradayım ve işin mantığını anlamıyorum. Şimdi pazartesiyi beklemem gerek. Yargıcın vereceği kararı. O güne dek yalnızım. İnsanları bu duruma sokmaları akıl almaz bir davranış. Tek arzuladığım şey sizlere bakmak ve kucaklamak. Senin ve Titi'nin resimlerini de benden aldılar. Bunlar gerçekten hayvan..." Dört saat sonra mektubuna devam eden Scrocco, gazeteyi "reklamlarına kadar okuduğunu, vaktin geçmediğini ve pazartesi yargıcın doğru karar vermesini dilediğini yazıyordu. Ama 1 Mayıs Cuma günü gardiyanlar onun hücresine girdiklerinde yarım kalmış bir mektup ve asılı bir cesetten başka bir şey bulamayacaklardı.

Şimdi tüm kafalara takılan soru buydu, kimdi bu Mario? Gerçekten Kızıl Tugaylar'ın emriyle iki kişiyi ya da dört kişiyi öldürmüş ve sonra legal muhalefet hareketlerine yönelmiş eski bir katil, uslanmaz bir düzen muhalifi miydi? Yoksa 19'undaki her genç gibi öğrenci eylemlerine katılmış sonra sevmiş, evlenmiş ve iyi bir aile babası, mutlu bir koca, başarılı bir eczacı olmanın yanı sıra, düzende insanlık dışı olarak gördüğü bozukluklara gücünün el verdiği ölçüde yasal yollardan karşı çıkmış biri miydi? Sahi kimdi bu Mario? ●

Sabahları, Sabah okumanın keyfine doyulmaz. Her sabah yüzbinlerce okurun " Acaba Sabah bugün ne diyor? " diye merakla beklediği özel haberleri,

Sabah keyfi...

kamuoyunda olay yaratan ekonomik ve politik haberleri, canlı sporu, renkli televizyonu ve güleryüzlü sayfaları ile Sabah, gerçekten bir " Sabah Keyfi"dir. Eğer bu keyfi henüz yaşamadıysanız, yarın erkenden bir Sabah alın kendinize. Sabahlarınız daha aydınlık olsun, güne keyifle başlayın.

SABAH

"Keyfine doyulmaz"

Bilin bakalım Ricoh Fotokopi Makinesi siparişini kim verdi?

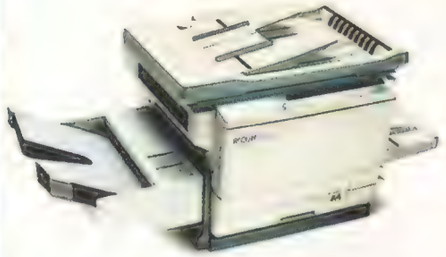

Ricoh, şu anda sizin için pek tanınmış bir isim olmayabilir. Oysa Ricoh markalı bir fotokopi makineniz ya da Ricoh markalı herhangi bir ofis gereciniz olduğunda günümüzde az kullanılan bir sözcükle daha sık karşılaşırsınız.

"Teşekkürler."

Patronunuzdan kocaman bir "Teşekkürler"... Ofiste verimi artırdığınız için.

Mali işler müdürünüzden içten "Teşekkürler"... Firma içi giderlerindeki azalma için.

Yöneticilerden "Teşekkürler"... "Fotokopi makinemiz arızalı." sözlerini şimdi daha az duyacakları için.

Her zaman arızalardan sorumlu tutulan ve şimdi ofisteki yaşamları çok daha kolaylaşan sekreterlerden çok çok özel bir "Teşekkürler" sözcüğü.

Ricoh, ofis gereçlerinin tasarımında elli yılı aşkın bir süredir, yalın, pırıl pırıl bir bakış açısından yararlanır.

Ricoh, kendisini daima başka insanların yerine koyar.

Siz fotokopi makinesi kullananların, siz finansman müdürlerinin, siz idarecilerin...Ve siz satın almak isteyenlerin yerine.

Ve dolayısıyla büro gereçlerimizin her parçası istekleriniz doğrultusunda tasarlanır.

Kullanım kolaylığı, emekten tasarruf sağlayan gelişmiş teknoloji, işine kendini adamış bir servis örgütü ve hepsinden öte aşılmaz boyutlarda bir kalite standartı ve güvenilirlik.

Kısacası,Ricoh demek itimada layık olmak demektir.

Ricoh'un 130'u aşkın ülkede başarılı bir firma olmasını sağlayan felsefe de budur.

Japonya'da fotokopi makinelerinde pazar lideri olarak Ricoh'un anılması,* iş hayatında Japonları biraz tanıyorsanız, size de birşeyler anlatıyor olmalı.

*Japonya'nın önde gelen günlük ekonomi gazetesi *Nikon Keizai Shimbum*'un araştırmasına göre.

RICOH

İSTANBUL: BİLAR BİLGİ ARAÇLARI TİCARET A.Ş.
BÜYÜKDERE CAD. 118 ONUR İŞ HANI KAT: 9 ZİNCİRLİKUYU 80280 TEL: 172 99 60-61
ANKARA TEL: 125 18 61 - 125 58 73 - 118 86 79 - 118 14 58
İZMİR TEL: 21 73 92 İZMİR BAYİİ TEL: 21 35 28 - 22 24 18
ADANA BAYİİ TEL: 16 105 BURSA BAYİİ TEL: 16 066 ANTALYA BAYİİ TEL: 20 355

Bir senatörle 6 yıllık evliliği boyunca başına gelmedik kalmayan Rita sonunda Playboy'a itiraflarda bulunacak ve Kongre'nin sapıklarla dolu olduğunu anlatacaktı.

AŞK SKANDALLARI

Kadınların fendi politikacıları yendi

Dünya'nın her yanında, seks skandalları politikacıların korkulu rüyası... Sonuçlarını düşünmeden girdikleri aşk ilişkileri bir gün başlarına çorap örüyor. Kadınlar, bazen kızgınlıktan, bazen de sırf reklam için bu "saygın" beylerin yatak hikâyelerini anlatmaya başlayınca, milletvekilleri, senatörler, bakanlar, başkan adayları bir anda koltuklarından oluyorlar.

Rita, Teksas'dan ayrıldığında henüz 25 yaşındaydı. Oldukça alımlı bir kız sayılırdı. Sarı saçları, güzel yüzü ve muntazam vücudu ile birçok erkeğin kolayca başını döndürebilirdi. Yaşantısını bundan sonra Washington'da sürdürme kararının, daha ilk günden başlayarak kendisi için bir dönüm noktası oluşturacağını hiç düşünmemişti.

Ayağının tozuyla bindiği bir asansörde rastladığı, turunculu yeşilli ekose ceketiyle Rita'nın dikkatini çeken adam, başına bela olmuştu. Asansörden çıktıktan sonra peşinden koşarak kendisini yakalayan genç adam, onu önce akşam yemeğine davet ediyor, red cevabı aldıktan sonra bu kez Vierges adalarında beraberce bir tatil geçirmelerini öneriyor ve arkasından hayli cüretkâr bir biçimde ekliyordu: "Tatil boyunca kızgın kumların üzerinde yatar ve çılgınlar gibi şevişiriz." Rita, adamı başından savana kadar akla karayı seçecekti.

Genç kız, bir ay kadar sonra tekrar rastladığı bu cüretkâr adamın, senatör John Jenrette olduğunu öğrenince, kendisine bakışı değişecek

Tele-kız Monica, İngiliz muhafazakâr milletvekilini yaktı.

Hollandalı milletvekili ile güzel sekreteri: Parlamentoda erotizm

ve kısa bir süre sonra karısı olmayı kabul edecekti. Ama, daha evlendiklerinin ertesi günü, John'u, telefonda başka bir kadını kendisiyle beraber hafta sonu geçirmeye ikna etmeye çalışırken yakaladığında, bu evliliğin pek yürümeyeceği belli olmuştu. Aradan kısa bir süre geçtikten sonra, Rita, kocasını bu kez, yarı çıplak bir biçimde yabancı bir kadınla aynı yatakta yakalıyordu. Genç kadına kalırsa, hemen boşanacaktı ama senatör, karısına türlü diller döküyor ve böyle bir olayın siyasi kariyerinin sona ermesi anlamına geleceğini anlatıp Rita'yı bir kez daha ikna etmeyi beceriyordu.

Kocasına kızınca soyunup dökünen Pierrette Le Pen, ırkçı parti liderini zor durumda bıraktı.

"Kongre sapıklarla dolu." Ama olayların ardı arkası kesilecek gibi değildi. Kocasının çok sarhoş olduğu bir davette, senatör arkadaşlarından biri, Rita'nın içkisine ilaç koyarak kendisini iğfal etmeye çalışacak, bir başka gün de, tatil için davetli olarak gittikleri bir valinin evinde, Rita'nın duşa girdiği bir anda vali duş kabininin kapısını zorlayarak, çeşitli vaatlerle genç kadını kendisiyle yatmaya ikna etmeye gayret edecekti. Bunların hepsi, belki sineye çekilebilirdi ama kocasının zimmetine para geçirdiğinin anlaşılması ve senatörün tutuklanması bardağı taşıran son damla olacaktı. Rita'nın artık tek amacı senatörlerden intikam almaktı.

Ve genç kadın, kocası hapse girdikten 6 ay sonra intikamını alacaktı. Rita, önce Washington Post gazetesine başından geçen olayları anlatıyor arkasından da Playboy'un erotik fotoğraflarını çekmesini kabul ediyordu. Genç kadın, dergide çıkan yazısında, "Kongreyi yüksek düşüncelere sahip insanların oluşturduğu soylu bir kurum sanıyordum. Şimdi ise, bir sapıklar dünyası olduğunu biliyorum" diyordu. Başta senatör John Jenrette olmak üzere, Rita'ya bulaşan bütün senatörler ve yüksek bürokratların siyasi yaşamları bir günde sona ermişti.

Irangate skandalının kargaşası içinde bir yıldız doğdu: Albay North'un güzel sekreteri Fawn Hall

Rita, büyük bir siyasi skandal sonunda, birçok ünlü erkeği birden tahtından edivermişti. Tıpkı, kısa bir süre önce Donna Rice'ın, ABD'nin gelecekteki başkanı gözüyle bakılan Gary Hart'ın bir hafta içinde bütün siyasi umutlarını söndürdüğü gibi. Ya da bir hafta kadar önce, Fransa'nın aşırı sağcı lideri Le Pen'in eski karısının Playboy'a çıplak pozlar vererek, kocasının şimdiye kadar verdiği bütün muhafazakar demeçlerinin değerlerini bir gecede sıfıra indirmesi gibi.

Tahrik edici yırtmaç. Son yıllarda Playboy'a çıplak pozlar vererek sevgilisinin başına çorap ören sadece bu üç kadın değildi şüphesiz. Hollanda parlamentosunda sekreter olarak çalışan Laurette, Playboy dergisinin yazılışleri müdürüne telefon edip, dergide çıplak pozlarını yayınlamak istediğini söylediğinde, müdürün aklına şeytanca bir fikir gelmişti. Laurette'in resimleri "parlamentoda erotizm" adı altında yayınlanacak ve güzel sekreterin herhangi bir milletvekiliyle, "pek de uygun olmayan" bir vaziyette fotoğrafları yayınlanacaktı. Bütün iş bir milletvekili ayarlamaya kalmıştı. Laurette'in milletvekili arkadaşı Arnoud Cevaal bu iş için biçilmiş kaftandı. Genç milletvekilini, parlamentodaki sandalyesinde Laurette'in yırtmacının arkasından bacaklarını okşarken gösterdiği fotoğraf Playboy'da yayınlandığında ülkenin altı üstüne gelmişti. Liberal milletvekilinin, "parlamentoya romantik bir hava getirmek istemiştim" diyerek kendisini savunması, hem partiden atılmasını hem de kariyerinden uzaklaştırılmasını önlemeyecekti.

Bernard Boursicot sevgilisi Pei'yi 20 yıl boyunca kadın sandı. Pei, ünlü bir tiyatro oyuncusu.aynı zamanda da iyi bir casustu.

Politikacıları yerinden eden kadınlardan bahsedince, akla ilk gelen ülkelerden biri de şüphesiz İngiltere oluyordu. Falkland Savaşı'nın en civcivli günlerinde, sekreterini hamile bırakan ve bu yüzden istifa etmek zorunda kalan, Thatcher'in en gözde bakanlarından Cecil Parkinson'un başına gelenler hâlâ hatırlardaydı. Prens Charles'ın evliliğinin İtalyan Prensesi Fiametta'ya olan duygusal bağlılığı yüzünden sarsıntı geçirmesinin üzerinden de fazla bir süre geçmemişti. Ama bu olayların en ilginci, şüphesiz Muhafazakar Parti'nin Başkan Yardımcısı Jeffrey Archer'in geçen yıl başına gelenler olmuştu.

Tele-kızın azizliği. Jeffrey Archer'in en büyük şanssızlığı, müşterisi olduğu tele-kızın, Aziz Kurtha adında, İşçi Partisi üyesi, gazeteci ve avukat olan son derece uyanık bir müşterisi daha olmasıydı. İşçi Partili avukat, bu saygın müşterinin kimliğini derhal keşfedecek ve tele-kız Monica'dan, her şeyi basına anlatmasını isteyecekti. Monica, bunu önce kabul etmeyecek, Muhafazakarların Thathcher'dan sonra en güçlü adamından bir süre şantaj yoluyla para sızdıracak ama sonunda ünlü müşterisiyle olan ilişkisini "News of the World" gazetesinde açıklayacaktı. Skandal bomba gibi patlamış, İngiliz Muhafazakarları oldukça güç bir durumda kalmışlardı.

Son günlerde yanında çalıştığı erkeklerle ilgili olarak anlattıklarıyla günlerce dünya basınının manşetlerinden düşmeyen, Irangate "kahramanlarından" Yarbay North'un sekreteri Fawn Hall da bir anda skandal yaratan kadınlar arasına katılmıştı. Fawn Hall'un anlattıkları inanılır şeyler değildi. Yarbay North'un kontralara silah satışı ile ilgili olarak yok edilmek üzere kendisine verdiği dökümanları iç çamaşırlarının arasına saklamış ve Ulusal Güvenlik Konseyi'nden böyle kaçırmıştı. Bir süre sonra, güzel sekreterin erkek arkadaşının Kontra liderinin oğlu olduğu anlaşılacak ve işler iyice sarpa saracaktı. Sonuçta, kabak, North'un başına patlamış, genç adam neredeyse Irangate'in tek sorumlusu durumuna gelmişti.

20 yıllık sevgili. Bu tür skandalların en inanılmazlarından biri de, geçtiğimiz yıl Çin Halk Cumhuriyeti'nde ortaya çıkmıştı. Çin'deki Fransız diplomatik misyonundan Bernard Boursicot, Çin'in ünlü opera sanatçılarından Pei Pu Shi ile tam 20 yıldan beri büyük bir aşk yaşıyordu. Geçtiğimiz yıl, Fransız diplomat, Çinli sevgilisine gizli bilgiler aktardığı gerekçesiyle mahkemeye veriliyordu. Paris'te yapılan duruşmanın sonunda ortaya çıkan gerçek inanılmazdı.

Boursicot'nun yıllarca ateşli bir aşk yaşadığı Çinli opera sanatçısı, kadın filan değil düpedüz erkekti. Fransız hakim, diplomatın bu inanılmaz körlüğüne inanamamış, sıkı bir sorgulamaya girişmişti. Diplomat, savunmasında "Hep akşamları ve karanlık köşelerde buluşurduk. Doğrusu kadından hiçbir farkı yoktu. Sonra, cinsel ilişki sırasında bana o kılavuzluk ediyordu. Dolayısıyla hiçbir şey fark etmedim" diyordu. İşin bir ilginç yönü de diplomatın yıllarca Pei Pu Shi'den bir çocuğu olduğuna inanmasıydı. Sonunda iki aşık casusluk suçundan altışar yıl hapse mahkûm oluyorlardı ●

Gorbaçov reformlarını uygulamaya koydu ama arkası gelebilecek mi?

SSCB

Reformlar sınavda...

Geçtiğimiz pazar günü Sovyetler Birliği'nde yerel yönetim meclisleri için ilk kez çok adaylı seçimler yapıldı. 52 bin kent, ilçe ve yerel örgüt yöneticilerinin yüzde 4'ünün belirleneceği seçimlerde Sovyet lideri Gorbaçov'un geçen martta önerdiği seçim sistemi uygulandı. Buna göre, seçimlere birden fazla aday katılabiliyor ve bir adayın seçilebilmesi için oyların yarıdan fazlasını alması gerekiyor. Sistem, hiç kimsenin yeterli oyu sağlayamaması durumunda 2 hafta sonra ikinci tur bir oylama yapılmasını öngörüyor. Bu seçimlere yanında eşi Raisa olduğu halde Gorbaçov da katılarak oyunu kullandı. Geçen yıl Politbüro'daki görevine son verilen Viktor Grishin de oyunu Sovyet lideriyle aynı yerde kullandı ve Batılı gözlemcilere göre sandık görevlilerinin sıcak ilgisiyle karşılaştı...

İtalyanlar Donna Rice'i beğendi

İTALYA

"Hart tam bir ilah"

ABD'de Donna Rice ile aşk ilişkisi nedeniyle başkanlık seçimlerinden çekilen Gary Hart, erkek nüfusunun genellikle çapkın bilindiği İtalya'da yaşasaydı ne olurdu acaba? Bir İtalyan dergisinin bu konuda yaptığı araştırmanın sonuçları, Hıristiyan demokratlardan sosyalistlere, yeşillerden komünistlere kadar birçok milletvekilinin aynı görüşte birleştiğini ortaya çıkardı: "Donna Rice bayağı güzelmiş. Böyle bir kadınla bir çuval oy toplanır..." "İşin dramatik yanı Hart sadece kadınla yan yana gözükmüş, başka bir şey yapamadıysa yazık!" "Hart tam bir ilah." "Hart bu işi İtalya'da yapsaydı çoktan affedilmişti..."

PORTRE

FRED ASTAİRE

Artık gönüllerde dans edecek

Dans pistlerinin, müzikal filmlerin seyrine doyulmaz, o en büyük ustası, geçtiğimiz hafta 88 yaşında dünyaya gözlerini yumdu. 1899'da Amerika'nın Nebraska eyaletinin Omaha kentinde dünyaya gelen Avusturya asıllı dansörün asıl adı Frederick Austerlitz idi. Daha 5 yaşındayken dans dersleri almaya başlayan Fred, sahneye ilk kez 8 yaşındayken kızkardeşi Adele ile birlikte vodvillerde oynayarak başladı. 1916 yılında ilk Broadway müzikalinde kardeşiyle birlikte rol aldı. İki kardeşin sahneye birlikte çıkmaları Adele'in 1932'de evlenerek İngiltere'ye gitmesiyle son buldu. Yalnız kalan Fred, şansını sinemada da denemek istedi ve 40'lı yıllarda Ginger Rogers ile oluşturduğu ikili, sinemanın ölümsüzleri arasına girdi. "En büyük dans ustası" sıfatına layık görülen Astaire'in ölümünden sonra ünlü aktrist ve dansçı Gene Kelly, "Büyük bir dansçıyı yitirdik. Ancak Fred, insanlık durdukça unutulmayacak bir insandır" derken belki de onun milyonlarca hayranının duygularını dile getiriyordu...

Kraliçe şimdilik susuyor

İNGİLTERE

Kraliçe Elizabeth zor durumda

İngiltere Kraliçesi Elizabeth geçtiğimiz günlerde kendini masonlarla ilgili bir tartışmanın içinde buluverdi. İngiliz Kilisesi bu gizli örgütün bazı törenlerinin "günahkârca" olduğunu ilan ettikten sonra Elizabeth kara kara düşünmeye başladı. Neden mi? Çünkü kraliçenin eşi Prens Philip'in bizzat kendisi de bir mason!.. Üstelik iş, bir Prens Philip ile de bitmiyor, zira kraliçenin kuzeni Kent Dükü, İngiltere'deki toplam 800 bin masonun "Büyük Üstadı" Buckingham Sarayı şimdilik bu konuda konuşmuyor. Ne de olsa asiller en az masonlar kadar gizlilikten hoşlanır...

Hippiler "Kâbe" yolunda

Bayrağı punklara, heavy metalcilere devreden bir zamanların "barış ve çiçek" çocuklarının artık sayıları da, popülerlikleri de epeyce azaldı. Ancak Ingiliz hippileri "soylarının son temsilcisi" olsalar bile değer verdikleri düşünce ve mekânlar uğruna barışmayıp savaşabiliyorlar da... Geçmişte görkemli şenliklerin, en hızlı pop gruplarının konserlerinin yer aldığı Londra yakınlarındaki Stonehenge, hippi gruplarının etrafına kamp kurarak sığındıkları ve kutsal saydıkları bir yerdi. Bu şenlikler esnasında antik taşların üzerine yazılar yazılması, yetkilileri artık hippileri bu yöreye yaklaştırmama kararını almaya itti. İki yıldır "Kâbe"lerine ulaşabilmek için polisle çatışmaya girmeyi bile göze alan aşk ve çiçek çocukları bu yıl da yine Stonehenge yollarına düştüler. Bakalım bu sefer "hacı" olabilecekler mi?

Hippiler "Kâbe"lerine ulaşmak için uzun yürüyüşe çıktılar

"Size saldıran köpeği tanıyabildiniz mi Bayan Minstrel?" "Üzgünüm ama hepsi birbirine benziyor memur bey."

Suçlular yan yana dizilmiş, kurban ise saldırganı bulabilmek umuduyla hepsinin yüzüne tek tek bakıp umutsuz bir arayış içine girmiş. Şaka bir yana, İngiltere'de başkent polisine yardımcı olacak köpeklerin eğitildiği Keston'daki okulda "öğrenciler" disiplinli bir biçimde yetiştirildiklerini sınav günü kendilerine öğretmenleri tarafından düzenlenen çeşitli "tuzak"lardan geçirerek tam bir katilin peşine düşmüşken yoldan geçen bir kediyi kovalamaya başlarlarsa? Okulun sevimli kedisi Minstrel de üzerine düşen görevi layıkıyla yerine getirdi...

KISA... KISA...

● **Peru hükümeti istifa etti. İstifa** eden bakanlar, Başkan Alan Garcia ile Başbakan Luis Alva Castro arasındaki anlaşmazlıkta, Başbakanla dayanışma içinde olduklarını göstermek amacıyla böyle davrandıklarını belirttiler.

● **Güney Kore'de hükümete karşı** göstericiler ile güvenlik kuvvetleri arasındaki çatışmalar üçüncü haftaya girerken ABD yönetimi "bir askeri darbeden kaçınılması ve diyalog" çağrısında bulundu.

● **İspanya'nın Barselona kentinde** ETA'nın attığı bombanın patlaması sonucu 17 sivilin ölmesini protesto için düzenlenen yürüyüşe yüzbinlerce kişi katıldı.

BOY POS

EMRE ULAŞ/NOKTA

Başkent kulislerinde dolaşan fısıltılara bakılırsa Özal bugünlerde çok sinirliymiş. Her ne kadar TV kameraları karşısında yüzüne gülücükler kondurmaya çalışsa da kapalı kapıların ardında öfkesinden geçilmiyormuş. Yo, aklınıza hemen gelen ''iç ve dış mihraklı olaylar'' nedeniyle değil. Başbakan Özal'ın kızgınlığı, Prof. De Bakey'e imiş. Hatta ünlü kalp cerrahını mahkemeye bile vermeyi düşünüyormuş. Neden mi? Söylenenlere göre Özal, ''Biz Amerika'ya boy-pos ameliyatı diye gittik, adam baypas ameliyatı yaptı'' diye yakınıyormuş. Biz duyduğumuzu yazdık. Günahı anlatanların boynuna.

KADIN HABERİ

Geçtiğimiz günlerde yeni bir dernek kuruldu: Ayrımcılığa Karşı Kadın Derneği... Kuruluş amaçlarını, ''Kadının toplumda yaşamın her alanında eşit insanlar olarak yer almalarına engel olan kurumların, geleneklerin dönüştürülmesi ve yasaların değiştirilmesi için mücadele'' olarak açıklayan kadınlar, dilekçelerini gerekli yerlere sundular. Peşlerinde neredeyse bir orduyla. Orduyu genel olarak, ''Kadın olan yerde haber vardır'' diye özetlenebilecek var olmayan bir özdeyişten hareket eden gazeteciler oluşturuyordu. Ne var ki bu kadınlar pek bir haber oluşturmadılar! Onun üzerine içlerinden bazıları ''kendi haberini kendin yarat'' yöntemine sığınıp değişik sorular yönelttiler dernek kurucularına. Günün sorusu ise, genç bir gazetecinin yönelttiği şu soruydu: ''Semra Özal'ın derneği sizce yeterli değil mi? Ayrıca neden bir dernek kurma gereğini duydunuz?''

BATUHAN KIRAN/NOKTA

Kurucu kadınlar, dilekçeyi vermiş dernek kevfini yaşıyor

MUZIR ETİKETİ

Türk milleti zekidir. Stern dergisinin son sayısındaki parlak buluş, bu zekânın en parlak örneğini sergiliyor. Resme biraz dikkatli bakarsanız fark edeceksiniz. Doğal yöntemlerle tedaviyi kapak konusu olarak işleyen dergi, kapağına da bir ademoğlunu en doğal haliyle koymuş. Ne de olsa adamlar Alman. Öyle muzır, müstehcen falan gibi kavramları gelişmemiş! Biz karışmayız. Amaa... Sınırlarımızdan içeri de bu haliyle sokmayız. Ya ne yaparız? Ademoğlunun müstehcen mevkiini kapatırız. Hem de gayet pratik ve zarif bir biçimde: Fiyat etiketiyle.Artık dergi Türkiye'de satılabilir. Müstehcen mevkideki etikete bakılırsa 4 bin 500 lira verme olanağına sahip, Almanca bilen vatandaşlarımızın da ahlakı korunmuş olur.

Etiket Stern'in namusunu kurtardı

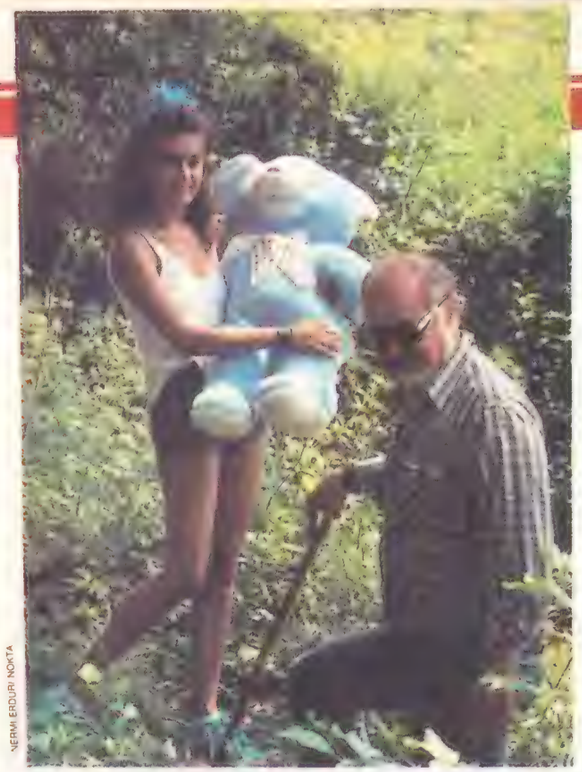

NERMİ ERDUR/NOKTA

Hıncal Uluç güzel bir fotoğraf için güzel olmanın yetmediğini Merve İdeniz'e öğretti

AĞIR MESAİ

Fotoğraf nasıl çekilir? Makine alınır, görüntünün vizörden net görünüp görünmediğine bakılır, uygun düğmeye basılır vs... Kuşkusuz iyi fotoğraf çekmek bu kadar basit değil. Hele bir dergiye fotoğraf çekmek... Hele hele Erkekçe dergisine ''ayın güzeli'' nin fotoğraflarını çekmek... Geçtiğimiz çarşamba günü, Erkekçe dergisinin, Ağustos güzeli olacak Merve İdeniz'in fotoğraf çekimi gerçekten işin hiç de basit olmadığını gösterdi. Derginin genel yayın yönetmeni Hıncal Uluç, ve fotoğrafçı Erdur ve Merve İdeniz, yayınlanacak beş on fotoğraf için bütün bir gün ''ağır mesai'' yaptı. Şile'deki çekimlerde önce yer arandı. Yer bulunduğunda, ekip, kızgın güneş altındaki uzun yürüyüşten bitkin haldeydi. Ama iş işti!.. Kolunun altından oyuncak ayısını eksik etmeyen Merve İdeniz makyajını tazeledi, yüzüne dinlenmiş ve mutlu bir gülücük kondurdu. Ve çekime başlandı. Bir o giysi denendi, bir bu giysi... Merve bir ayakta durdu, bir yere uzandı... Hıncal Uluç, sopa niyetine bir ağaçtan kopardığı dalla emirler yağdırıyor, küçücük bir ayrıntıyı bile beğenmezse müdahale edip düzeltiyordu.. Bilmeyen, böyle biri fotoğraf çekimini keyifli bir iş sanırdı herhalde.. Ama doğrusu ciddi yüzler, akan terler ve uzun saatler bambaşka bir tablo çiziyordu.

BESİMİZM

Pesimizmin anlamını bilirsiniz herhalde... Karamsarlık demek. Geçenlerde bir toplantıda, dilimiz, biraz bu sözcükten biraz da Prof. Besim Üstünel'den mülhem yeni bir kavram kazandı: Besimizm. Kavramı türeten, Prof. Bozkurt Güvenç'ti. Türk Politika Bilimi Kurumu'nun İstanbul Hilton'da düzenlediği ''2000 Yılında Türkiye'' konulu seminerinde, Prof. Güvenç Türkiye'nin sorunlarına ilişkin bir konuşma yaptı. Sonra sıra sorulara geldi. Eski CHP'li parlamenter, Prof. Besim Üstünel, Güvenç'e neredeyse bir konuşma uzunluğunda sorular yöneltti. Ama sorular öylesine karamsarlık doluydu ki, pesimizm bile soruların yanında neşeli kalıyordu. Nitekim, Prof. Güvenç soruları yanıtlamaya başlamadan önce Prof. Üstünel'e takılmadan edemedi: ''Pesimistik olabilirim ama Besimistik değilim...''

''Besimizmin'' babası Besim Üstünel

ASLAN GİBİ

''Cesur, gururlu, asildir; bencilliği, çevresindekilere büyük cömertlikler yapmasına engel olmaz. Görünüşü ve kusursuz terbiyesi, çok zaman, onun yeniliklere açık, ilerici kafa yapısını görmeyi önler.''

Bu özellikler, Aslan Burcu erkeğinin özellikleri. Burç dergisinin son sayısındaki ''Onu nasıl elde edebilirsiniz?'' başlıklı yazının da bir bölümü... Bu haliyle kuşkusuz ilginç bir yanı yok. Ama yazının Aslan burcu erkeğine ayrılan bölümünde verilen örnek, yazıyı ilginç kılıyor. Örnek, Babıali'nin ünlü kalemi Güneri Cıvaoğlu. Burç Dergisi'nin genel yayın yönetmeni ise, eşi Canan Cıvaoğlu.

Canan Cıvaoğlu'nun yazıya ne ölçüde katkıda bulunduğunu bilemiyoruz. Ancak Cıvaoğlu çiftinin, tanıyanların da yakından bildiği gibi, birbirlerine duyduğu sevginin satırlara yansıdığını söylemeden edemeyeceğiz. Uzun bir evliliğin eskitemediği bir sevgi, Aslan Burcu erkeğinin özelliklerinde şöyle dile geliyor: ''İnce ve atletik yapılıdır, sergilediği soylu ve şık görüntüyle çevresine varlığını hissettirir. Bakışında farklı bir çekicilik, karşı konulmaz bir gülümsemesi, özenle taranmış ve bakımlı bir 'yelesi' vardır.''

Yazıda, Güneri Cıvaoğlu'nun ''stili'' de şöyle anlatılıyor: ''Aristokratik yanını belirginleştiren klasik giyime eğilimlidir. Eğer kendisini mükemmel ve formda hissetmezse ortada görünmez. Plajda giydiği mayo, onun için yararlı bir eşyadan başka bir şey değildir. Eğer mükemmel bir yüzücü değilse, görkemli görünümünü azaltan mayoyu giymemeyi tercih eder.''

Cıvaoğlu ''kendini formda hissetmezse ortada görünmüyor.''

Mesela!

Şimdilik ''yasaklı'' liderlerden Süleyman Demirel, yurt gezilerinde pek bir keyifli oluyor. Son gezilerinden birinde gazetecilerle çevresindekileri sık sık kahkahalara boğdu. Demirel, siyasi içerikli esprilerinden birini yaparken dedi ki:

Seksenlik ihtiyara sormuşlar, 'nasılsınız?' diye.. O da cevap vermiş: 'Alternatifimden daha iyiyim'...

BODRUM / BİR ÇILGIN YATIRIM

Antik sütun, lazer ve dans

Turizm sektöründe fantastik bir yatırım örneği: 1.5 milyarlık disko

"Hoparlörleri denize çevirerek sesin denize akmasını sağladık" diyordu Bodrum'daki Halikarnas Disko'nun yaratıcısı ve sahibi Süleyman Demir. "Binlerce vatlık disko müziğinin Bodrum'u rahatsız etmemesi için uyguladığımız tekniklerden ancak biriydi bu." "Aman Bodrum elden gidiyor" diye yürekleri Bodrum Bodrum çarpan bazıları bu diskonun devasa iyonik sütunlu manzarası karşısında kararsız kalırken, bazıları da süpersonik disko müziğini Bodrum'da astronomik hızla gelişen yap-satçı inşaat gürültüsüne tercih ettiklerini söylüyorlardı.

Bodrum'da Halikarnas Otel'de gerçekleştirilen bu disko, şimdiden yabancı basında 'dünyanın en büyük disko ve gece kulüplerinden biri' olarak geçiyordu. 35 adet devasa iyonik sütun ve üzerlerinde yer modern çelik strüktürden oluşan, denizin hemen kenarında yer almış Halikarnas Disko'nun elektronik efekt üstünlükleri hakkında şu bilgiler veriliyordu.

Diskonun robot ışıkları. "Ses, ışık ve su elemanlarını farklı boyut ve efektlerde kullanabilmek için, dünyanın bütün büyük disko fuarlarının dolaşıldığı ve en ünlü firmalarla işbirliğine girişildiği söyleniyordu. Bunlardan en önemlisi Ronald Reagan'ın açıkhava mitinglerini aydınlatan ve Amerikan şov ışığı piyasasını elinde tutan Coemar firmasıydı. Firma, Halikarnas'ta General Elektrik'in uzay tekniğiyle ürettiği ampulleri kullanmıştı. Bilgisayar kumandalı Mostrom ışığıyla üretilen olağanüstü ve bazen de tüyler ürpertici efektlere başka herhangi bir yerde rastlanmayacağı da iddialar arasındaydı.Bu sistemde 3.5 km. ışığı gökyüzüne gönderebilen, renkten renge, şekilden şekile dönüşümlü efektler yaratabilen ışık düzeni yer alıyordu. Argon ve Kripton olarak 6 vatlık iki lazer vardı. Işık denize dalıp kayboluyor, bir süre sonra belirdiğinde, su kristallerine dağılmış harikulade bir ışık yumağı olarak patlıyor, gökyüzünde zigzaglar çizebiliyor, Bodrum kalesinin duvarlarında dans ediyordu. Bu robot ışıklarının düzeni için 650 km. kablo kullanılmıştı, 650 kilovat/saat enerji tüketiliyordu.

İngiliz kızlar antik sütunlar arasında şova hazırlanırken...

Bodrum gecesinde antik kolonlar ve lazer ışığında dans

Operalar için düşünülmüş ses düzeni. Bilgisayar kumandalı, 8 kanallı, toplam 2500 vatlık ses düzeni, hareketli ses kontrol düzeni ve duman bombası ile karmakarışık bir sistemdi. Aslında büyük operalar için tasarlandığı bildiriliyordu. Vidioclean sistemi kurdurulmuş ve bir İtalyan firmasına özel olarak 50 metrekarelik bir ekran imal ettirilmişti. Özel 'mixer'le ses ve görüntüde non-stop devamlılık sağlanabiliyordu. Bunların yanı sıra 30 metrekarelik slayd projeksiyon olanağı, lazer şov için de ikinci bir ekran bulunuyordu. 30 metre fışkırabilen su fıskiyeleri, diskonun çevresinde bir su perdesi oluşturuyor ve bu perdenin üzerinde de video ve lazer şovlar gerçekleştirilebiliyordu.

Şov grubundan Emma Hendry, Avusturalya'da disko dans şampiyonu olmuş

Halicarnassos for Africa. Şov grubunu oluşturan kızları bulabilmek için İngiltere'deki gazetelere ilanlar bile verilmişti. Müsabakayla seçildiği söylenen 12 kız, şov dışındaki vakitlerinde müşterilerle ilgilenip, onları dansa kaldırıyor, disko eğlencesiyle bütünleşmelerini sağlıyordu. Ünlü koreograf Harry Moore'un özgün koreografileriyle fantastik şovlar gerçekleştiriliyordu. Kabare tipi veya strip-tiz biçimlerine benzemeyen, 'Rocky Horror', 'Westside Show' gibi adları olan bu şovlara müşterilerin özel makyaj ve kostümlere büründürülerek katılımı sağlanıyordu. Bunlardan belki de en ilginci Afrikalılara yardım amacını güden 'Halicarnassos for Africa' adlı programdı. Bu şovda müşterilerden noter huzurunda bir milyon lira bağış toplanmıştı.

Fantastik diskonun yaratıcısı Süleyman Demir

Çılgın projenin faturası. Bu projenin gerçekleştirilebilmesi için yapılan harcamalar ise başta düşünülenin 7-8 katına çıkıvermişti. Toplam faturanın 1,2 milyar olduğu, birtakım eksikliklerin de giderilebilmesi için yapılacak nihai harcamalarla, bu rakamın birkaç yüz milyon daha kabarabileceği disko yöneticilerince belirtiliyordu.

Halikarnas Disko bir yanıyla oldukça ilgi çekivermişe benziyordu ama, bunun için hatırı sayılır bir para akıtılmıştı. Paranın lazer ışıkları gibi denize mi akacağını, yoksa daha da fazla olarak geri mi döneceğini ise zaman gösterecekti●

Baymak hidrofor, piston pompalıdır:

SUYUNU ÇIKARIR, SESİNİ ÇIKARMAZ... KEYFİNİ ÇIKARTIR, MASRAF ÇIKARTMAZ...

Baymak'ta, dakikada 2800 devir yapan bir pervane yerine, dakikada 250 kere hareket eden bir piston var. Bu yüzden piston pompalı Baymak hidroforları, diğer tip hidroforlardan çok daha sessizdir... Çok daha uzun ömürlüdür...

Üstelik % 25 daha az elektrik enerjisi gerektirir. Çok daha ekonomiktir...

Baymak, gerekli havayı tank içine kendi kendine basar. Kompresör gerektirmez, periyodik bakım gerektirmez...

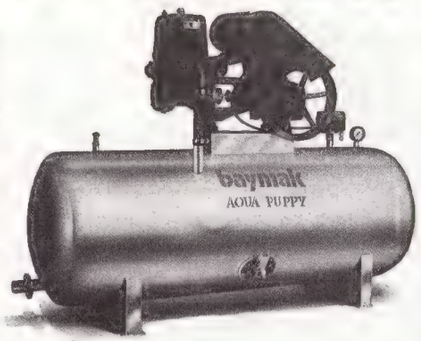

Emiş borusu boşken bile 7 metreden su çeker. Ortada bırakmaz... Baymak hidroforların üstünlükleri bu kadar mı? Elbette değil. Malzeme kalitesinden montaj kolaylığına kadar bütün üstünlüklerini Baymak yetkili satıcılarından öğrenebilirsiniz. Evlerde, işyerlerinde, sitelerde, okullarda, hastanelerde, basınçlı su gerektiren her yerde Baymak hidrofor olsun... Suyunuz bol, başınız dinç olsun...

Paket halindeki Baymak hidroforlar, tüm aksamı üzerine monte edilmiş şekilde teslim edilir.

Yurt sathına yayılmış Baymak servisleri, satış sonrası hizmetlerde yanınızdadır.

baymak

Makine Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Necatibey Cad. No: 44 / 80030 Karaköy - İSTANBUL
Telefon: 145 40 38 - 145 40 39 - 145 38 05 - 145 63 32
Telgraf: FORWARD - İstanbul; Teleks: 25 700 bayr tr.
Servis: 144 07 08 - 144 82 68

"AĞCA FAHRETTİN ASLAN'DAN PARA ALMIŞTI"

- Dündar Kılıç polise verdiği ifadede gazino dünyası ile terör ilişkisini anlattı.
- Dündar Kılıç'a göre Abuzer Uğurlu, Bekir Çelenk, Tuncay Mataracı...
- CIA, Humeyni'yi sürgün hayatı boyunca 24 yıl besledi.
- Pavyondaki ünlüler
- Yılın futbolcusu Erhan Önal, yılın futbol adamı Ergun Gürsoy...
- 2007 yılına kadar yaşayana ölüm yok!
- Marmaris'i birbirine katan manken Cavidan Akyol ve trapezdeki Brooke Shields'in en güzel fotoğrafları...

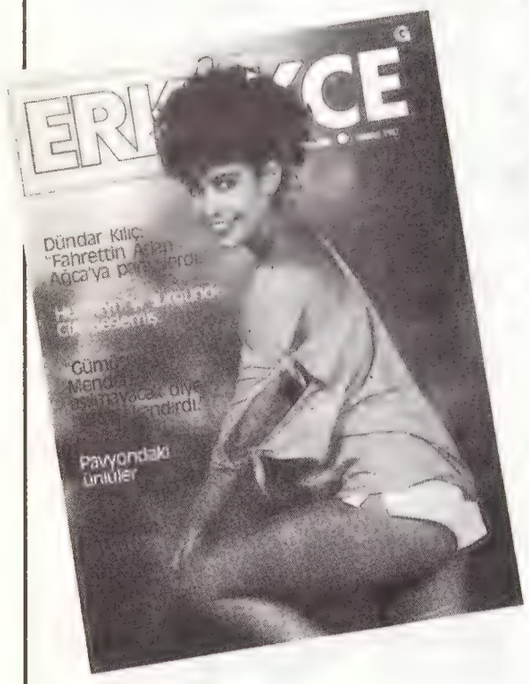

Çağdaş insanın dergisi

ERKEKÇE

ERKEKÇE her şeyi yazmaz
Ama yazdığı her şeyi okutur.

• "Millet"in "Vekil"i diyor ki: Arsız kadınlar dövülmelidir

• Namus Bekçileri Otelciler

• Emin Çölaşan, Mehmet Ali Kışlalı, Altan Öymen

• Kadınsız kulüpler, Rotaryler ve Lionlar.

• Hülya Avşar: Zühal Olcay hepimizi ikiye katlar

• Seks, Sağlık, Moda, Dekorasyon, Yemek...

Düşünen kadının dergisi Kadınca sizi, yalnız sizi düşünüyor

kadınca

BELEDİYEDEN KREDİ ALAN BAKANLIK

Dalanbank

İstanbul Anakent Belediyesi, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'na iki milyar lira borç verdi

Belediye başkanlarının, hele de büyükşehirlerin belediye başkanlarının Ankara yollarını aşındırmalarının anıları tazeliğini koruyor daha. O yıllarda başkanların en büyük sıkıntısı hükümetten para alabilmekti. Bunun için sıkça Ankara'ya giderler, devlet kapılarında saatlerce beklerler, zamanları kendi makamlarından çok, başkent sokaklarında geçerdi. Şimdilerde ise "dışa açılan" belediyelerimiz borç istemek şöyle dursun, kredili kaynaklarından bakanlıklara borç verir oldular. İşte, tersine dönen bu borç-alacak ilişkisinin en çarpıcı örneği, İstanbul Anakent Belediyesi ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığı arasında yaşanıyor ve zengin belediye, yoksul bakanlığa iki milyar lira borç veriyor!

Kazlıçeşme'yi taşıyacak para yok. İstanbul Anakent Belediye Başkanı Bedrettin Dalan, göreve başladığı günden beri, her konuda değişik yöntemler uyguluyor, özellikle uluslararası ilişkilere büyük önem veriyordu. Haliç'in temizlenmesi projesi büyük ağırlık kazanıyor bu çabaları da Avrupa İskân Fonu tarafından 80 milyon dolarlık bir kredi ile ödüllendiriliyordu. Temizleme operasyonları Haliç ile de kalmıyor, Boğaz ve kıyıları içeriyor, bu arada da Kazlıçeşme'deki deri sanayii tesislerinin Tuzla'ya nakledilmesi gerekiyordu. Sanayi tesislerinin Tuzla'ya nakli ise Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın görevi idi, ancak Bakanlık, bunu uygulayacak parayı bulamıyordu. İşte, Bakanlığın bu zor döneminde yardım eli İstanbul Belediyesi'nden uzanıyor ve Cumhuriyet tarihimizde ilk kez bir bakanlık, bir belediyeden borç istiyordu.

Faizini isterim. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın kendisine ayrılan ödeneğin dışına çıkarak, İstanbul Anakent Belediyesi'nden iki milyar lira borç almasının öncelikle bütçe yasasına aykırı olduğu ileri sürülüyorsa da buna da bir hal çaresi bulunuyordu. Bakanlığın 1986 yılı başında belediyeye başvurmasıyla atılan düğüm, Ankara'da çözülüyordu. İstanbul Anakent Belediyesi, Avrupa İskân Fonu'ndan sağladığı 80 milyon dolarlık kredinin 2 milyar liralık karşılığını, Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın da izni ile bakanlığa aktarıyor, Avrupa İskân Fonu'nun kendisine uyguladığı gibi, yüzde 30 faize bağlıyordu.

İstanbul Anakent Belediyesi böylece, "devlete borç veren ilk yerel kuruluş" unvanını kazanırken, Başkan Bedrettin Dalan ise 1986 yılında 31 milyar 895 milyon 285 bin liralık bütçeye sahip Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nın da Avrupa İskân Fonu'ndan 7 ile 10 milyon dolarlık bir kredi alacağı olduğunu hatırlatarak şöyle diyordu:

"Durumun aciliyeti gözönüne alınarak, iki milyar liralık borç Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın izni ile Kamu Ortaklığı Fonu'na aktarıldı. Kamu Ortaklığı Fonu da bu parayı bakanlığa verdi. Yüzde 30 faiz uygulaması da müsteşarlığın kararıdır."

Bedrettin Dalan bu kez de faizli borç verdi.

SÜLEYMAN TEL/ NOKTA

YAŞAM / 3. DÜNYAYA UZMAN YARDIMI

BM mezhebinden misyonerler

Birleşmiş Milletler dünyanın her yerinde yetişmiş insangücünü Üçüncü Dünya ülkelerine hizmet vermek için seferber ediyor. Aralarında Türkler de bulunan doktorlar, hemşireler, mühendisler ülkelerinden milyonlarca kilometre uzakta azgelişmişlikle mücadele ediyor.

"Çok güzel, çok ilginç adalardı Cabo Verde Adaları... Yabancı bir ülkede ilk deneyimimdi, yine de ilişki kurmakta hiç zorlanmadım. Hayret! İnsanları çok sıcak, çok cana yakın... nedeni bu olsa gerek. Her hafta sonu gitarlar, sambalar, fiestalar... Hem çalışıyor, hem de eğleniyorduk hep birlikte. Keyifliydik anlayacağınız..."

Türkiye'nin ilk Türk Birleşmiş Milletler Gönüllüsü Sema Kumyol bunları anlatırken hâlâ gözleri ışıldıyordu. "Gönüllü olarak" Senegal'in karşısındaki Cabo Verde Adaları'nda bir yıl, Uganda'nın sınır komşusu Ruanda'da ise üç yıl yaşamıştı. Anlatacak çok deneyimi, kuşkuları, hoşnutsuzlukları ve sevinçleri vardı.

Sema Kumyol'un yaşadıkları, Birleşmiş Milletler'in uzunca geçmişi olan bir uygulamasına ilişkindi. 1971 yılından bu yana BM, Üçüncü Dünya ülkesine belirli projelerde çalışmak üzere gönüllüler yolluyordu. Program giderek gelişiyor ve 1986 yılında yaklaşık 1100 gönüllü ile doruğa ulaşıyordu. Gönüllülerin milliyeti konusunda herhangi bir kısıtlama söz konusu değildi, ancak adı geçen Üçüncü Dünya ülkeleri öncelikle Afrika, Asya ve Pasifik ülkeleri, Avrupa ve Arap devletleri, Latin Amerika ve Karaip Adaları'ydı.

İşin ilginç yanı, bu uygulamanın değil temel ayrıntılarının, sadece ismini bile Türk kamuoyunda neredeyse hiç bilinmemesiydi. Konu, Türk basınına ilk kez 1982'de küçük bir ilanla yansıyor ve o aralar "işsizlikten" yakınan bir Türk gönüllüsü Afrika'nın yolunu tutuyordu. Fakat geçen beş yıl içinde programa katılan Türk sayısı çok kısıtlı kalınca, Ankara'daki BM bürosu geçtiğimiz günlerde bir kez daha programın ilanı yoluna gidiyor ve bu kez daha fazla başvuru "umuyordu."

Gelişmekte olan ülkelere hizmet.

Köylerdeki dersler böyle "açık hava sınıfları"nda yapılıyor

Neydi bu program? Öykü, BM'nin gelişmekte olan ülkelere deneyimli işgücü sağlamayı ve bu işgücünü ya kendi kuruluşlarına bağlı projelerde ya da doğrudan doğruya ilgili ülkelerin hükümetlerince yürütülen çalışmalarda istihdam etmeyi planlamasıyla başlıyordu. Hükümetler proje taleplerini BM'e iletiyorlar ve projenin programlanması aşamasında da inisiyatif sahibi oluyorlardı. Yerel hükümetin sonuçta da, projenin süresini, finansmanını ve şefden gönüllüye dek tüm çalışmalar listesini onaylaması gerekiyordu. Onaylanan proje bir anlamda "satışa çıkıyor" ve finansını sağlayacak kaynaklar araştırılıyordu. Kaynak bulunduğunda ise gerekli aletlerden, teknik adamlara, uzmanlardan gönüllülere dek geniş bir kadro, projenin gerçekleştirileceği ülkenin yolunu tutuyordu. Orada uzunca bir süre kalacaklar, yerel halktan bürokratlara, evlerden denizlere dek ülkeyi "kendi ülkeleri" gibi yaşayacaklardı.

Ruanda'da voleybol takımı. Tek beyaz Birleşmiş Milletler görevlisi Sema Kumyol (üstte); Kumyol Ruanda'lı bir anneyle küçük kızı okula gelmeye ikna ediyor (solda).

Kim bu gönüllüler? "İdealist insanlarız biz" diyordu Sema Kumyol. "İş zevkini, yaşama zevkini, insanlarla ilişki kurmak zevkini tadıyoruz. Ufkumuzu genişletmek, başka dünyaları tanımak için gidiyoruz oralara... Bu yüzden de çok önemli değil işin maddi boyutu..."

Gerçekten de, bu programın amacına tam da denk düşen bir ödeme yapılıyordu gönüllülere. BM'in hazırladığı fiyat endeksleri uyarınca aldıkları ücret genellikle ayda 500-1000 dolar arasında değişiyordu. Gönüllünün yaşayacağı mekânı da, içindeki tüm eşyalara dek BM sağlıyordu. Ayrıca ülkeye ilk ulaştıklarında, ödenecek ücretin yaklaşık dört katı dolaylarında bir ödeme de yapılıyordu. Tüm bu ödemeler gönüllünün "kimseye muhtaç olmadan" yaşamasını sağlıyordu.

Türkiye'de, belediye otobüsünde işine yetişmeye çalışan insanın, yetkilinin odasına ceketini ilikleyip giren memurun, evinde yemeğini pişiren kadının kısacası kendi halinde, işinde gücünde birinin hayal bile edemeyeceği bir yaşam vaat ediyordu bu program. Türk gönüllülerinden biri, Nadir Paksoy altı yıldır Pasifik'te, önce Vanuatu ve sonra Samua Adaları'nda doktorluk yapıyor ve çağdaş hastalıklardan muzdarip olmayan diyarlardan arkadaşlarına keyifli mektuplar yolluyordu: "İş için bir köye giderken sıcak bastırdığı zaman, cipi hemen durdurup kendimi denize atıyorum. Serinleyip devam ediyorum işime." Nadir Paksoy'un yaşadığı adalarda tüberküloz, kanser, ülser, gastrit gibi uygarlık hastalıkları değil, bulaşıcı hastalıklar vardı. Ama ne gam, insan, işinin ortasında denize girip serinledikten sonra kanserle bile başa çıkardı.

Sema Kumyol ise o ülkelerin halklarını neşeyle hatırlıyordu. "Beyazlar, yerel halka garip geliyor" diyordu. "Onların tanıdıkları beyazlar klanlar halinde yaşıyorlar. Siyahlar ancak hizmetçi olarak girebiliyorlar bu mahallelere. Bu da tepki oluşturuyor elbette. Daha ilk günlerimde, arkamda **'Uguzundu Uguzundu'** diye bağıran bir alay siyah çocukla dolaşırdım sokaklarda. Başta peşimden, 'beyaz beyaz' diye bağırıyorlardı ama sonradan alıştılar bana..." Kumyol, derisinin rengini oldukça zor unutturmuştu siyah adama ama herkes bunu yaşamıyordu. Sözgelimi doktor Paksoy mektuplarında cumhurbaşkanı ile birlikte dondurmacıda ayaküstü dondurma yediklerini belirterek arkadaşlarını şaşkınlıklara garkediyordu. Türkiye'deki insana "koruma polisi olmayan" bir üst düzey yetkilisi düşüncesi bile komik gelirken, hiyerarşik düzenlemeleri asla anlayamayacak olan bir Samualı, kendisi gi-

Marmaris Altın Yunus

Devre-tatil villanızı Marmaris Altın Yunus'tan bugün satın alın... dilediğiniz ülkede bedava tatil yapın.*

Villanızın özellikleri

- Deniz manzaralı. Önü plaj.
- Tümüyle tefriş edilmiş 2 oda 1 salon.
- Mutfak nişi-Duş-Tuvalet.
- Teraslar.
- Sıcak su-Klima.
- TV-Müzik ve video yayını.
- Telefon
- Oda servisi ve diğer hizmetler.

Ege'nin en güzel koylarına sahip Marmaris'te, çam ormanlarının denizle kucaklaştığı Pamucak'ta, şimdi Altın Yunuslar'ın ikincisi kuruluyor:
Marmaris Altın Yunus.
Nisan 1988'de hizmete açılacak bu seçkin tatil beldesinde dayalı döşeli, lüks bir villanın 15 günlük devre-tatil hakkına, 20 veya 30 yıl süresince sahip olun...
Marmaris'te tatil yapmanın keyfini, kendi villanızda, üstelik Marmaris Altın Yunus'un otel imkânlarından % 25 indirimli yararlanarak yaşayın.

DEVRE TATİL FİYATLARI		
Yüksek Sezon	:	7.800.000.-TL. — 10.000.000.-TL.
Ara Sezon	:	5.050.000.-TL. — 7.200.000.-TL.
Alçak Sezon	:	2.700.000.-TL. — 3.800.000.-TL.

Fiyatlar peşin ödeme koşullarına göre verilmiştir.

MARMARİS altın yunus

Marmaris Altın Yunus'tan satın alacağınız devre-tatil hakkı, Yaşar Holding güvencesi altındadır.

Ayrıntılı bilgi için, lütfen aşağıdaki kuponu doldurup
Altın Yunus Otelcilik, Turizm ve İşletmecilik A.Ş.,
Şehit Fethi Bey Cad. No:120 İZMİR adresine gönderiniz.
Tel: İZMİR (51) 12 29 13 - 12 22 00 / 202 Telex: 185 30 59 ysar tr.

*

INTERVAL INTERNATIONAL
The Quality Holiday Exchange Network

Interval International, dünyanın yüksek standartlı turistik tesisleri arasında, enternasyonal değişimli tatil programları uygulayan bir kuruluştur. 30 değişik ülkedeki 500'den fazla nitelikli tatil beldesinde, 200.000'i aşkın devre tatil sahibine hizmet sunmaktadır.
Marmaris Altın Yunus ile Interval International arasındaki işbirliği, Aralık 1986 itibariyle imzalanmıştır.

"Marmaris Altın Yunus Dosyası"nı edinmek istiyorum.
İsim-Soyadı : ..... Meslek: .....
Adres : ..... Tel: .....

Birleşmiş Milletler projesinde çalışan gönüllülerin planladığı okul binası artık faaliyette

bi dondurma yalayan bir cumhurbaşkanına belki de dönüp bakmıyordu bile. Nadir Paksoy ve eşi Pasifik'teki altıncı yıllarının sonunda hem yaşadıklarından hem de maddi kazançlarından hoşnuttular. Gerçekten de ödeme koşulları Üçüncü Dünya ülkelerinin vatandaşlarına daha çekici geliyor ve gönüllülerin büyük bir bölümünü onlar oluşturuyordu. Zaten birçok endüstrileşmiş ülkenin kendi gönüllü kuruluşları vardı. Kumyol konuyu şöyle açıklıyordu: "Bir Zaireliyi düşünün. Ayda 500-1000 dolar onun için bir servet." Ekonomik darboğazdaki birçok ülkenin yetişmiş elemanları bu nedenle gönüllü olmayı seçiyorlar, üstelik para da biriktiriyorlardı. Türk gönüllüler için de durum üç aşağı beş yukarı aynıydı. Nitekim yabancı dil bilgileri yeterli bulunmadığı için programa başvuruları kabul edilmemiş bir Türk doktor çift, Kumyol'un Zaireli örneğine çok denk düşen bir açıklama yapıyordu. "Ayda toplam 300-350 bin lira kazanan bir doktor çift için, 2000 dolar çok iyi bir para"ydı. Aslında bu gerçek, programın bir çelişkisine de dikkat çekiyordu: BM yetişkin ve deneyimli elemanları azgelişmiş ülkelere göndermeyi amaçlarken, ülkesindeki ekonomik güçlüklerden yakınan bir azgelişmiş ülke insanı, daha fazla kazanmak için ülkesini bırakıp bir başka azgelişmiş ülkenin yolunu tutuyordu.

Her şey toz pembe mi? Gönüllü başvuru formlarındaki "ahret" soruları programa kabul edilmenin ne denli zor olduğunun açık bir kanıtıydı. Sadece belirli meslek gruplarında belli bir süre çalışmış olmak ve çok iyi referanslar yeterli olmuyor, ayrıca en az bir yabancı dili çok iyi derecede bilmek gerekiyordu. Allahtan cinsiyet, medeni durum ve yaş konusunda kısıtlamalar yoktu, hatta adayın politik görüşüne ilişkin soruşturmalara da gidilmiyordu ama sözgelimi sağlıklı olmanın güvencesi isteniyordu. Formlar doldurulduktan ve yerel BM merkezindeki mülakat başarıldıktan sonra ise iş, Cenevre'deki merkez büronunve ardından ilgili hükümetlerin onayına kalıyordu.

Peki, BM, misyoner ruhuna, gönüllülerine ve başarılı kadrosuyla gereken düzeyde projeler gerçekleştirebiliyor muydu? Kuşkusuz çok başarılı projeler vardı. Ama içi boş, tıbbi aletlerden, doktordan ve hemşirelerden yoksun hastanelerin de varlığı yadsınamazdı. "Biz kimiz ki, bir avuç idealist" diyordu Kumyol.

Her şey bir yana Türkiye'de, şöyle ya da böyle, "idealist" insanların sayısı elbette bu programa katılanlarınki kadar az değildi. BM'in bu uygulaması kamuoyu yaratılamadığı için genç ve deneyimli Türk meslek adamlarının aklını kurcalamıyordu. Oysa, BM Kalkınma Programı Türkiye Daimi Temsilcisi Walter Holzhausen iyi derecede dil bilen Türk doktor, hemşire, ziraatçi ve mühendislerin mutlaka bu programda yer alabileceklerini söylüyor ve gönüllüleri bekliyordu.

Gül BÜYÜKBEŞE

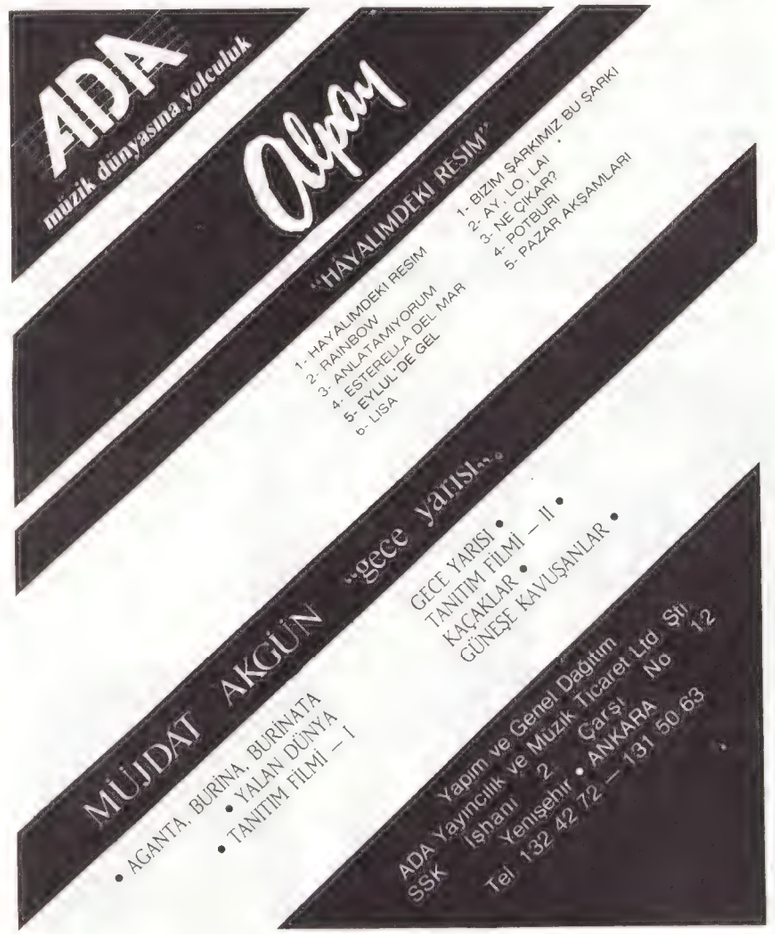

HALKLA İLİŞKİLER SINIRLARI ZORLUYOR

Benim şirketim iyidir!

Türkiye'de giderek daha aktif hale gelen halkla ilişkiler şirketleri "Benim malım iyidir" sloganlarının yerine, üretici firmaların saygınlığını artıracak yöntemleri gündeme getiriyorlar.

Türk gazeteci grubu büyük bir şaşkınlık içindeydi. New York'ta Philip Morris'in merkez binasının yemek salonunda karşılaştıkları Başkan Yardımcısı Bayan Butson akıcı bir Türkçeyle, "Hoş geldiniz, sizleri aramızda görmek bizim için büyük bir zevk" diyordu. Gecenin ilerleyen saatlerinde eski İstanbul anılarını tazeleyen Elisabeth Butson gruba Tanpınar'dan dizeler okuyacak kadar iyi hatırlıyordu gençliğini. Bayan Butson 1957'de ABD'ye yükseköğrenim için giden Zapion Lisesi mezunu bir eski İstanbulluydu. Ve etkili bir halkla ilişkiler projesi olarak kabul edilen "Kanuni Sultan Süleyman Çağı" sergisinin mali destekleyicisi Philip Morris'in tek kadın Başkan Yardımcısı'ydı. Büyükelçi Şükrü Elekdağ, 1 milyon dolara mal olan ve sırasıyla Washington, Chicago, New York'ta açılacak sergiyi, sadece Washington'da 600 bin kişinin izlediğini söylüyordu. Dış itibarımızın her tartışma konusu olduğu ortamda, ABD'de yetişkin nüfusun büyük çoğunluğunun, "Türkiye'nin coğrafi konumunu dahi bilmediği örneğinin verildiği gözönüne alınırsa, Philip Morris'in bu projesinin önemi daha da çarpıcı hale geliyordu.

Ömür biter, yol bitmez. Eski olsun yeni olsun, üretilen mal ve hizmetlerin tanıtımında bir koldan reklamcılar, bir koldan halkla ilişkiler uzmanları tüm güçleriyle çalışıyorlardı. Fakat bu faaliyetler içinde giderek yeni eğilimler ortaya çıkıyordu. Türkiye'nin en eski halkla ilişkiler uzmanlarından biri olan Alâeddin Asna'ya göre, tüm dünyayı saran eğilim, bir ürünün en kısa sürede en çok satışından, tüketiciye meseleyi kabul ettirici, yaşamının vazgeçilmez bir parçası haline sokucu bir iletişim çabasına doğru kayıyordu. İşte halkla ilişkiler de, emir vermeyen, yönlendirmeyen ve karar alımını karşı tarafa bırakan bir çalışma tarzını hayata geçirmek amacıyla kurulmuştu.

Özellikle son zamanlarda piyasada etkinliğini artırmakta olan Image, Hisdaş, Tura, A ve B gibi halkla ilişkiler şirketleri bu sürecin artık Türkiye'de de gündeme geldiğinin bir göstergesiydiler. Alâeddin Asna bu sürecin şartların zorlamasıyla başladığını söylüyor ve konuşmasını şu sözlerle sürdürüyordu: "Saf anlamıyla ürünlerin tanıtılmasına daha yatkın olan reklamcılığın, yıllardır kendini daha çok tekrarlar hale gelmesi, tüketici kitlelerin gözünde 'ürün tanıtımı'nın inandırıcılığının azalması sonucunu doğurmuştur."

Marlboro ve Camel artık daha çok satmak için imajlarını pekiştirmek için reklam veriyorlar

Eller yukarı kopyacı! Reklamcılık ve halkla ilişkiler, uzunca bir süredir ürünleri ve üretici kuruluşları tanıtabilmek için tüm yaratıcılıklarını kullanarak çalışıyorlardı. Ama aralarında küçük bir çatışma da yok değildi. Her iki taraf da, karşısındakileri kendi çalışma sahalarına girmek ve giderek etkisizleşmekle suçluyordu. Ama aslında, uzun bir süreden beri üretilen markayı sattırmaya yönelik reklam çalışmaları, yerini yan ürünlerin pazara sunulmasına ve markanın etrafında örülen mitler dünyasını canlı tutacak çalışmalara bırakmıştı.

Philip Morris'in reklamcısı Leo Burnett, "Marlboro sigaralarının kovboyu, güven erkeksilik ve özgürlüğü simgeliyor" diyordu.

Camel'cilerin erkeği ise cangıllarda, değme yiğide taş çıkartacak bir maceraperesti simgeliyordu. Artık sigaranızdan bir nefes çekerek sadece güzel yıkanmış bir tütün tadını değil, özgürlüğü,macerayı, güveni, güç ve iktidarı da soluyabilirdiniz. Ama reklamcılığın bu eşsiz başarısının da sınırları vardı.

Kızılderililerin soylarının tükendiği, John Wayne'lerin, John Ford'ların öldüğü, spagetti westernlerinin üzerinden 10 yılların geçtiği bir dünyada "kovboy" imajı, Hemingway'in fil üstündeki resimleriyle birlikte belleklerden silinen safarilerle "maceraperest cangılcı"nın imajı nasıl yaşatılabilirdi? İşte halka ilişkiler uzmanları bu aşamada devreye giriyorlardı.

değil, unutturmamak ve kurumsal

Chicago Sanat Enstitüsü. "Kanuni Sultan Süleyman Çağı" sergisi Washington'dan sonra bu müzede de açıldı ve 100 binlerce Amerikalının ilgisini çekti

Marlboro'cular, rodeolar, at yarışları düzenlemeye başlamışlar, vahşi Batı'nın country müziğini yaşatmak için akılalmaz harcamalardan kaçınmamışlardı. Camel'ciler ise tüm dünyayı heyecana boğan kıtalararası Camel Trophy rallisini düzenlemeye başlamışlardı.

Karar verme mekanizmaları. Tanıtım kampanyalarında halkla ilişkiler uzmanlarının getirdiği en önemli yeniliklerden biri de sadece tüketicileri değil, herhangi bir ürün ya da hizmeti "tükettirecek" kişileri de çalışmalarının odağına almalarıydı. Bunu, tanıtımını üstlendikleri her ürün için bir olay yaratarak ve karar verme seviyesindeki kişileri bu olaylarla etkileyerek başarmaya çalışıyorlardı. ABD'deki "Kanuni" sergisi bunun örneklerinden biriydi. Ancak Türkiye'de gerçekleştirilmiş tanıtım "olay"larıyla da artık sık sık karşılaşılıyordu.

Geçtiğimiz aylarda bir otomobilin Türkiye'de tanıtımı için, AKM'de İdil Biret ve İstanbul Filarmoni Orkestrası'nın, neredeyse tanıtılacak modellerle birlikte sahneye çıkartılması, yankıları uzun müddet dinmeyen bir olay olmuştu. Yine, bir konfeksiyon mağazasının restorasyonunun ardından, açılışta Halife Abdülmecit'in "nü" resimlerinin sergilenmesi tüm sanat camiasının dikkatlerinin bir anda üstlerine çevrilmesine neden olmuştu. Bu örnekler, özel halkla ilişkiler şirketlerinin Türkiye'de artık pek çok bakımdan vazgeçilmez bir başvuru mercii olacağını gösteriyordu.

Gelecek neler gösterecek? Türkiye'de bu mesleğin ortaya çıkışı, 1960'larda ilk kez başvurulan Nüfus Planlaması Teşkilatı'yla birlikte olmuştu. Gerekçe çok basitti. İki kişi arasındaki bir ilişki sonucunda doğan çocukların sayısını azaltmak, ancak insanların bu doğrultuda ikna edilmeleriyle mümkündü. Halkla ilişkiler uzmanları kampanyalar, konferanslar, bedava eğitim programları, çeşitli teşvik ödülleri kullanarak büyük bir başarı elde etmişler ve kısa sürede 250 bin kadına spiral taktırmayı başarmış, nüfus artış oranını neredeyse yüzde bir oranında düşürmüşlerdi.

Tıpkı geçmişte olduğu gibi bugün de, şirketlerin halkla ilişkilere başvurması ancak mecburiyetler halinde ortaya çıkıyor. Mesela AET ile bütünleşme yolundaki her adımda yurt dışında güçlü bir tanıtım kampanyası ihtiyacı bekleniyor, ama tecrübeli uzmanların tek bir endişesi var: "Ne olur artık, her güzellik kraliçesi, her milli futbolcu, istikbal var bu çocukta, ondan daha iyi halkla ilişkiler kurabilecek kim var ki?' gibi gerekçelerle müdür yapılmasın. Bu işi bir moda olmaktan çıkaralım." ●

BASINA YÖNELİK ÖNERİLERİNİZİ DİLE GETİRME OLANAĞI VERİYORUZ.

Okur-yayıncı işbirliğinin yararlarına içtenlikle inanıyoruz. Gelin, birlikte tartışalım.

Gelişim Yayınları'nca düzenlenecek okur söyleşilerine katılmak isterseniz, 169 66 80 no.lu telefondan Hakan Uyanık'a başvurabilirsiniz.

Alâeddin Asna: "Şirketin saygınlığı sadece bugünü değil, gelecekte üretilecek ürünlerin satışını da garanti altına alıyor."

ÜMİT KIRDİL/NOKTA

BİR GAZETECİLİK BAŞARISI

Ali Selvi nasıl kurtarıldı?

Irak'ta mühendislik yaparken Talabaniciler tarafından kaçırılan Türk mühendis Ali Selvi,Sabah gazetesinin girişimleri sayesinde kurtarıldı. Ali Selvi'yi bulup Türkiye'ye getirmeyi başaran Sabah muhabiri Ramazan Öztürk başından geçenleri Nokta'ya anlattı.

Sabah muhabiri Ramazan Öztürk'ün aslında Irak'taki Kürt bölgelerine girme kararı Atilla Çelikel'in 6 ay önce Irak'taki Taşlıca Çimento Fabrikası'ndan kaçırılmasına kadar uzanıyordu. Ancak İran'ın aylarca oyalayıp vize vermemesi üzerine gidemiyor ve tam vize çıktığı zaman da Atilla Çelikel serbest bırakılıyordu. Fakat bu kez de Ali Selvi kaçırılıyordu. Tahran üzerinden bir aracı vasıtasıyla Talabanicilerle ilişki kuran Ramazan Öztürk'ün gelmesine rıza göstermişti Kürtler. Öztürk'e göre onların böyle bir isteği kabul etmesinin nedenlerinden biri Sabah gazetesinin Ali Selvi'ye dokunulmaması konusunda yaptığı ricalar ve tarafsız yayınları idi. Şöyle devam ediyordu Öztürk: "Bizim o konuda tarafsız yayınımız iyi bir dostluk kurulmasına yol açtı. Ve bana o zaman aracılık yapmamı istemişlerdi Türk hükümeti ile kendileri arasında. Yani ben ve gazetemin aracılığını istemişlerdi."

Öztürk, olayların heyecanını hâlâ taşıyor

DENİZ DOĞAN/ NOKTA

İran'dan bir türlü gerekli giriş iznini koparamayan Öztürk, o sıralarda Irak hükümeti'nin Türk gazetecilere yaptığı bir çağrıyı değerlendirerek Bağdat'a gidiyordu. Öztürk'ün, Kürtlerin yaşadığı Süleymaniye bölgesine gitmek istediğini bilmeyen Iraklı yetkililer gene de neredeyse tuvalete kadar onu yalnız bırakmıyor ve günlerce cepheleri gezdiriyorlardı. Sonunda bir gün Öztürk her türlü eşyasını otelde bırakarak gezmeye gider gibi bir taksiye atlıyor ve Kürt bölgesine doğru yola çıkıyordu. Gazetesinden şifreyle aldığı köy isimlerine göre yola çıkan Öztürk için ilk güçlük, oraya gidecek bir taksi bulmaktı. Çünkü Kürt bölgesine giden 6 taksi şoförü geçenlerde kurşuna dizilmişti. Neyse sonunda taksi bulunuyor, şoföre birkaç misli fazla para veriliyor, yol boyu arama yapan askerlere bol bol para dağıtılıyor ve binbir heyecan içinde ilk Kürt köyüne ulaşılıyordu.

Gerisini şöyle anlatıyordu Öztürk: "... İki km. sonra gideceğim köy, yerle bir edilmiş bombalarla, kimseler yok. O sırada bir traktör geldi,12 yaşlarında bir çocuk. Ondan su istedim. Su verirken çocuk ıslık çaldı. Taşların arasından silahlı adamlar çıktı. Aldı beni bir korku. Vururlar mı öldürürler mi, bana inanır mı bu adamlar? Şoför yaktın beni diye ağlamaya başladı. Neyse onlara, bir iki isim söyledim. Gazeteci olduğumu da anlayınca tavırları değişti. Beni karargâha götürdüler. Komutan beni sorguya çekti. Benim Talabini'yi aradığımı öğrenen Şeh Deran isimli komutan 'intihar ettiğinin farkında mısın?' dedi." Bu arada Ramazan, kendisine "bu maceraya ne gerek vardı?" sorusunu yönelten **Nokta** muhabirine şu cevabı veriyordu: "Ali Selvi'yi hiç tanımıyorum. Atilla Çelikel kaçırıldığında önemli sözcüleriyle irtibata geçmiş ve söz almıştım. Ben mesleğimi seviyorum. Önemli olan zoru başarmak. Başardığım takdirde iyi bir gazetecilik olayı olacaktı. Bir de hükümetin bile aramadığı bir adamı kurtaracaktım."

Daha sonra kamp yaşantılarını anlatan Öztürk "Ali Selvi için bir pazarlık oldu mu?" sorusunu da şöyle cevaplıyordu. "Hayır kesinlikle olmadı. Üçüncü gün Talabani'yi görebildim. Talabani iki-üç gün bana müsaade etsin diye haber yollamıştı, yeni savaştan çıkmışlardı. Ali Selvi'nin kaldığı köye gittik. Daha önce Iraklıların attığı kimyasal bomba ile yaralanmış olan Ali Selvi artık iyiydi ve cezaevi komutanıyla tavla oynuyordu. Çevremde herkes bana ümit veriyordu 'Talabani seni boş göndermez'diye ."

Bu hoşgörü vardı da niçin kaçırıyorlardı Türk mühendisleri acaba diye akla gelen bir soruyu Ramazan Öztürk kendisinin de düşündüğünü ve Talabani'ye sorduğunu söylüyordu. Talabani'nin cevabını şöyle aktarıyordu Öztürk: "Biz Irak ile savaş halindeyiz. Irak bizi yok etmeye çalışıyor. Bizi alıp Suudi Arabistan, Ürdün sınırına yerleştiriyor. Bizim yerimize de Arapları getiriyorlar. Çünkü bu bölgeler zengin, petrol var. Biz hakkımızı istiyoruz. Fakat bu bölgelere Avrupa'dan ve Türkiye'den teknisyen geliyor. Bunlar Irak hükümeti adına çalışıyor. Bizim topraklarımızda. Biz bu ülkelerin Irak'la ilişki kurmasını istemiyoruz. Bu yüzden bu kişileri kaçırıyoruz. Şahsi bir kinimiz olduğundan değil." Talabani'yle yaptığı,Ali Selvi'nin serbest bırakılması görüşmesini de şöyle anlatıyordu Öztürk: "Talabani'ye oralara kadar nasıl geldiğimi anlattım. O da duygulandı. 'Sen intihar etmişsin' dedi. Ben de ona 'Elinizde 66 gündür bulunan Ali Selvi'nin serbest bırakılmasını istiyorum' dedim. 'Türkiye'ye onunla dönmek istiyorum. Hem o kadar ölümü göze aldım. Hem de ne dünyadan ne Türkiye'den hiçbir gazeteci gitmemiş. Ben orada ilk gazeteciyim. Ben ilk gazeteci olarak sizin yaşantınız, Irakla savaşınız, Türkiye'yle ilişkiniz,PKK ile ilginiz,hepsini yazmak istiyorum' dedim. Talabani daha röportaja geçmeden çok duygulandı. Bir telsiz mesajı yazdı. Mesajı Tahran'da benim ilişki kurduğum aracı ile dünya ajanslarına yolladı. Kendi radyolarında yayınlattı. Bir yazıyla cezaevi sorumlusuna 'Ali Selvi şu andan itibaren serbesttir' emrini verdi. Sonra telsizciye 'Türkiye ile irtibat kurulmasını' söyledi. Hakikaten yarım saat sonra irtibat kuruldu. Ben tam 45 dakika bu halkbandı CBS ile irtibat kurmaya çalıştım. Türkiye'de binlerce istasyon beni dinliyor ama korkuyorlardı. Yalvarıyordum telsizde, gazetenin telefonunu veriyordum, Ali Selvi'yi aldığımı söylüyordum. Nitekim bir tanesi gazeteyi aramış çok kısa bilgi vermiş, hemen kapatmış."

Evet, ertesi gün tüm gazeteler Ali Selvi'nin serbest bırakıldığını yazıyordu. Ama hiçbirisinde ne Ramazan Öztürk'ten ne de Sabah gazetesinden söz ediliyordu. Sanki böyle bir olay yaşanmamıştı. Ama bunlar önemli değildi ve Öztürk'ün macerası daha bitmemişti. Bombalar ve muhafızlar arasından sıyrılıp İran'a girmek ve oradan İranlıları atlatıp Türkiye'ye girebilmek daha epeyce uğraşmayı gerektiriyordu. Bu arada İran'daki Türk konsolosunun da olağanüstü yardımları olmuştu. Şimdi Ramazan Öztürk'e de bütün bunları gazetesinde tefrika etme hakkı ve gururu kalıyordu●

Ramazan Öztürk, Talabani'nin kaldığı köyde peşmergelerle

FOTOĞRAFLAR: SABAH

Çocuklar küçük yaşta silahla tanışıyorlar

Kim Basinger Hollywood'un klasik femme fatale yıldızlarını andırmıyor değil. Ama yeteneklerinin onu iyi bir oyuncu yapacağına inanıyor Basinger

SİNEMA / KIM BASINGER

Seksi ama yetenekli

9½ Weeks ve Fool For Love'ın göz alıcı, sarışın yıldızı Kim Basinger, Hollywood'da kendine yeni bir gelecek hazırlıyor.

"Hayatımda gördüğüm en temiz kız, tam bir melek. Dünyada olup bitenden haberi yok." Melekler artık erkek dergilerine poz vermeye, alabildiğine açık saçık filmlerde boy göstermeye mi başladı? Söz konusu "azize", yeni kuşak Hollywood yıldızlarından, Türkiye'deki sinemaseverlerin de "yakından" tanıdıkları Kim Basinger'di. Eski oda arkadaşı Eileen Ford'un sözlerini duyunca Basinger kahkahalarla gülüyordu: "Eileen işi nedeniyle her gün yüzlerce fotomodel görüyor. İçlerinde epeyce çılgınları var. Ben tabii ona küçük bir kız gibi gelmiş olabilirim."

"Canları cehenneme!" Çırılçıplak, sarışın bir tenin üzerinden ağır ağır akan bal dökülüyordu. Sonra balın yerini, o teni iliklerine kadar ürperten buz parçası ve olacak şey değil ama, bir çanakta kırılıp karıştırılmış yumurta bulamacı alıyordu. 9½ Weeks'te yer alan bu sahneler rahatsız etmişti güzel yıldızı. Çekim bittikten sonra setten kimseyi görmek istememişti. Kim'i, Kim yapan "9½ Weeks" yağmurlu bir New York gününde, hiç tanımadığı bir adamın cinsel fantezilerine kaptırdığı bedenini haftalar sonra güçlükle geri alan bir kadının öyküsüydü. Filmin yönetmeni Adrian Lyne, söylediklerini yaptırıncaya kadar Kim'den epeyce küfür yediğini söylüyordu. Yine de rolünü hesaba kitaba vuranlardan değildi, Kim. Sonunda ne istenirse yerine getiriyordu. Lyne onun bu özelliğini Marilyn Monroe'ya benzetmişti. Genç yıldız ise "Yapılacak çok şey yoktu. Çekim sırasında çevrede bir yığın insan vardı ve canları cehenneme demekten başka çarem yoktu" diyordu. Sette giyinmeye fırsat bulamadan türlü çeşitli seviştiği filmin erkek oyuncusu Mickey Bourke ile set dışında tek bir sözcükle bile konuşmamaya özen göstermişti.

Bond kızlığından esas kadına. 1970'lerde birinci sınıf filmlerden elini çeken bir yıldız tipinin tarihine sahipti, Kim Basinger. Yaşama, aile ve iş ilişkilerinin katı çerçevesinden bakan Güneylilerin içinden sıyrılıp gelmiş yetenekli bir kızdı. Önce güzellik kraliçesi seçilmiş sonra, Kuzey'in masal kenti New York' un yolunu tutmuştu. Foto modellik filan derken sinemaya girmiş, gösterişli, iri kemikli ve etine dolgun bedeniyle Bond kızı olmaya layık görülmüştü. Never Say, Never Again adlı James Bond filmindeki görüntüsü yapımcıların dikkatini çekmeye yetmişti. Bu "dikkatin" nitelikleri tartışılabilirdi ama kazanan Kim Basinger, oluyordu. Ünlü İsrail asıllı yapımcı Menahem Golan "Ona yalnızca bakmak bile bir yolunu bulup sevişme isteğini doğuruyor bende" demişti ve Basinger, Golan'ın yapımcısı olduğu Fool For Love'da esas kadın rolünü kapıvermişti.

Fool For Love'ın yönetmeni, Basinger'ın küçük bir hareketenin bile "havayı ısıttığını" söylüyor.

Kim Basinger İskandinav esintili ifadesi, Brigitte Bardot benzeri dudak ve gözleriyle yeterince göz alıcıydı. Kimilerince "had safhada seksi" bir görüntüsü vardı. O kadar ki, Fool For Love'ın usta yönetmeni Robert Altman, Basinger'in bu yanını perdelemek için oldukça sıkıntı çekmişti. "Ayaklarını yıkarken ona bakmak bile havayı ısıtmaya yetiyordu", demişti Altman. "Çok güzeldi ama bir yandan da sürekli kendini 'tırmalıyor, yaralıyordu.' Demek istediğim onun sekssiliği biraz da başına buyrukluğundandı". Playboy için poz verdiğinde de, bu derginin nazlı cinsellik, çekingen erotizm yaklaşımına karşı çıkmıştı Kim. Fotoğrafların olabildiğince doğal, olağan olmasını istemişti. Buna kim cesaret edebilirdi? Elbette daha ilk bakışta olağandışılığı fark edilen Kim Basinger... Basınger "para için poz vermedim" diyordu, "...poz vermek sessiz film çevirmek gibiydi ve zevkliydi".

Gelecek, ne getirecek? Basinger geleceğinden emindi. İyi ve aranan bir oyuncu olacağını düşünüyordu. Oysa hâlâ dünyaya erkek gözlükleriyle bakan Hollywood'da onun tensel alımlığı ön plana çıkartılıyordu. Bardot'dan, Monroe'dan bir hava vardı onda ama bir oyuncunun artık kendine böyle bir örnek seçmesi de akıl alacak şey değildi. Kim Basinger "yeni bir Marilyn olmaktansa, yeni bir Meryl Streep olmayı isterim" diyordu. Robert Altman da 33 yaşındaki yıldızın güçlü bir oyuncu olacağına inanıyordu. "Yeterince olgun" diyordu, Altman, "Sinema dünyasının onu incitmesine izin vermez. Bir daha beyazperdede erotik bir çizgi-roman kahramanını canlandıracağını sanmıyorum" ●

SÖYLEŞİ / NECEF UĞURLU

"2. Kanal kalite istiyor"

Televizyonun İkinci Kanal'ında salı akşamları gösterilen 120 dakikalık kuşak program çoğu kişinin dikkatini ilk olarak Hitchçock tarafından sunulan kısa gerilim filmleriyle çekti. Ancak giderek programın öteki eğlence programlarına benzemeyen farklı bir yapısı olduğu görüldü. Nitekim Birinci Kanal'da aynı saatte film gösterilmesine karşın her geçen gün İkinci Kanal İkinci Gece'yi seyredenlerin sayısı arttı. Yaz dönemi için ara verilen ve yeni dönemle birlikte devam etmesi beklenen program, halk arasında yapılan bir gazete anketinde İkinci Kanal'ın en başarılı programı seçildi. İkinci Kanal İkinci Gece'nin önceleri sanat yönetmeni ve uzun süredir de metin yazarlığını yapan Necef Uğurlu, bu "Batı kokan" programla ilgili olarak Nokta'nın sorularını yanıtladı.

Necef Uğurlu, 2. Kanal, 2. Gece'nin başarılı yazarı

Nokta: İkinci Kanal İkinci Gece'nin farklı bir yapısı var. Nereden geliyor bu?

Uğurlu: Biz bu programı hazırlarken kullandığımız kelimeler, değindiğimiz konular halk tarafından anlaşılır mı diye bir kaygımız olmadı. Mesala ben yazarken daima halkın benden daha zeki ve kültürlü olduğunu varsaydım. Aksini zaten kabul edemem, hazmedemem. Mesela Jean d'Arc. Bunu kaç kişi anlar? Anlar, anlamayan da merak eder, bakar dedik. Bu yüzdendir ki şimdi Yeşilçam'ın terk etmek için mücadele ettiği birtakım eski trükleri katiyen kullanmadık. Belki ona gitseydik daha da popüler olabilirdik, ama istemedik bunu. Tabii bu, çalıştığımız insanların hepsinin aynı noktada toplanıp riski göze almalarıyla olabilirdi. Ben halkın seviyesiz yapımlara tutkusu olduğunu kabul etmiyorum. O veriliyor, onu seyretmek zorunda kalıyorlar. Ama alternatif olduğu zaman bal gibi beğeniyorlar. Tutup da bir dizinin içinde Freud'dan bahsetmek anlaşılmazlık değil, artık Freud'un modası geçti, biz daha bahsetmiyoruz bile. Dünya bütün Freudyen teorileri terk etti, ama biz daha bahsedemiyoruz. Niye bahsedemeyelim? Anlamazlar deniyor. Bal gibi anlarlar, anlamadığı zaman da araştırmaya sevketmiş oluruz, televizyonun da asal görevi budur zaten.

Nokta: Peki bu anlayış gerek ekip içinde gerekse TRT içinde bir sorun yaratmadı mı?

Uğurlu: Şimdi en başta, İkinci Kanal bir alternatif sunduğu, bu nedenle açıldığı için bir avantaj. İkincisi, TRT ile çalışırken prodüktörünüz çok önemli. Bizim prodüktörümüz Namık Kasapbaşıoğlu'da çok genç, dinamik ve geçmişte de epey yüklü işler yapmış adam. O bu işe yürek koydu. Programın starı Nevra Serezli'nin hoşgörülü tavrı da yine büyük rol oynadı. Başkalarına şans verdi. Ben iki plan oynarım, öbür planlarda yenileri ortaya çıkarın, dedi. Bunu Türkiye'de diyecek star yok gibi. Olaylar hep onların üstündedir. Her karede vardırlar, onun içinde dizinin

yan tiplerinden hiç biri yaşamaz. Sonra oyuncularımızın hepsi tiyatro kökenli. Önceleri 1920 ve 30'ların oynanmış skeçlerini kullanıyorduk, sonra kendi ürettiklerimize geçtik. Yavaş yavaş kapalı mekânlardan çıkmaya ve film tekniği kullanmaya başladık. Bir de genellikle kuşak programlarında bir ya da iki sunucu vardır ve hep sunarlar. Bu kalıbın dışına çıkalım dedik. Biz beş sunucu kullandık. Ara bağlantıları yapmaya başladık.

Nokta: Zorlandığınız noktalar neler oldu?

Uğurlu: İlk zaman Birinci Kanal'daki film yüzünden seyredilmiyoruz paniğindeydik. Ve o dönem hiç tepki almadık. Biliyoruz ki seyredilmedi. İnsanlar antenleri ayarlayamadı, kanalı bulamadı. Kanalı buldular filmler bastırdı. Açıkçası başlangıçta film alternatifinin bu kadar zorlu olacağını tahmin etmiyorduk. Belki de abuk sabuk bir film oynar ve seyircinin bizi seyretmesi imkânı doğar diye düşünüyorduk. Ama Oscar'lı French Connection bile oynadı. Rocky'ler oynadı. Artık Rocky'ye nasıl kafa tutarız. Böyle dünya çapında filmlerle bilek tutmak zorunda kaldık ve kükreyen farelere döndük. Fakat sonunda sürprizi yakaladık, alternatif olmayı becerdik. Ancak 38 haftanın ilk 20 haftalık programı boştadır. Esas hızımız son 18 haftada. İlk programları çok az kişi seyretti. İkinci bir zorluk da zamansızlık. Yedeksiz çalışıyoruz.

Nokta: Böyle bir programın yazarı olmanın zorlukları neler?

Uğurlu: Çekilecek bir şey yazmak için kesinlikle uzun diyaloglardan kaçmak gerek. Niye Türkiye'de car car konuşuyor herkes, sinemanın dilini kabul etmiyorlar. Yazar diyor ki, ben yazarım, döktürüyor adam. Cır cır konuşturuyor. Halbuki çekilecek bir şeyde döktüremezsin sen. Çok az konuşturup ona mukabil aksiyonları yazacaksın. Oyuncuya konuşma yazmakla oyun imkânı verilmez. Yoksa insanlar saatlerce konuşurlar. Tabii bu sanatçıların da gönül koymasıyla oldu. Türkiye'de bir çok sanatçı hâlâ replik sayıyor.

Nokta: Televizyonda çalışmak ve bir kuşak programının yazarı olmak nasıl bir şey?

Uğurlu: Etkileme alanınız çok büyük. Ama bir yanlış yaparsanız, bu fark edilmese, hatta hoşa bile gitse, yine de sizin kendinizle hesaplaşmanız muazzam. Örnek teşkil ediyorsunuz çünkü. Bilhassa yaşama gustosu ile ilgili. Ben isterim ki yazdığım şeylerin çekildiği mekânlarda mutlaka resim, çiçek olsun. Bu dolaylı olarak insanlara bir gustoyu haber vermektir. Ama bunu, bak buraya resim asıyorum, resim çok iyidir diye yaparsanız olmaz. Doğallık içinde vermek gerekir.

5 kişiyle sunulan program, starlarının yanı sıra yeni isimlere de olanak tanıyarak 120 dakikalık kuşağa büyük bir hareketlilik imkânı sağladı

Nokta: Yurt dışındaki benzer çalışmaları izliyor musunuz?

Uğurlu: İzliyorum. Özellikle Amerika'dakileri. Ama tabii onların uygulanması çok zor. Benim esas olarak ilgilendiğim tempoyu nasıl tutturuyorlar. Adamların bu büyüsü var ellerinde. Çok kötü bir şeyi bile, seyrettiriyorlar. Ben bu sırrın peşindeyim, onun için, seyrediyorum. Yoksa Saturday Night diye bir program var mesela, Amerika'yı kırıp geçiriyor. Ama imkân yok yapmanıza. Adam Reagan'dan başlıyor, Gorbaçov'dan çıkıyor. Bizde böyle bir şey yapılamaz. Benim baktığım kaç kişi kullanıyorlar, geçişleri nasıl yapıyorlar, müzik ne kadar ağırlıklı vb. Şu an için uluslararası ölçeklere kafa tutamasak bile, gitgide uzaklaşma benim çok onuruma dokunuyor. 20 sene evvelki Yeşilçam'ın gerisine düşen işler yapılıyor...

Nokta: Yeşilçam'dan teklif almadınız mı?

Uğurlu: Çok teklif var. Ama ben Yeşilçam'ı istemiyorum. Yeşilçam'da para kazanılmıyor. TRT'de de büyük para kazanılmıyor gerçi ama, belli bir güvencesi var. Sonra Yeşilçam'ın kendi kuralları var, sizi özgür bırakmıyor. Bakın bu konu da enteresan, kalite açısından televizyonda daha özgürsünüz. İkinci Kanal özellikle kalite istiyor. Ben de bunu istediğime göre uzlaşmamız daha kolay. Yeşilçam'ın akıl almaz şeyleri var. Mesela prodüktör çağırıyor, daha ilk lafı ben bu filmden para kazanmıyorum, oyuncu da kazanmıyor, oluyor. Eee niye yapıyorsunuz? Sanat için yapıyorum diyor. Ama bakıyorsunuz sanat da yok aslında. Düşünün ortada 60-80 milyon para dönüyor ve kimse para kazanmıyor. Böyle bir şey olabilir mi? Sonra Yeşilçam'ın kendi klişe oyuncuları var, onlarla çalışmak zorundasınız. Bir de Yeşilçam'daki filmlerde mesaj vermek istiyorlar hep. Türkiye'de sanatın her dalı otel resepsiyonuna döndü: Mesaj alınıp, mesaj veriliyor●

Ahmet Rasim Türkiye'nin çok üreten, ilgi alanı geniş yazarlarındandı

KİTAP / AHMET RASİM VE TOPLU ESERLERİ

Çok renkli bir sima

Türk edebiyatının ve gazeteciliğinin gerek kalemi, gerekse kişiliğiyle en renkli simalarından olan Ahmet Rasim'in toplu eserleri ölümünden 55 yıl sonra yayınlanmaya başladı.

"Zihnimde, sonsuza dek kazılmış olan: 'Rakı kadehe konur, ama kadehle beraber içilmez, yudum yudum içilir!' kuralı bence en ziyade uyulmaya değer bir içki ilkesidir. Örneğin şimdiki 'duble' denilen kadehlerdeki rakıya en az bir o kadar su konduktan sonra hiç olmazsa beş dakika arayla altı, sekiz yudumda içilebilir."

Ahmet Rasim'den başkası değil elbet bu tarifi veren. Yazının başlığı da "Rakı Nasıl İçilmelidir-1." 2. Abdülhamit'in istibdadında polis hafiyelerince takip edilmekten, Cumhuriyet döneminde parlamenterliğe uzanan çizgide Ahmet Rasim hep özgün bir dili korumuş, renkli ve çok yönlü kişiliğiyle Türk edebiyatının ve gazeteciliğinin unutulmaz isimlerinden olmuştur. Çeşitli dergi ve gazetelerde yayınlanan sohbet-fıkra karışımı tadına doyulmaz yazılarının, incelemelerinin yanı sıra, roman, anı ve mektuplarıyla en çok üreten yazarlarımızdandı. Çok zengin ve kıvrak bir dile sahipti. Nitekim Orhan Şaik Gökyay onun için "Bir tek Ahmet Rasim'i ortaya çıkarmak Türkçe'nin yarı sözlüğünü yapmaktır" demişti. Ne çare ki bu özgün yazarımızın eserleri, uzun yıllar sonra ancak içinde bulunduğumuz yıl Arba Yayınları tarafından toplu olarak basılmaya başlandı. "Fuhş-i Atik" ve "Hamamcı Ülfet" Ahmet Rasim külliyatından çıkan ilk iki kitap. Ayrıca Çağdaş Yayınlar tarafından basılan "Anılar ve söyleşiler" adlı derleme kitabı da nihayet ikinci baskısını yaptı.

İstanbul'un yazarı. Ahmet Rasim için İstanbul'un yazarıdır da denilebilir. İlk çalışmalarından olan ve Malumat'da yayınlanan "Şehir Mektupları" 19. yüzyıl sonu İstanbul'unu tanımak açısından zengin bir kaynaktır. Nitekim Ahmet Rasim'in toplu eserlerden çıkan ilk kitabının adı da "Dünkü İstanbul'da Hovardalık-Fuhş-i Atik"tir. Rasim, bu kitabını da birçok diğerini olduğu gibi kendi yaşamsal serüveni üzerine kurar. Bir yandan mektep çağından gençlik yıllarına anılarını anlatırken, bir yandan da İstanbul'un o dönemini, gelenekleri, ahlak anlayışını, eğlence yerlerini, gizli işaretleşmeleri, içki âlemlerini renkli bir üslupla anlatır. Bu arada ansiklopedik denebilecek bilgiler vermekten de geri durmaz. Fuhuş her dönem olduğu gibi sürmektedir elbet, ancak "baskın da basanındır." Nitekim Ahmet Rasim baskınlarla ilgili olarak -ki kendi başından da bir baskın geçmiştir- şöyle yazar:

"Baskın meselesi o günlerdeki düşünceme pek fazla ağır gelmişti. Etrafa göz gezdirdikçe, dikkat ettikçe anlıyordum ki fuhuşa karşı dikkatli bulunan yalnız zabıta değil, mahalle delikanlıları, mahalle kodamanları, mahalle kadınları da ayrı birer gözleme kurulu şeklinde bulunuyorlar... Bu kadar gözcü arasından görünmeden geceyi sabah veya sabahı akşam etmek epeyce zor..."

Aykırı bir konu. Ahmet Rasim'in toplu eserlerinden çıkan ikinci kitabı "Hamamcı Ülfet" de, dönem göz önüne alındığında yazarın benzersiz eserlerindendir. Kapalı bir toplumda, eve tıkılmış kadınlar arasındaki eğlence âlemlerini ve seviciliği anlatır bu kitabında Rasim.

"Odanın ortasına gelince döndü. Benimkine öyle bir alıcı... alıcı değil, galiba yiyici... o da değil... başka ne olur?... Sevici mi acaba? Her ne ise, işte öyle bir bakışla bakıp titredi ki insan düşecek zanneder...

Hatta düşmemek için olacak ki beline sarıldı... Bakın bakın... eyvah!.. nöbet mi geldi, ne oldu? dudaklarını ağzına aldı. İkisi de titriyor. İkisinin de bebekleri kaybolacak derecede göz kapakları arasına kaçmış, yüzleri kızarmış. İşitiyor musunuz?.. O ateşli teneffüsler arasında inlemenin başka türlüsü olan garip garip sedalar çıkıyor!.."

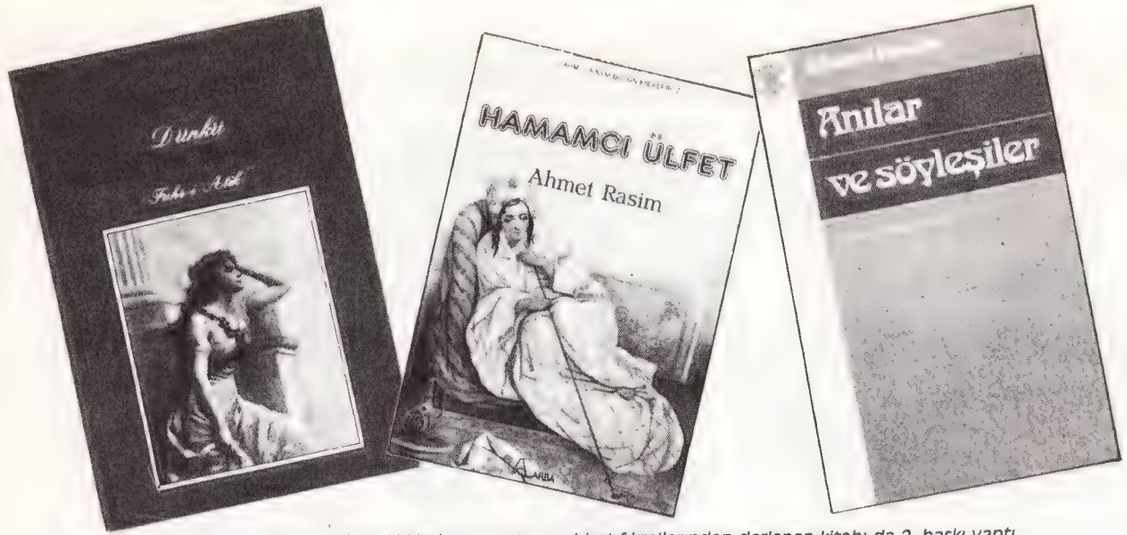

Rasim'in toplu eserlerinden çıkan iki kitabın yanı sıra, sohbet-fıkra'larından derlenen kitabı da 2. baskı yaptı

Burada da görüldüğü gibi Ahmet Rasim'in kendisi de her an her yerde hazır nazırdır. Sürekli araya girerek birinci elden konuşur okurla, fikir danışır. Örneğin Pakize'yi kapıda konağa girerken görür ve dönüp okura sorar "Biz de girelim mi?" Yine kendisi yanıtlar sorusunu:"Girelim!" Yine Pazike'yi uzun uzun, ballandıra ballandıra anlattıktan sonra şöyle der: "(Benimki) artık dayanamadı. Ne?.. Elbette benimki!.. Yoksa size anlatmak için bu kadar özenir, bezenir miydim?.." Bazen de hesap sormaya koyulur: "İsabet etmiş miyim?.. Söylesenize... Ya etmişsin deyin, ya etmemiş!.. Ne diyorsunuz?.."

Yazarak geçinmek. Ahmet Rasim 1865 yılında İstanbul'da doğmuş ve 1932 yılında ölene kadar bu şehirde yaşamıştır. 1883'te Darüşşafaka'yı bitirdikten sonra, kısa süreli bir memuriyetin ardından gazeteciliğe başlamış ve 48 yıl süreyle basında kalmıştır. 1927-1932 yılları arasındaki milletvekilliği sayılmazsa hayatını hep kalemiyle kazanmıştır. Ancak bu arada epey yoksulluk çektiği de gerçektir:"Anılar ve söyleşiler"adlı kitabının ilk bölümü bu yoksulluk yıllarını anlatır. 2. Abdülhamit'in istibdat devridir ve Ahmet Rasim mimlenmiştir. Ne kitapları yayınlanmakta ne de gazetelere yazı yazabilmektedir. Bu arada peşine bir de hafiye takılmıştır. Hatta birkaç gün sonra hafiye gelip "Ben boş yere sizin arkanızda dolaşmayayım. Siz de rahat edin ben de. Her gün nereye giderseniz bir kâğıda yazın, akşamları ben görünürüm, alır giderim. Olmaz mı beyim?" diyecektir. Doğrusu hafiye de haklıdır, çünkü o sıralar Ahmet Rasim parasızlıktan çoğunluk tabanvay dolaşmaktadır. Eline geçen tek parayı ise dostu İngiliz bakkalı Jorj'un kendisine bulduğu çeviri işlerden elde etmektedir. Bu sıralar karısının da bir çocuk beklediğini söyleyelim.

Rasim'in Ratib Tahir tarafından yapılmış bir karikatürü

Ahmet Rasim 1927 yılında milletvekili olmuş ve yine aynı yıl "Asri Fantaziler" adı altında Cumhuriyet gazetesinde yazmaya başlamıştır. Buradaki yazılardan biri "Köpekler, Kediler"başlığını taşımakta ve yemesi, içmesi, sohbeti ile ünlü Ahmet Rasim'in bir başka özelliğini, hayvanseverliğini de ortaya çıkarmaktadır.

"İstanbul'da bir Hayvanları Koruma Derneği varmış! Köpeklerle kediler için:

' Hiç merak etmesinler, ben kendilerini öyle gözleri dönerek, saatlerce çeneleri atarak, kol, bacak silkeleye silkeleye, kuyruk dikerek öldürmeyeceğim. Adi bir sandık içine koyacağım, içinden havagazı geçireceğim, bir an sonra gözlerini açıp bakacaklar ki ölmüşler!.. diyormuş!

Operatör Cemil Paşa'nın Belediye Başkanı olduğu tarihten beri bu hayvanların uğradıkları belaların sonu gelmiyecek mi? Kıskaca gel, arabaya tıkıl, mavnaya bin, Hayırsızada'ya çık, şimdi de sandığa gir.

Bu nasıl koruma? Tıpkı Avrupalıların, Asya, Afrikadaki yerli insan topluluklarına yutturdukları korumaya benziyor!.."●

FİRDUN HİÇYILMAZ KOLLEKSİYONUNDAN

Zaptiye nezaretinde deniz hamamı sefası... Yıl kimbilir kaç?

İSTANBUL PLAJLARI

Kırık yüzücü

İstanbul'a yaz gelir gibi yapıp da bir türlü gelmeyince, güneye kaçamayanlar oturup İstanbul'un eski plajlarını düşünüyorlar. Eski plajlarını... Çünkü İstanbul'da halka hücum edecek, vatandaşa da denize girecek plaj kalmadı

Deli gönlüm bir kuş olmuş, kıyıların, kumsalların üzerinden uçuyor.

Kâh yeryüzünde âlem bizi seyrediyor, kâh biz gökyüzüne çıkıp âlemi seyrediyoruz ya, aşağısı kalabalık. Dikine dalalım ve de kemerli şortu, atkılı takunyası, bukleli saçları, hilal kaşlarıyla Feriha Tevfik modeli bir sarışının yanına yakınına konalım... Yaz bir türlü gelmek bilmiyor, bir sıcak bastırdı geçti, arkasından sağanak kıyamet, ama Florya'da Solarium Plajı, hemen yanı başında Barba Anastas'ın baraka meyhanesi tıklım tıklım... İmanım tahtelbahir, gene mi nostalji?

Günahı bizim değil, İstanbul'u katledenlerin boynuna. Orta Asya'dan dört nala gelip denize bir kısrak başı gibi uzanan bu ülkeye bir türlü alışamayan, daha çadırının, pardon apartman katının içinde cami gibi ayakkabısız dolaşıp penceresinden kilim silken, kül tablası döken atalarımız dört yanımız denizi kuruttuysa kabahat bizim mi?

İçimizde artakalmış vahşi bozkır türküleri gelip gelip kendini söylüyor, üzerimize çekilmiş ince kat yaldız sapır sapır dökülmekte, deniz kıyısından dağlara döner gibiyiz. Hoş denizi ne zaman bir tür açık hamam, tatili ne zaman bir tür türbe ziyareti fırsatı, mayoyu ne zaman bir tür peştemal gibi algılamadık ki?

"İstanbul'un plajları..." Tıpkı "İstanbul'un Rumları", ya da "İstanbul'un tramvayları" der gibi. İstanbul'un plajları diye bir şey, bir şeyler artık yok. Moda'nın ahşap kabinleri, toprak yığınları, atılmış eski terlikler, patlak su şişeleri ve kırık çatallar üzerinde kırık dökük yükseliyor. Caddebostan aslına rücu etmiş, Cadı Bostanı kıyılarında koli basilleri bir zamanlar buralarda yankılanan "Oh My Papa", "J'Attendrai", "La Paloma" gibi şarkıları mırıldanıp Turan Seyfioğlu'nun ince uzun hayalini gözlüyorlar. Haylayf (dikkat isterim, High Life değil, Haylayf), buldozer homurtuları içinde denize uzanan kazıklar üstü sıra sıra "aile" bölmeleriyle Halkalı treninden hasır şapkaları, uzun topuklu takunyaları ve kollarında sepetleriyle inecek Demokrat Parti dönemi dilberlerini bekliyor...

EUROCLUB KİTABINDAN

1890'ların Moda'sı ve plajı... Bir de bugününe bakalım!

Savaş yıllarında otuz beş kuruş gibi hayli tuzlu bir para ödenerek girilebilen züppeler plajı Suadiye, yerini bahçeli mahçeli ama kat sayısı yüksek binalara bırakmış. Züppelik berdevam. Büyükdere'de Beyaz Park'ı boşuna aramayın. Gazi Hazretleri'nin Rasim Bey'e özel direktifiyle "küşat edilen" biri kadınlara, öteki erkeklere mahsus deniz hamamları manzumesi yıkılıp kıyı temizlenmiş ve Büyükdere "kurtarılmıştır..." Artık orada Yasemin Esmergül'ün şekerli sesinden İnci Avcıları operasından Nadir'in aryasını, kırmızı pabuçlu tenorlardan "Granada"yı, Ateşböcekleri'nden "Lüküs Hayat"tan tornistan "Yan gel Yassıada'da yat" ya da "Que Sera"dan bozma "Kel Zehra" şarkılarını dinleyemeyeceksiniz!

Therapia mı buyurdunuz? Semtin adını bu şekilde söyleyen hepi topu dört bin kişi kaldı İstanbul'da, onlar da "Vatandaş Türkçe Konuş!" uyarısı uyarınca dillerini düzelttiler. Tarabya diyorlar. O vakitler Emekli Sandığı'nın o koca blokunun yerinde Tokatlıyan'ın ahşap yazlığı var, önünden denize de girilebiliyor. Elbette buralarda paçalı iç donuyla, peştemalla denize giren erkeklere, ağırbaşlılar için matem karası, hoppalar için koyu mavi, çuval benzeri, boğazdan ve paçadan boğma entarilerle denize giren kadınlara rastlamak olacak iş değil... Palabıyıklı mösyöler, akça pakça kokonalar çıkınca kurulanıp Bomonti birası yudumluyorlar. Mayolar enine çizgili, askılı ve bermuda paçalı; daha sonra o yıllarda çok gözde olan sopa güreşi bile yapılacaktır...

Tarabya'nın şık havasına uyamayan delikanlılar Ayastefanos kıyılarına doğru şöyle bir uzanıp, anadan doğma, Manchester ya da Liverpool beyazı işgal zabitlerine, tombul Beyaz Rus madamalarına, Vrangel, Denikin ve Kolçak orduları dökün tüsü sefil aristokratlara uzaktan dikiz geçebilirler. Bu gibi kendini bilmez âdemler sakın ola ki Küçüksu, Göksu plajlarına uğramaya yeltenmesinler; dört yanı sımsıkı kapalı hanımlara mahsus deniz hamamının içinde paşa kerimeleri billur kahkahalar atarken sıcaktan fesinin içine mendil sermiş, göğsünü bağrını açmış, postalları gevşetmiş zaptiye de elinde sopayla onları kovalayıp okşamak için nöbette...

Tarabya'da karar kılıp şöyle bir elli-altmış yıl sabretmeyi göze alırsanız, varlığıyla burayı şereflendiren paşaların paşası Zeki Müren'le iki çift laf etmeniz mümkün olabilecektir. Tarabya plajının beş liraya kiralık mayo müşterisiyle dolması daha sonranın işi.

Yok eğer Haylayf'ı seçerseniz, yanınızda burgulu matkap götürme zahmetine katlanmanıza gerek yok, çünkü salaş kabinlerin dört duvarı daha önceden son derece usturupla her boya, her göze göre delinip ayarlanmıştır! Biraz dikkat ederseniz, üşenmeyip taa Beşiktaş'tan iki Skoda otobüsü değiştirip gelmiş bacak kadar bir veletin, çevresine hiç aldırmadan gölgeye çekilmiş, elinde Çağlayan Yayınları'nın bir liraya satılan, ama Beşiktaş Balıkpazarı'nda ciğerci ile turşucunun arasındaki eski kitapçıdan elli kuruşa düşürülmüş bir roman okuduğunu göreceksiniz... Refik Halit'in son kitabı değil bu; Çağlayan'ın Yeni Dünyalarda dizisinden "Merihten Saldıranlar", "Seyyareler Çarpışıyor", "Mavi Ölüm" gibi bir bilimkurgu romanı da değil; Kemal Tahir'in F.M. İkinci adıyla yazdığı, hafiyesi Mayk'ı kırk sekizinci caddeden yirmi sekizinci sokağa saptıran, pis bir alışkanlıkla sarışın yosmanın karnına kırk beşliğin kurşunlarını doldurttuğu romanlardan biri de değil...

Ne olacak ki? Kemal Tahir'in, bu kez Samim Aşkın adıyla yazmış olduğu başka bir roman. Adı da elbette "Halk Plajı!"

İşbu satırların yazarıyla 1958 yılında karşı karşıyasınız. Her zaman Haylayf'a gelmez, çoğunlukla Çırağan Sarayı'nın önünden giysilerini iki taşın arasına sıkıştırıp suya dalmayı tercih eder ve eve dönünce de bir temiz dayak yer.

Ama ne yazık ki yıl 1987'dir ve İstanbul plajlarından denize girmek gafletinde bulunacak babayiğitler, kendilerine bir kadının çevresine çember olmuş ondört kişi arasından burnunu eliyle tıkayıp çivileme yapmaya çalışanları iteleyerek, beline "şambrel" takıp çimmeye uğ-

Haylayf'tan ("Lüküs Hayat") artakalan Low-Life ("Sefil Hayat")!

raşanları sollayarak girecekler, çaresi yok... Girdikten sonra da patlıcan kabuklarını, konserve tenekelerini, eprimiş tokyo teklerini, insan dışkılarını ve kullanılmış Amor'ları görmemeye çalışınız.

1987'de olmasaydık, plajda bukleli kızların arasında fotoğrafınızı çekecek bir Selahattin Giz bulunurdu. Övünmek gibi olmasın o zamanın **Nokta**'sı, Sedat Simavi'nin ünlü **7 Gün** dergisine bir de bakmışsınız kapak olmuşsunuz.

Yaşınız tutsaydı, Çardak İskelesi'nden, Salıpazarı'ndan, Kumkapı'dan da denize girebilir, 1 Osmanlı kuruşu karşılığında kiralık peştemal giyebilir; Fenerbahçe'de haftanın belli günleri Galata Köprüsü'nden kalkan sekiz bilmem kaç vapuruyla plaj sefasına gelen Oponax, Thisbé, Mille Fleurs kokuları sürünmüş Beyoğlu piyasası yosmalarını da temaşa edebilirdiniz. Hele içlerinde bir haspa var ki, gümüş gerdan, kaz göğsü, kar omuzlar, asma kabağı kollarla, zaptiye korkusuna bile kulak asmayan istibdat delikanlılarının uzaktan uzağa nefesini kesiyor! Bu kadar gözü kararan gençlerden her şey beklenir, maazallah bunlar gidip gizli İttihat ve Terakki Cemiyeti'ne üye bile kaydolurlar.

Biz, şimdilik ömrünü İstanbul plajlarının tarihini yazmaya hasretmiş, günümüzün plajlar kralı Gökhan Akçura'ya bu ek bilgiler için bir selam sarkıtalım ve söz kraldan kraliçeden açılmışken, Puro-Fay reklamlarına bile çıkmış 1954 Adalar Güzellik Kraliçesi Ayten Çankaya ile 1947 Adalar Güzellik Kralı Selahattin Hilav üstadımızı anıp geçelim. Sahi, devir, plajlarda kral-lar kraliçeler seçildiği devir. Kimler gelip geçmiyor ki kumlu podyumlardan, Haylayf'ta oksijen saçlı Pola Morelli, Diclehan Baban, Üftade Kimi triosu, Moda'da kafalarından aşağı çuval geçirilmiş bacak güzelleri... Devir, gene, din-

Sedat Simavi, 1919'da mayoların açık saçıklığıyla dalga geçiyordu

sizlikten değil yersizlikten, kabin delikleri Yeni Sabah gazetesinden koparılmış lokmalarla tıkanıp içeride greko-romen güreş tutulduğu, hatta bunun serbest stile çevrildiği devir.

Yok,bunlar isimleri Nükhet, Merve, Tijen, Tiraje, Yelda gibi Adnan Menderes zengini yeni sınıfın kızları değil. Soyadları olmayan, hani o babalarının ya da kocalarının adlarıyla anılır Safiye Erol, Müzeyyen Sabit, Muazzez Neşet, Mualla Sabri gibi kadınlar hiç değil. Bunlar, Sündüs, Aşkım, Elmas, Vicdan, Okşan gibi kenar dilberleridir.

Şimdi, Ataköy C Motelleri'nde bu kaliteye bile rastlanmıyor derler. Tekin Aral'ın Salacak Plajı Destanı'nda kahramanlıkları bir bir anlatılan Piç Yavuz, Camgöz Taci ve Tilt Mahmut şimdi SSK'dan mı Bağkur'dan mı emekli oldular kimbilir?

En azından onların o şirin hergeleliklerini sürdürebildikleri bir İstanbul'u elimizde tutabilseydik... Vazgeçtik Florya Barutçu Çiftliği yalısında deniz banyosu alan kokoniçalardan, Gazi Paşa'nın Ülkü'nün elinden tutup gezindiği ılık kumlardan, Ragıp Gümüşpala'yı "şehit" eden Lido gecelerinden. Artık Heybeli'de çivileme yapacak bir İsmet Paşa da yok. Oğlu iktidarı çiviliyor, çekiç sesleri cılız çıksa da. Ama o gıcırdayan tahtalar üzerindeki ıslak ayak izlerini, kabinlerin önündeki su yolunda yavaş yavaş biriken kumları, kumanya torbasından çıkarılıp yenen karpuzun yapışkan çekirdeklerini, bira bardaklarının ağzında birikmiş köpük tortularını yaşamak için güneye inmek gerekiyor.

İşin kötüsü güneyde de ya lahmacun kabadayıları, ya tırnak yiyen bunalımlı aydınlar var. Saint-Tropez, Biarritz, San Remo, Ostende, şarkısıyla bir zamanlar ortalığı yıkıp geçiren Portofino, Copacabana, Bahia gibi plajlar da bizim boyumuzu aşıyor.

Daha yazın başındayız ama, İstanbul plajları deyince nedense içimden hep paslı, bırakılmış demir iskemleleri, sökülmüş şemsiyeleri, soğuk kumsal üzerinde minik delikler açan yağmur damlalarını, salaş ahşap üzerinde tıkırdayıp duran o yağmur damlalarını yazmak geliyor... Bizi nostaljik eden utansın!

Engin ARDIÇ

TENİS

Wimbledon'un diğer yüzü

Dünyanın en önemli tenis turnuvası görünümündeki Wimbledon gerçekte tenisçilerin katılmak istemediği bir panayır yeri

Wimbledon Tenis Turnuvası'nı, dünyanın en iyi tenisçilerinin bir araya geldiği, dünya tenis aristokrasisinin hazır bulunduğu, İngiltere'nin en büyük spor olayı olarak değerlendiriyorsanız yanılıyorsunuz. Bu yıl Wimbledon'da ünlü Lady D'den bile imza almak mümkün olmayacak büyük bir olasılıkla. Çünkü majesteleri maçlara gelmeyecek. İngiliz Kraliçesi bile son yıllarda Wimbledon'a gelmez oldu.

Şimdilerde İngiltere Hanedanı'ndan sadece Kent Dükü ve Düşesi buranın müdavimlerinden.

Pekiyi 101 yıllık geleneği olan turnuva ölmek üzere mi? Buna da kocaman bir hayır.

1986 yılında Wimbledon Turnuvası toplam 400 032 seyirci ile rekor kırmış. Bu işin sırrı ise televizyon! Wimbledon ABD'nin NBC televizyonunun büyük çabaları sayesinde tam bir Amerikan tatil merkezi görünümünde. 1968'e kadar amatör statüde olan turnuva, NBC'nin maçları sabah kahvaltısından itibaren en geniş şekilde vermesi ile, dünyanın en büyük tenis malzemesi pazarı olan ABD'nin bir numaralı tenis olayı haline geliverdi. Amerikalılar neredeyse okyanusu yüzerek geçiyor ve Wimbledon'u dolduruyorlar hem de son yıllarda hiçbir ABD tenisçisinin çeyrek finalden yukarı çıkmamasına rağmen.

Bilindiği gibi Mc Enroe 1986 yılında evlenmek bahanesiyle Wimbledon'a gelmemişti. Mc Enroe bu yıl da katılmıyor. 1986 yılında ABD'nin en büyük başarısı çeyrek finalde elenen Tim Mayotte'la sınırlı kaldı. Buna rağmen ABD'li seyirciler bu yıl dört milyon dolar ödül dağıtacak olan turnuva biletlerini kapış kapış alıyorlar. Sebebi de çok basit. ABD'de bu tür turnuvalar sadece kulüp üyelerine açık. Ama okyanus ötesi Wimbledon'a, sokaktaki ABD'li fiyatları 99 dolardan 1850 dolara kadar değişen turlar vasıtasıyla, veya kapının önünde iki kilometre uzunluğa varan kuyruğa girerek, katılabilme şansına sahip.

Dış kortlardaki maçlar bir bonbon, dondurma, itiş kakış ve imza festivali halinde geçerken, iç sahada "susalım beyler" tarzı hakim. İkinci Dünya Savaşı bombardımanını başarı ile atlatmış olan stadyumun tek üstünlüğü yağmura karşı korunaklı olması. Yoksa şampanya ve çilek kokteyllerinin yanında Guiness biralarının da buz gibi takdim edildiği kulüp renkleri olan mor ve yeşil tişörtlü yabancıların cıbıl cıbıl dolaştığı dış sahalar çok daha eğlenceli. Ama eğlence değil de maç izlemek istiyorsanız, bu dış sahalarda biraz zor. Ön sıraları kapamayanlar için tek çıkar yol birbiri üstüne dizilen insan gövdelerinden oluşan duvarı aşabilecek uygun bir "röntgen cihazı" edinmek. Aslında böylesi bir çabaya da pek gerek yok, çünkü Wimbledon'da tenis

Wimbledon'a katılan heyecanlı İngilizler!

Wimbledon'a giriş ile Ali Sami Yen'e giriş farksız

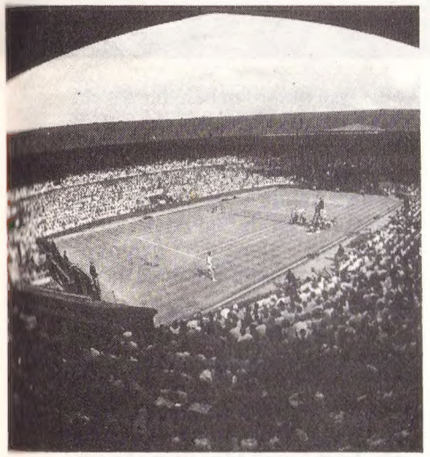

Centre-kont ll cihan harbini bile atlattı

adına görülecek pek bir şey kalmadığı görüşünde hemen tüm uzmanlar birleşiyor. Çünkü Wimbledon'da dünyanın en iyi tenisçileri değil, sadece en güçlü servis atan tenisçileri prim yapıyor. Kız top toplayıcılara izin vererek, topların beyaz yerine sarı olmasını bile kabul ederek (daha iyi göründüğü için değil daha geç kirlendiği için) devrim yapan İngilizler, bir tek çim saha geleneğine sıkı sıkıya sarılmışlar. Gerçekten Wimbledon dünyanın son büyük çim saha turnuvası. Sahanın çim olması da sert servisli Navratilova'nın bu turnuvayı sekiz defa kazanmasını (son beş senedir peş peşe) ve Boris Becker'in de son iki senedir peş peşe şampiyon olmasını açıklamaya yetiyor. Söylentilere göre İvan Lendl (şu anda dünyanın bir numarası) geçen yıllardan birinde, çimende bomba gibi servis atan rakiplerinin toplarının, sahanın zaman içinde iyice bozulan çim zemini nedeniyle kestirilemeyen yönlere yollanmasından iyice rahatsız olup "çimene karşı alerjisi olduğu" gerekçesi ile turnuvaya katılmamıştı. Ama sonra bir fotoğrafçı tarafından başka bir çimen sahada golf oynarken tespit edilmişti. Lendl'in çimene kızıp Wimbledon'da en az Mc Enroe kadar mızıkçı hale gelmesi nedeniyle Sun gazetesi ona "Igor" Lendl ismini bile takmıştı. Bu yıl Lendl ve Edberg gibi teknik tenisçiler gene Becker, Mayotte, Cash gibi hızlı servisçilerin elinde zorlanacaklar. İşin gerçeği şu ki eğer raket ve giyim firmaları zorlamasa tenisçilerin çoğunun gönlü de kaygan, yağmurlu Wimbledon'a katılmaya pek razı değil.

Deniz GÖKÇE

Yunan zaferinden, Abdi İpekçi'ye...

Eline kalemi alan Yunan Mucizesinin ardındaki sebebi arıyor. Aramaya gerek yok.. Çünkü Yunan Mucizesi yok. Onların yaptığını, biz de yapabilirdik, başkaları da..

Bu bizim yıllardır süren tezimiz.. Milli takımlar bir üstyapı olayıdır. Bu üstyapıda başarılı olmak için, ille de ülkeye yayılmış, iyi çalışan ve üreten bir altyapı gerekmez. Çünkü milli takım bilemedin, 20 kişidir. Her ülkede bu 20 kişi, altyapı olsa da, olmasa da çıkar. Bu 20 kişiyi iyi bir planla, amaca göre organize ettin mi, sonuç alırsın.. Alınca da, öbür ülkelerde bir yığın ulema, sizi bile güldüren, bilimsel yorumlar yaparlar.

★ ★ ★

Uzmanları için değil, sıradan sporsever için soruyoruz.. Bize bir Yunan basketbol takımının adını söylerler mi?. Avrupa Şampiyon Kulüpler, ya da Kupa Galipler'inde, ya da Koraç Kupası'nda oynamış Yunan takımlarından adını hatırladıkları var mı?

Türkiye Minik, Türkiye Yıldız, Türkiye Genç Şampiyonu kulüpler, Yunanistan'daki rakipleri ile oynasalar, kaybetmeleri ihtimali var mı?

Hayır Yunanistan'da, hele bir Yugoslavya'yı, bir Sovyetler Birliği'ni geçecek altyapı organizasyonu var mı? Güldürmeyin adamı..

1961 yılında Yunanistan'la, Atina'da Genç Milli takımlar düzeyinde yarışmıştık. Atletlerimiz, tüm pist yarışlarını kazandılar. Teknik branşlarda, örneğin yüksekte bile geçtik onları.. Ama Yunanlıların o sırada bir dünya rekortmenleri vardı.

Yunanlı'nın yaptığı bu işte.. Yetenekliyi buldu mu, devletin tüm imkânlarını onun için harcayıp, bütün dünyada Rum propagandası yapmayı iyi biliyor. Amerika'da yaşayan Rum asıllılarla ilişkisini koparmamış. Onlara sahipleniyor, içlerinde parlayan oldu mu, hemen milli formayı giydiriyor. Biz ne yapıyoruz? Amerika'da çağdaş güreşi öğrenmiş Abdürrahim Kuzu'yu, kebabçı-otobüscü takımının tuzaklarına kurban ediyor, adamı neredeyse ölüme yolluyoruz. Çocuk ardına bakmadan kaçıyor. Biz ne yapıyoruz, Eyüp Can gibi bir adamı elimizden kaçırmak için her şeyi yapıyor, çocuğu, kısır federasyon çekişmelerine alet ediyoruz. Eyüp tekmeyi yiyip gidiyor, ama sırf Bulgaristan'dan kaçıp geldi diye, Naim Süleymanoğlu'nu kral ilan edip, ülkenin tüm öteki sporcularına aşağılık kompleksi veriyoruz.

★ ★ ★

Hayır, Yunan Mucizesi yoktur, Yunan akılcılığı vardır. Türk ve Yunan milli takımlarında oynayan onar kişiyi çıkarın. Geri kalanlarla hangi takımı yaparsanız yapın, biz yeneriz. Ama milli takımda onlar Avrupa Şampiyonu olup, biz finale bile kalamayız. Çünkü onlar akıllı, biz değiliz. Onlar pratik, günlerini gün edip, dünyaya "Yunan Mucizesi" ahkâmları kestirir, biz en az 20 yıl sonra sonuç verecek altyapı lafları içinde boğulur, iş yapmayız.

★ ★ ★

Yunan akılcılığının en büyük örneklerinden biri de televizyonda ağzımızın suları akarak izlediğimiz kapalı spor salonudur. Bu salon olmasa Avrupa Şampiyonası Yunanistan'da yapılmaz, Yunanistan'da yapılmasa, hakemler Rumları bu kadar tutmaz, arkalarında böyle bir seyirci olmaz, değil şampiyon olmak yarı finale bile kalamazlardı.

Bu salonun temeli Abdi İpekçi salonu ile aynı günde atılmıştır. Adamlar muhteşem bir salonu bitirdi, içinde atletizm dahil her sporu yapıyorlar, biz onun yarısı bile olmayan bir salonda yıllardır boğuşuyoruz.

Bedrettin Dalan'ın gözü kara girişimi ile, inşaat alanındaki işgalci nihayet kapıya kondu, ama işlerin 1987 sonunda bitmesine de imkân kalmadı. Çünkü faize konan spor paralarımız yüzünden, müteahhit firmaya ödeme yapılamadı. Adamlar da işi yavaşlattılar.

İnşaat maliyeti 6 milyar lira. Bugüne dek 3 milyar ödenmiş.Daha 3 milyar ödenmesi gerek, ama ödenmiyor. Adamlar "Ödemeyin, hiç değilse bir ödeme planı yapın, biz de ona göre çalışma planı yapalım" demişler. Ona da yanıt yok. Bu ödeme yapılmadığı için, kaba inşaatı nerdeyse bitmiş salonun ince işleri için gerekli çoğu ithal malzeme alınıp depolanamıyor, bunların fiyatı da, hergün mark gibi roketleniyor. Son aldığımız habere göre salon kalmış 1988 baharına.. 1987 baharında, İstanbul'un tek spor salonu da, İstanbul Festivali'ne tahsis edilmiş. Basketbol milli takımının çalışacak yeri yok..

Sonra ahkâm.. Yunanlı cart da, Türkiye curt..

Hadi canım sende!.

Hıncal ULUÇ

Türk soyundanız

Dersim İsyanı ile ilgili yazınızı okudum. Ben Kürt kökenli bir Türk vatandaşıyım. Saka-İskit kökenli olduğumuz bu yazınızda belirtilmiş. Halbuki tıpkı Türkler gibi Orta Asya'dan, Kafkaslardan geldik. Yani Türk soyundanız. Dilimizin bir dil olduğunu iddia edemem Farsça, Arapça, Türkçe kökenli kelimeleri çok kullanırız. İstiklal Savaşı'nda kahramanca savaştık. Evet, Türklerden çok farklı yönlerimiz yok. Din ve mezhep birliğimiz de var. Bana tuhaf gelen, Laz kelimesine tepki göstermeyen hükümetimiz neden Kürt kelimesine tepki gösteriyor?

N. Güven-İSTANBUL

Kürtler Türk kökenli

Türklerin Anadolu'yu Bizanslılardan alması, Kürt beyliklerinin Yavuz Sultan Selim devrinde ortaya çıkması, Kürtlerin Türk kökenli olduğunun bir delilidir. Kürtlerin kökenleri incelendiği gibi lisanlarının da incelenmesi gerekirdi. Kürtçe yabancı bir lisan değildir. Tarihte çeşitli isimlerle anılan beylikler bugün Türkiye adı altında birleşmiştir. Fakat Kürt beyliğini farklı göstermeye çalışan dış ülkeler vardır. Bu ülkelerin, bu konuda değişik çıkarları da vardır. Gerek Dersim olayları, gerek 1984'ten bu yana Güneydoğu Anadolu'muzda cereyan eden olaylar dış tahriklerden kaynaklanmaktadır. Türk milleti olarak bu tür oyunlara gelmemeliyiz. Birlik ve beraberliğimize yönelik saldırılara karşı dikkatli davranmalıyız.

Ahmet Öncel-İSTANBUL

Seni seven ölsün

"Ruhi Su'yu Sever misiniz?" başlıklı yazınız son yıllarda Türkiye'de bilhassa bazı çevrelerde uygulanmakta olan çifte standart uygulamalarına örnek olması açısından ibret verici idi. Rükzan öğretmen Atatürk Türkiye'sinde 34 yıl hocalık yaptıktan sonra dersinde bazılarına göre ağza dahi alınmaması gereken bir şairi andığı için, görevinden alınmıştır. Oysa aynı ülkede başka okullarda, başka öğretmenler daha kimlerin adlarını andıkları hatta ağızlarından düşürmedikleri için paye alıyorlar, yükseliyorlar. Demek ki bu ülkede bazıları sadece halkçı olduklarından veya dönmekte olan çarkların bir dişlisi olmayı reddettiklerinden kimilerince gizlice oluşturulan vatan hainlerinin listesine eklenmiş durumda. Artık bu listeler açıklanmalı Açıklanmalı ki Rükzan öğretmenler ve bizler büyüklerimizin kimleri vatan haini ilan ettiklerini öğrenelim, bundan böyle de dostumuzu düşmanımızı ona göre seçelim.

Sinan Kadıoğlu-ANKARA

Sosyal demokrasi

Son Tango gerçekten güzel bir yazıydı. Sosyal demokrasinin içinde bulunduğu durum ise acı bir gerçek. Oysa onlardan hâlâ bir ses gelmiyor. Herkes liste peşinde. Sağlıklı ve tutarlı bir politika önerilemiyor. Sayın Ecevit'in ne yaptığını ise doğrusu kendisinden başka kimse bilmiyor. Eğer durum böyle devam ederse yazık olur sosyal demokrat birikime... Bunun vebali de büyük olur.

Meliha Güral— NİĞDE

Bülent Ecevit

Gerçek bir aydın

Türkiye önemli ve gerçek anlamdaki aydınlarından birini daha yitirdi. Evet Cemil Meriç'ten söz ediyorum. Yazıda da çok yerinde belirtildiği gibi, sağ veya sol herhangi bir kutuba girmemenin getirdiği yalnızlık içinde, ama inançlarından taviz vermeden onurlu yaşadı. Öyle sanıyorum ki bu yalnızlık ve aydın geçinenlerimizin çoğunluğunun Batı'ya ya da Doğu'ya tamahları, belli ideolojilerin körü körüne ardına takılmaları onu gözlerinin görmemesinden çok daha fazla üzüyordu. Böylesine objektif ve özgün görüşleri ve kimlikleriyle ortaya çıkan aydınlarımız maalesef ne kadar az. Ve nasıl kıymetlerini bilemeden, dar bakışlarla yargılıyoruz onları. Evet "Bu ülkeden bir aydın geçti."

Sümbül Sever-ANTALYA

Açıklama

Av. Prof. Dr. Hayri Domaniç dergimizin 24. sayısında yer alan "Bir Şirket Darbesi-Suçlanan Profesör" başlıklı yazıdaki söyleşinin yer darlığı nedeniyle yayınlanamayan bölümlerinin de olayı aydınlatmak bakımından önem taşıdığını belirterek:

"Günergun'ların yaptıkları toplam sekiz ceza ve hukuk başvurusundan altısının reddedilerek kesinleştiğini ikisinin ise henüz sonuca bağlanmadığını böylece kimin haklı kimin haksız olduğunun şimdiden yargı kararlarıyla büyük ölçüde anlaşıldığını, 368 milyonluk gasp iddiasının geçersizliğinin de bu kesinleşen kararlarla ortaya çıktığını, bu kararların kesinliğine rağmen Burhan Günergün'ün yeni bir hukuk davası açarak aynı iddiaları burada da ileri sürmesinin sadece ve sadece yenilmekten doymayan güreşçi tanımlamasını hatırlattığını, ayrıca Çelik Sanayii Şirketi'nin Günergun'lar aleyhine açtığı tazminat davasında bilirkişinin Günergun'ların şirkete 520 milyon TL zarar verdiği yolunda rapor verdiğini, 1984 yılında şirketin ana sözleşme değişikliğinin, yeni yönetim kurulu seçiminin ve Burhan Günergun ile Tarık Ümit'e temsil yetkisi verilmesinin bütün ortakların oy birliği ile yapıldığını, kendisine beheri 5000 TL. değerinde iki hisse verilmesinin Ticaret Kanununun Yönetim Kurulu üyelerine hisse verilmesini öngören hükmünden kaynaklanan yasal bir zorunluluk olduğunu, bu hisselerin artan sermaye ile ilgi taşımayıp eskiden mevcut hisse senetleri meyanında bulunduğunu esasen artan sermaye ile ilgili hisse senetlerinin yasa dışılığından da mahkeme kararları karşısında bahsedilemeyeceğini, diğer taraftan 1984 yılında yeni yönetim kurulunun Burhan Günergun'ca şirketin 70 milyon lirasının kötüye kullanıldığını tespit ettiğini, bunun vadeli mevduat faizi ile iadesini istediğini Günergun'un bu durumu kabul ederek üç ay sonra ana parayı yüzde beş faizi ile ödemek durumunda kaldığını bilirkişinin bunu dahi yeterli bulmayarak şirkete verilen zararın karşılanması için daha fazla faiz ödenmesi gerektiğine karar verdiğini, sonuç olarak Günergun'ların tehditle ana sözleşme değiştirildiği hisselerin ve 368 milyon liranın gaspedildiği yolundaki iddialarının Şişli Cumhuriyet Savcılığı'nın 985 / 7366 sayılı kararı ile bunu onaylayan Eyüp Ağır Ceza Mahkemesi'nin 986/67 sayılı kararıyla ve İstanbul 3 Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 985/513-71 sayılı kararını onaylayan 986/6698 sayılı Yargıtay II. Hukuk Dairesi kararıyla yalanlandığını"yeniden vurgulayarak değindiği kararları açıklamasına eklemiştir.

Prof Domaniç: "Gerçekler mahkeme kararlarıyla aydınlandı."

Fakirliğe dikkat

Geçtiğimiz sayılarınızdan birinde yayınlanan "Yeni Fakirler" yazınızı hayretle okumuştum. İnsanlar yaşayabilmek için ne yollar keşfedebiliyorlar diye de epey bir hayret etmiştim. Geçtiğimiz sayınızda yayınlanan "Sokakta Yaşayanlar" yazınız ise son zamanlarda giderek daha çok karışan kafama indirilen bir darbeydi sanki. Ne oluyor? Gerçekten her gün biraz daha sefaletin kucağına mı itiliyoruz? Bu acı tecrübeyi daha birkaç yıl önce yaşamadık mı? Ve tüm bu gelişmeler bir yana, Türk ekonomisinin nereye gittiğini kimden öğrenebiliriz, her kafadan bir şey çıkıyor, ama kim doğruyu söylüyor?

Haluk Eğilmez— İZMİT

Ertürk Yöndem

Şartlı bir kafa

Ertürk Yöndem'in şartlanmış kafasıyla haberciliği bağdaştırmak mümkün mü? Bu program bize TRT'nin gerçek yüzünü bir kez daha göstermiş oldu. Yöndem'in sorularına bakmak bile onun yaklaşımını anlamak için yeterlidir. "Mutsuzsunuz değil mi?", "Peki biz şimdi size ne diyeceğiz?" Ertürk Yöndem programın adını Kronik Bunalım koymuş. Son derece doğru bir ad: Ertürk Yöndem Kronik Bunalım'ın yaratıcısı.

Engin Erdi-SAMSUN

Futbolda devrim

Evet, Hıncal Bey şapkamızı çıkarıp önümüze koyalım. Hakemlerden şikâyet etmişsiniz, oysa daha sezon başında yapılan bir hakem seminerinde ilginç bir anket yapılmıştı. Anket sonucunda GS'nin şampiyon olacağı ortaya çıkmıştı. İlginç bir tesadüf. Hakem hataları ile yalnızca GS mi kaybetti, Beşiktaş kaybetmedi mi? Ayrıca bir takım 14 sene şampiyon olamıyor, sonra altın tepsi içinde bir puan alarak şampiyon oluyor ve bu Türkiye'de devrim diye niteleniyor. Üzerine basa basa söylüyorum bu sezon yeşil sahaların gerçek şampiyonu Beşiktaş'tır.

Erdem Ustaosmanoğlu– İSTANBUL

Okuyucu Mektupları için adres

Nokta Dergisi Okur Mektupları
Gelişim Yayınları
Levent / İSTANBUL

ABONE KOŞULLARI

Yurt içi
6 aylık: 15.000 TL.
1 yıllık: 29.900 TL.

Abone bedellerinin 128 139 no'lu Nokta Süreli Yayınlar A.Ş.
Posta çeki hesabına yatırılmasını rica ederiz.

Yurt dışı
(Yıllık-uçak postasıyla)
Avrupa ve Ortadoğu: 75 ABD Doları
ABD ve Uzakdoğu: 127 ABD Doları
Abone bedellerinin Yapı ve Kredi Bankası Nişantaşı Şubesi 615 147/6 no'lu hesaba transferini rica ederiz.

Eksik sayılar için adres:
Klodfarer Caddesi No 25
Cağaloğlu-İstanbul Tel: 527 74 64

Kıbrıs fiyatı: 1050 TL.

BULMACA

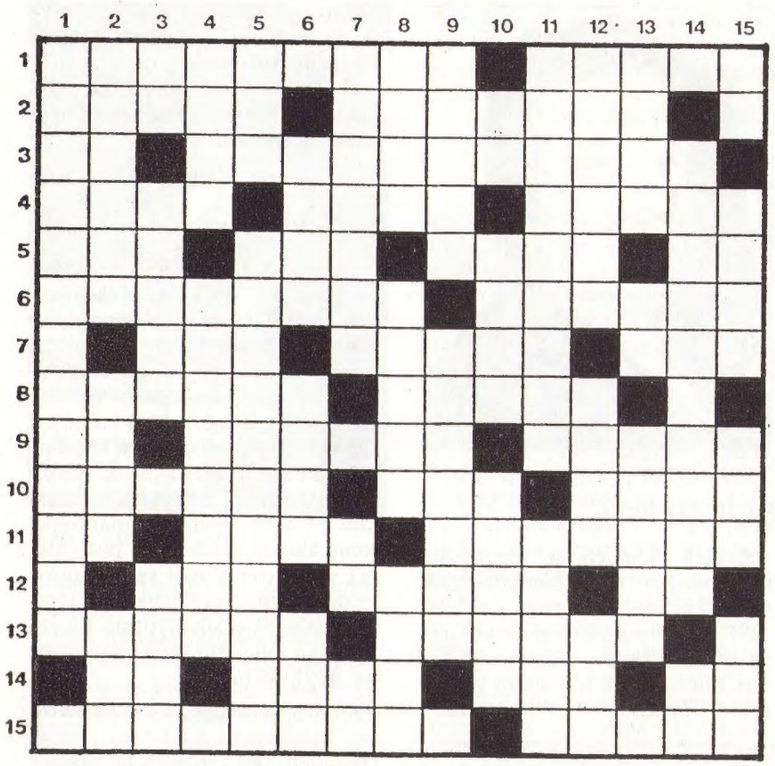

SOLDAN SAĞA: 1- 1881-1963 yılları arasında yaşamış, Kurtuluş Savaşı komutanlarından ve Cumhuriyet döneminin ilk muhalefet partisi **Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'**nın kurucularından olup 17 Haziran 1926'da Atatürk'e karşı düzenlenen İzmir Suikastı ile ilgili olarak İstiklal Mahkemesi'nde yargılanmış ve beraat etmiş Türk asker ve siyaset adamı - Bir ilimiz. **2-** Afrika'da yaşayan, gövdesi kızıl kestane ve bacakları çizgili memeli bir hayvan - ABD tarafından fırlatılan bir dizi uzay aracının adı. **3-** Bir nota - XVII. yüzyılda yaşamış, hoş sözleri ve nükteleriyle Türk anlatı geleneğinin fıkracı tiplerinden biri olmuş kişi. **4-** Yurdumuzda bir göl - Argoda çok çalışan öğrenciye verilen ad - Karısına söz geçirebilen erkek - **5-** Bir tür taze ve tuzsuz beyaz peynir - Karışık renkli - Yunan mitolojisinde kavga tanrıçası - Peru'nun plaka işareti. **6-** Asya'nın doğu ve güneydoğusuna verilen ad - Yunan mitolojisine göre uçmayı başaran ilk insan. **7-** Judo ve karatede en üst derecelere verilen ad - SSCB'de, mülkiyeti emekçi toplulukların ya da derneklerin elinde olan kooperatif şirket - Osmanlı devleti ile İtalya arasında Trablusgarp Savaşı sonunda imzalanan antlaşma. **8-** Öğe, unsur - Saç örgüsü. **9-** Molibden elementinin simgesi - Yansıma, yankı - Saz, kamış. **10-** Sırma ya da gümüş işlemeli bir tür ipekli kumaş - Eski Mısır inanışında güneşin annesi sayılan tanrıça - Yaprakları salata gibi yenen kokulu bir bitki. **11-** Bir çalgı - Bir Asya ülkesinin başkenti - Düz dokunmuş, açık saman renginde bir çeşit ipek kumaş. **12-** Ağzımızdaki dişlerin bir bölümüne verilen ad - **Denizayısı** da denilen bir fok türü - Tuzağa düşürülen şey. **13-** Gözün yuvarlak olan parçası - Ton ve makam temeline bağlı kalmadan oluşturulan beste. **14-** Güney Afrika Cumhuriyeti'nin plaka işareti - Değerli madenlerin arılık derecesi - Eskiden Türk'e yabancı olan kimse ve topluluklara verilen ad - Gümüşün simgesi. **15- Keops** ve **Kefren**'le birlikte Eski Mısır'ın üç büyük piramidinden biri - Açılıp kapanabilen alçak masa.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1- I. Dünya Savaşı sırasında Almanya'da sosyalistler tarafından kurulan **Spartacus** adlı topluluğun etkin üyelerinden biri olup, bu topluluğun başlattığı devrim hareketleri sonucunda **Karl Liebknecht** ile birlikte tutuklanan ve hükümet kuvvetleri tarafından dövülerek öldürülen ünlü Alman kadın sosyalisti. **2-** "Bere" anlamında kullanılan tıp terimi - İngiltere'de kullanılan bir soyluluk sanı - Osmanlı devletinin Rumeli'deki eyaletlerinden biri. **3-** Bir nota - İstenç - Karadeniz'in kuzeyindeki iç deniz. **4-** Kahramanlık konularını işleyen şiir türü - II. Dünya Savaşı sonlarında Japonlar tarafından kullanılan intihar uçaklarına ve bu uçakların pilotlarına verilen ad. **5-** Ruh - 1882-1955 yılları arasında yaşamış, bilim tarihi konusundaki çalışmaları ve Türkiye'de sağlık örgütünün kuruluşuna yaptığı katkılarla tanınmış, **Tarih Boyunca İlim ve Din, Dur Düşün** gibi yapıtların da sahibi siyaset ve bilim adamımız. **6-** Doğu Anadolu'da yüksek bir dağ kütlesi - **Gücü** de denilen ve bez tezgâhında ipliği ayarlayan tarak - Âlâ. **7-** 1750-1814 yılları arasında yaşayan ve III. Selim okuluna mensup olan Türk bestecisi - Japon lirik dramı - Lahza. **8-** Soğanlı bir süs bitkisi - Çöl Arapları - Tropikal bölgelerde yetişen ve yumruları besin olarak kullanılan bir bitki. **9-** Taht - Döşem. **10-** Dahil - Kamboçya'nın para birimi - İskambil kâğıtlarının atası sayılan deste ve bu deste kullanılarak açılan fal. **11. "Anastas mum satsana"** örneğinde olduğu gibi, tersinden okununca da aynı anlamı veren söz ya da tümce - Libya'nın para birimi. **12-** Çok büyük - İcar - Cet. **13-** Divan şiirinin ölçüsü - Yüz, çehre - Mevzii. **14-** II. Dünya Savaşı'nda Genelkurmay Başkanı olarak Almanya'ya karşı savaşın sevk ve idaresinde büyük bir rol oynamış ünlü Sovyet mareşali - Bir renk. **15-** Birli - Bezden biçilmiş elbise - İnce kabuk - Yurdumuzun bir bölgesi.

Hazırlayan: Sedat YAŞAYAN

Geçen haftanın çözümü

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	P	A	B	L	O	C	A	S	A	L	S	■	L	E	Z
2	A	K	R	E	D	İ	T	İ	F	■	A	P	A	T	İ
3	U	T	A	H	■	M	A	■	İ	Ş	V	E	■	İ	L
4	L	A	K	İ	N	■	R	H	■	İ	A	Ş	E	■	İ
5	B	R	■	S	O	F	■	A	Y	İ	N	■	R	A	■
6	A	M	A	T	E	R	A	S	U	■	A	Ş	İ	N	A
7	R	A	■	A	L	A	M	A	N	A	■	A	V	A	Z
8	A	■	A	N	■	K	A	N	A	Z	A	V	A	■	E
9	N	A	R	■	A	S	■	S	K	İ	■	A	N	A	R
10	■	H	İ	N	D	İ	B	A	■	Z	A	L	■	T	İ
11	D	İ	Z	E	■	Y	A	B	A	N	■	A	P	E	L
12	İ	M	A	■	D	O	■	B	■	A	K	K	A	■	E
13	A	S	■	K	A	N	T	A	R	M	A	■	L	O	R
14	N	A	H	İ	R	■	A	H	İ	E	V	R	E	N	■
15	A	■	A	L	A	R	M	■	M	■	İ	N	T	A	K

TEST

Trilyon, trilyon, trilyon...

Gelmiş geçmiş bütün ozanlar, yazarlar, devlet adamları para üstüne mutlaka bir laf etmiş. Gerçi pek azı Napolyon'un sözü kadar meşhur olabilmiş. Belki de bunda Napolyon'un "para, para, para.." gibi, 20. yüzyıl reklam tekniğine uygun "az ve öz" laf etmesinin payı vardır. Ama doğrusu, Tolstoy para üstüne sözlerin en müthişini söylemiş: "Parasız, düşünür; paralı da iki misli düşünür." Tolstoy gibi bir kişi bile düşüncenin paraya vurulabileceğini söylüyorsa, durup "düşünmek" lazım. Yalnız düşünmek mi? Hayaller bile bazen parayla doğru orantılı.. Baksanıza Banker Kastelli, bizlerin hayal sınırlarının çok çok ötesinde rakamları "bugün olmazsa yarın" sloganıyla telaffuz ediyor. Eh, Demirel de vaktiyle "Trilyonları telaffuza alışalım" demeniş miydi?

1. Orta Asya'da Türkler, komşu ülkelerle yaptıkları alış verişlerde kâğıt para kullanırlardı. Bu paraya ne ad verilirdi dersiniz?

a) Kayme
b) Çek
c) Mangır
d) Süva

2. Günümüzde hâlâ para kullanmayan topluluklar, kabileler var. Ya mal takas ediyorlar, ya da para yerine geçecek şeyler kullanıyorlar. Okyanusya'daki ilkel bir kabile gibi. Bu kabilenin insanlarına bir çuval para götürseniz umurlarında olmaz. Aşağıdakilerden biri, onlar için para yerine geçer. Hangisi?

a) Değirmen taşı
b) Beyaz orkide
c) İnci
d) Kurutulmuş balık

3. "Kıvaça.." Bu sözcüğün para piyasasında bir karşılığı var. Bakalım bulabilecek misiniz?

a) Esperantocuların düşlediği ortak para
b) Argoda kalp para
c) Osmanlı'da Yeniçerilere bahşiş olarak verilen para
d) Zambiya'nın para birimi

4. Osmanlı'da para, aynı zamanda hükümranlığın ilanı için kullanılırdı. Taht kavgasını kazanan padişah, adına akçe bastırır ve saltanatını ilan ederdi. 824'te Mustafa Çelebi ile yeğeni 2. Murad arasındaki mücadelede iki taraf da aynı zamanda para bastırmış, ama kazanan 2. Murad olmuştu. Sorumuz, 2. Murad'ın 824'teki akçelerinin bir özelliğine ilişkin. Nedir bu özellik?

a) 2. Murad sonradan bütün 824 akçelerini toplatmıştı
b) İlk kez paranın üstünde bir padişahın resmi vardı
c) Bazılarında aceleden tarih yanlış yazılmıştı
d) Osmanlı döneminin ilk altın parasını bastırmıştı

EMRE ULAŞINOKTA

5. Günümüze dönelim yine. Malum, kâğıt paralar bazen hatalı basılıyor, ya da eskiyip tedavülden çekiliyor. Bu hatalı ve eski kâğıt paraların ne olduğunu biliyor musunuz?

a) Kırpılıp düğün salonlarında yıldız yapılıyor
b) SEKA'da kâğıt hamuruna dönüştürülüyor
c) Üstüne damga vurup koleksiyonculara satılıyor
d) Merkez Bankası lojmanlarında kalorifer yakıtı olarak kullanılıyor

6. Bazı durumlarda hapis cezası, "ağır para cezası"na çevrilir. Bu ceza, günlüğü belli bir miktar para üzerinden hesaplanır. Ağır para cezasında bir günün karşılığı kaç liradır dersiniz?

a) 300 lira
b) 2000 lira
c) 4500 lira
d) 50.000 lira

7. Metin Akpınar ile Zeki Alasya'nın oynadığı bir film, bankerlik furyasını anlattığı için pek bir ilgi çekmişti zamanında. Biz size bu filmin adını soracağız. Sırf test sorusu olsun diye. Başkaca bir maksadımız yoktur?

a) Beş Milyoncuk Borç Verir Misin?
b) Paran Mı Var Derdin Var
c) Cep Delik Hayat Delikdeşik
d) Banker Bacanaklar

Yanıtlar: 1) b, 2) a, 3) d, 4) c, 5) d, 6) a, 7) a.

Şimdi bir ŞAMPUAN var hayatımızda...

Şimdi Rahshen var...
Yeni ve özel formülüyle...

Saçlarını seven,
Yalnızca yumuşak,
parlak saçlarla yetinmeyip,
saç sağlığını da düşünenler,
kişisel saç bakımını bilenler için...
Şimdi özel formüllü
Rahshen var...
PROTEİNİ GERÇEK, BALSAMI KIVAMINDA...

SHAMPOO
RahShen®
PROTEİN & BALSAM

HAY
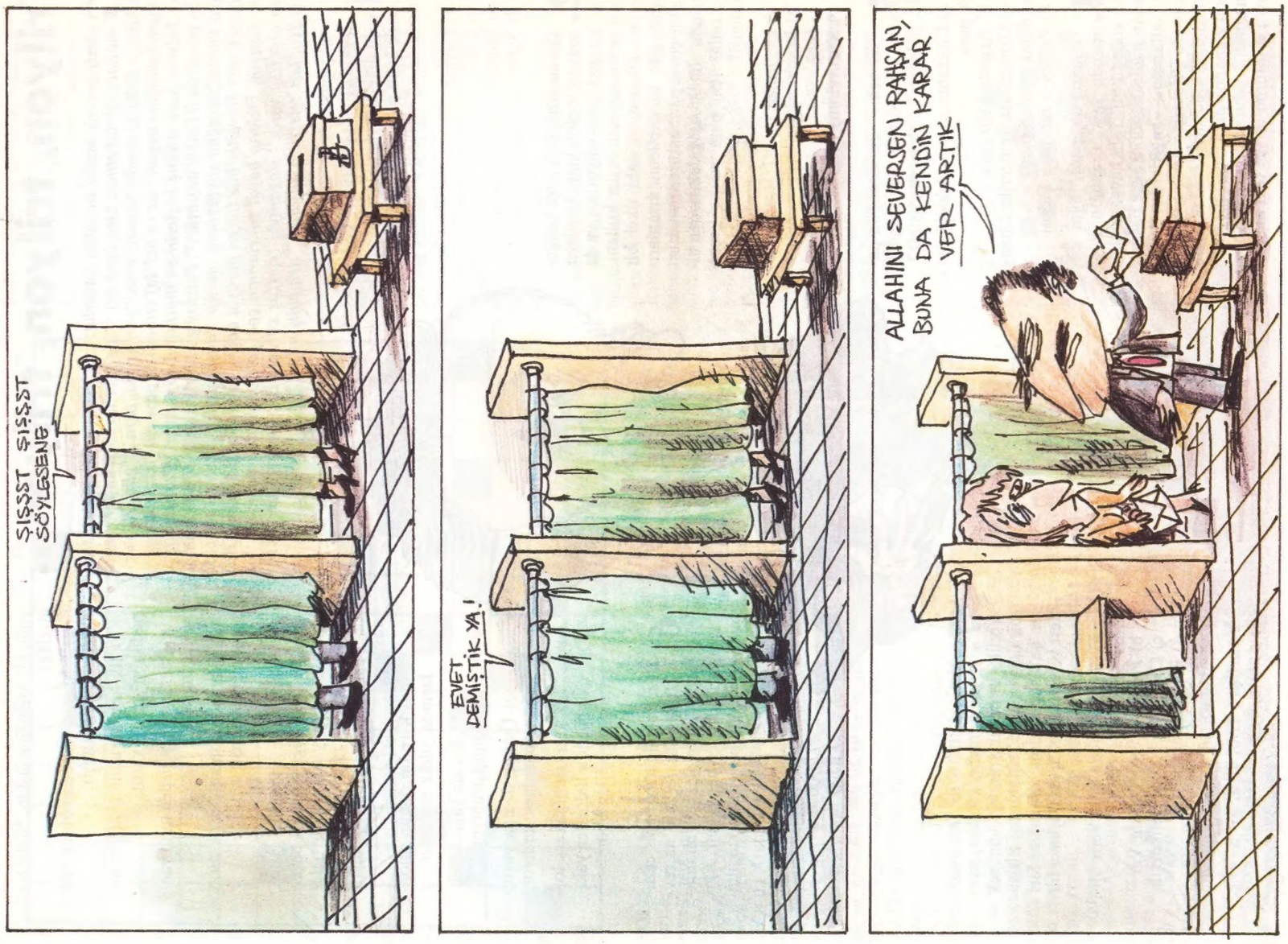
KUTU KUTU / Salih MEMECAN